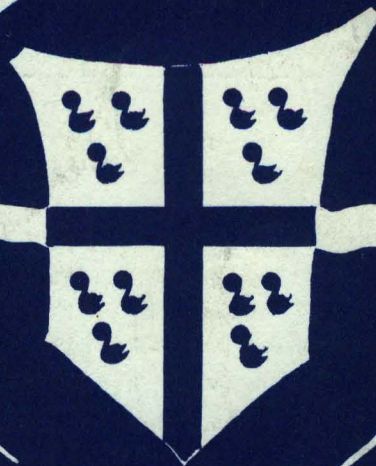

Ten Mandere

HEEMKUNDIGE PERIODIEK VOOR IZEGEM EN OMLIGGENDE

AANGESLOTEN BIJ HET WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

BESTUUR :

Voorzitter	RAFAËL VERHOLLE	Heyestraat 21	Tel. : (051) 30 12 42
Ondervoorzitter	ROGER BEKAERT	Sint-Crispijnstraat 37	Tel. : (051) 30 34 99
Secretaris	ROBERT LEROY	Boomforeeststraat 51	Tel. : (051) 30 10 56
Penningmeester	ALBERIC DEPREZ	Ommegangstraat 71/1	Tel. : (051) 30 28 48
Archivaris	ANDRÉ DEMEURISSE	Baronielaan 45	Tel. : (051) 30 22 04
Redactie	ANTOON VANDROMME	Blauwhuisstraat 54	Tel. : (051) 30 31 35
Bestuursleden	LUC BILLIOUW	Ter Beemden 16	
	RAF HERMAN	Stijn Streuvelsstraat 28	Tel. : (051) 30 24 10
	ANDRÉ MISTIAEN	Hondekensmolenstraat 18	Tel. : (051) 30 36 69
	FREDDY SEYNAEVE	Elegastlaan 14	Tel. : (051) 30 58 31

HOE WORD IK LID?

GEWOON LID : 200 fr.

STEUNEND LID : 300 fr.

ERELID : 400 fr.

Ofwel door storting of overschrijving op rekening 712-0700260-03 van Heemkundige Kring «Ten Mandere» 8700 Izegem.

Ofwel betaalt U aan een van de leden van het Bestuur.

Noot: In geval van storting of overschrijving vergeet U niet de gewenste jaargang(en) te vermelden.

ARCHIEF :

Is ondergebracht in het Stadhuis, Korenmarkt.

Is open voor iedereen.

De toegang wordt verleend na aanvraag op het secretariaat, stadhuis, op 1e verdieping, bureau 7, bij de heer André Demeurisse.

BIBLIOTHEEK :

Is ondergebracht in het stadhuis, Korenmarkt.

Is gratis toegankelijk voor alle leden van Ten Mandere, op vertoon van hun lidmaatschapskaart van het lopende jaar.

De boeken kunnen gratis in bruikleen ontvangen worden.

De aanvraag dient gericht tot de heer André Demeurisse, stadhuis, 1e verdieping, bureau 7.

ALLE OUDE GESCHRIFTEN, BOEKEN, FOTO'S, KAARTEN e.a. BETREFFENDE IZEGEM worden steeds met dank aanvaard bij alle leden van het Bestuur.

JAARGANGEN :

Jaargang I	1961	nrs	1-2-3	uitgeput	Jaargang X	1970	26-27-28	uitgeput
Jaargang II	1962		4-5-6	uitgeput	Jaargang XI	1971	29-30-31	uitgeput
Jaargang III	1963		7-8	uitgeput	Jaargang XII	1972	32-33-34	uitgeput
Jaargang IV	1964		9-10	uitgeput	Jaargang XIII	1973	35-36-37	uitgeput
Jaargang V	1965		11-12-13	uitgeput	Jaargang XIV	1974	38-39-40	uitgeput
Jaargang VI	1966		14-15-16	uitgeput	Jaargang XV	1975	41-42-43	200 fr.
Jaargang VII	1967		17-18-19	200 fr.	Jaargang XVI	1976	44-45-46	200 fr.
Jaargang VIII	1968		20-21-22	200 fr.	Jaargang XVII	1977	47-48-49	200 fr.
Jaargang IX	1969		23-24-25	uitgeput	Losse nummers			80 fr.

Enkele losse nummers zijn nog in voorraad (nrs. 4 - 7 - 15 - 24 - 25 - 26 - 30 - 31 - 34 - 35 - 37 - 38 - 40).

Deze oude jaargangen kunnen besteld worden bij de Archivaris.

Wanneer U 't nodige bedrag stort op de hierboven vermelde rekening (+ vermelding van de gewenste jaargang(en)), worden ze U met de post toegezonden.

Betreff: VERNIEUWING ABONNEMENTSGELD

IZEGEM, de 17 februari 1980

Hw ref:

Ons ref:

Mevrouw, Mejuffrouw, Mijnheer,

Met dit nummer is het werkjaar 1979 weer aan zijn laatste nummer toe. We hopen ook stellig dat het U zal bevallen vooral wat de verscheidenheid van de inhoud betreft.

Met 1980 staan we voor een heel bijzonder jubeljaar !

Izegem viert zijn 900 jaar ! Ons land herdenkt zijn 150 jarige onafhankelijkheid en "TEN MANDERE" juicht om zijn TWINTIGJARIGE aktiviteit.

In het kader van al deze feesten, zult U beslist uw bijdrage van 200 fr op onze rekening van TEN MANDERE willen storten en met spanning onze activiteiten en de expo voor einde maart '80 afwachten.

TEN MANDERE zal bij deze feestviering ook zijn oud gewaad definitief afleggen en voortaan in een nieuw kleedje ten tonele verschijnen.

Wil bijgaande formulier gebruiken voor uw jaarlijkse bijdrage te storten. Wil niet alleen uw handtekening plaatsen. Schrijf ook

* de DATUM

* uw eigen VOLLEDIG ADRES

* SOORT lidmaatschap (gewoon lid 200 fr -
steunend lid 300 fr - erelid 400 fr.)

DOE HET NU !!

We hopen dat 1980 een prachtig feestjaar wordt.

Hoogachtend.

Het BESTUUR van T.M.

TEN MANDERE

HEEMKUNDIG TIJDSCHRIFT VOOR IZEGEM EN OMGEVING

In dit nummer:

167	<i>Inhoud</i>
169	<i>Hendrik Willaert
De Leerbereiding</i>
171	<i>Eduard Seynaeve
Registre van politieke ordonnantien, ...</i>
210	<i>Jozef Seynaeve
Figuren van bij ons: Maurits Vandrommele</i>
220	<i>Antoon Vandromme
Snippers nr. 23</i>
225	<i>Antoon Vandromme
Landboek bij een huwelijk</i>
233	<i>Politiekorps 1979</i>
234	<i>Maurice Renier (+)
St.-Jozefscollege op reis in 1913</i>
238	<i>Robert Leroy
Actuheetjes nr. 41</i>
244	<i>Kaat Vereecke
Benevenuto in Chioggia.</i>

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER: RAF. VERHOLLE, HEYESTRAAT 10, 9700 IZEGEM

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopij, microfilm of op welke andere wijze zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Heemkring "TEN MANDERE" van Izegem.

Uit Izegem verdwenen nijverheden:

De Leerbereiding

Hendrik Willaert, Krommekeerstraat, 3, Ruiselede/Doomkerke

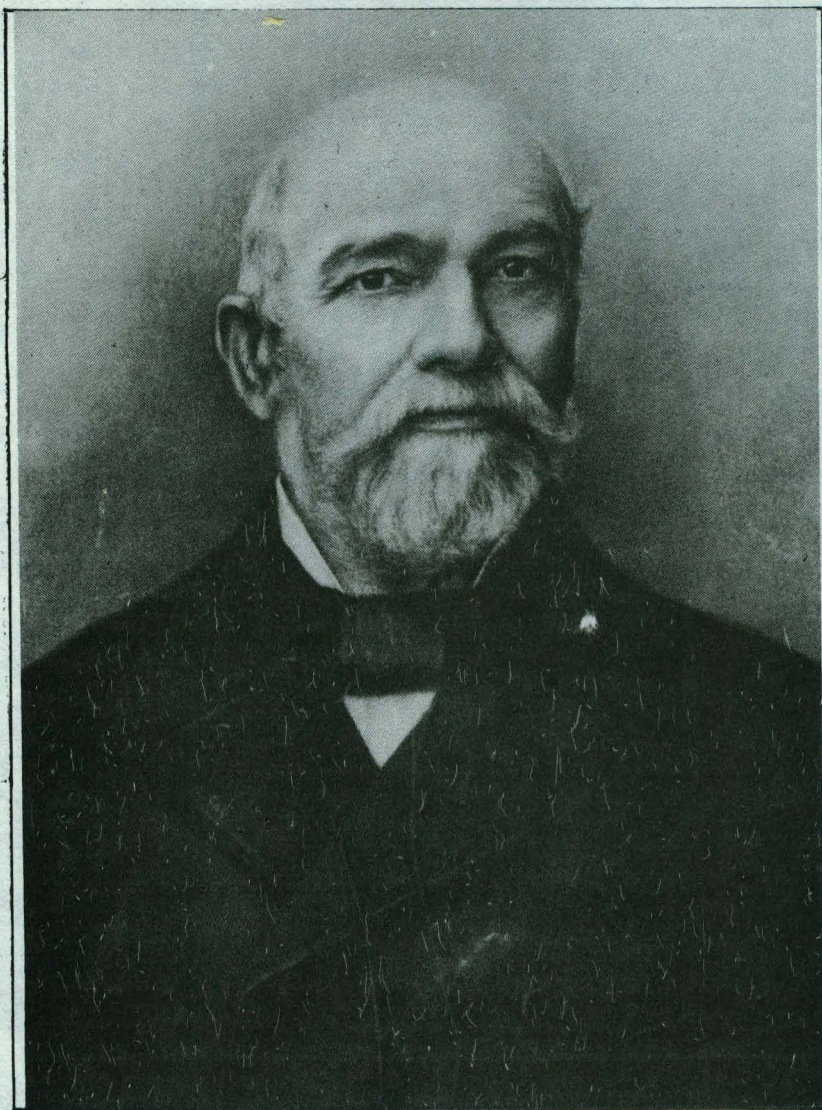
Reeds meer dan twee eeuwen staat Izegem bekend als belangrijk schoencentrum. Al was deze aktiviteit vroeger niet zo uitgebreid, toch was de Izegemse schoenmakersbevolking altijd talrijker en vooral bewaamer dan deze van veel andere gewesten in het land.

In de bevolkingsregisters, aangelegd vanaf de franse bezetting, worden in 1799 in Izegem 82 schoenmakers-gezinshoofden geteld. Aangezien de schoenmakerij toen nog een familiaal bedrijf was waar verschillende gezinsleden in meewerkten, mag zeker vooropgesteld worden dat er ruim 150 tot 200 personen in de plaatselijke schoenmakerij betrokken waren. De jaarlijkse hoeveelheid leer die daarvoor nodig was werd met de jaren belangrijker. Samen met het leer dat in de zadelmakerij en in enkele andere beroepen werd verbruikt, werd de behoefte aan grote hoeveelheden leer zo dringend dat het voor de hand lag om het ter plaatse te bereiden.

De leerbereiding omvat twee aspecten: het eigenlijke leerlooien (het bereiden van huiden tot leer) en het huidevetten of leertouwen (het soepel maken van het leer na het looien). Een nevenaktiviteit is het vellenploten (schaapsvellen chemisch ontdoen van de wol) dat een eerste stap is in de bereiding van schaapsleder. De methodes van leerlooien en van huidevetten die in Izegem werden gebruikt zijn na mondelinge overlevering genoteerd door Alfons DeJan en volgen na dit artikel als bijlage. DeJan was de eerste die de geschiedenis van de Izegemse leerlooierij heeft gepubliceerd (in "De Mandelbode", oktober 1958).

HENRI DE MÛELENAERE

Uit: Fotoarchief Ten Mandere

HENRI DE MÛELENAERE*

was gehuwd met de dochter van IVO DEVOS. Hij erfde bij huwelijk heel wat gronden van de oude BARONIE VAN ST-AMAND, die eigendom was van zijn schoonvader en waar de leerlooierij gevestigd was.

* ARDOOIE 24 Juli 1823 + IZEGEM 1900
was notaris-burgemeester te IZEGEM van 1874-1900

* Voorheen werd bij deze foto steeds verkeerdelijk de naam van IVO DEVOS genoteerd.

Wat betreft het technisch aspect van deze zaak was Alfons DeJan, als oud-leraar van het VII zeker op de hoogte, maar op historisch gebied bevat het artikel tal van onjuistheden. Vandaar dat een nieuw onderzoek, in deze voor de Izegemse schoenindustrie zo belangrijke nijverheid, hier in Ten Mandere zeker op zijn plaats is.

A. DE IZEGEMSE LEERLOOIERIJ.

De voorgeschiedenis van het leerbedrijf in Izegem start eigenlijk in Rumbeke. Uit de hierbij gevoegde stamboom van de Rumbeekse familie Matthys blijkt hoe Louis-Eugeen Matthys het huidevettersberoep uitoefende in Wakken, in Lichtervelde en mogelijk ook in Rumbeke. Na de dood van Louis-Eugeen zetten eerste weduwe van zijn broer August-Matthias en later diens zonen Louis en August het ambt verder in de Hoogstraat in Rumbeke. Toen deze August op 75-jarige leeftijd in 1882 de uitoefening van zijn beroep stop zette, hield meteen ook de huidevetterij-leerlooierij in Rumbeke op te bestaan. Intussen hadden echter "leerlingen" van de familie Matthys het beroep overgebracht naar Izegem: Ivo Devos, leerling van Louis-Eugeen verhuisde in 1816: Leo Declercq, leerling van Louis en August kwam in 1859 naar Izegem.

1. IVO DEVOS.

a. Afkomst.

Ivo Devos werd geboren in Rumbeke op 12 mei 1783 uit een molenaarsfamilie: grootvader Michel was eigenaar van de zogenaamde "Vossemolen" (nu de naam van een gehucht in zuid-Rumbeke) en vader Joseph Norbert was molenaar van de "Plaatsemolen". Ivo werd huidevetter in het bedrijf van Louis-Eugeen Matthys. Hij huwde op 16 juli 1816 te Izegem met Maria Hendrika Stauthamer, zonder beroep, geboren te Izegem op 25 juli 1794.

b. De huidevetterij-leerlooierij.

Na zijn huwelijk wou Ivo Devos zich in Izegem vestigen waar hij naar een geschikte plaats zocht om een leerlooierij op te richten. Daarvoor was immers heel wat water nodig om de looivochten samen te stellen, de huiden te weken, te wassen en te spoelen.

DE RUMBEEKSE HUIDEVETTERS MATTHYS:

JAN EMMANUEL MATTHYS x JOANNA VERPLANCKE.

° Calcken 30.01.1697
+ Rumbekke 28.07.1782.

Sedert 1731 koster benoemd te Rumbekke door kasteelheer Philippe-René de Thiennes (A).

JACOBUS-JOANNES
° 1732

bouwer van de eerste
KAZAND-molen bij het
station (v. Rumbekke).

JUDOCUS
° 1733

volgde voor een tijd
zijn vader op als
koster te Rumbekke.
x. CONSTANCE VERMEULEN.

JAN-FRANS
° 1744

1792: cure constitutionnel te
Wetteren en daarna te
Belle. - 1794: Huwt op 9
wordt gevangen gezet en
kort nadien weer vrij-
gelaten. - 1795 naar St.-
Omer, waar hij sterft.

LOUIS-EUGEEN MATTHYS
° 1781.

is een huidvetterij begonnen te
Wakken en later te Lichtervelde.
- Jongman - + Rumbekke 1.01.1839.

AUGUST MATHIAS

° 1768 + 1814.
x Eugenie Anne (+ Rumbekke
22.04.1858). In 1846 staat Wwe
Matthijs bekend (B) als huide-
vetster. Twee van haar zonen
staan bekend als huidvetter.

LOUIS.

° 1805
jongmannen - begonnen een huidvetterij te Rumbekke
na de dood van hun erfoom LOUIS

AUGUST

° 1807
Op 30.12.1882 verliet August Rumbekke om zich
te Izegem te vestigen. Daarmee eindigde ook de
leerlooierij op Rumbekke.

♂
koopman
in lynwaad
♀
♀

(A) Voorrecht dat toebehoorde aan de Heren van Rumbekke.
(B) Gemeenteraad van 24.10.1846.

Wat betreft het technisch aspect van deze zaak was Alfons DeJan, als oud-leraar van het VII zeker op de hoogte, maar op historisch gebied bevat het artikel tal van onjuistheden. Vandaar dat een nieuw onderzoek, in deze voor de Izegemse schoenindustrie zo belangrijke nijverheid, hier in Ten Mandere zeker op zijn plaats is.

A. DE IZEGEMSE LEERLOOIERIJ.

De voorgeschiedenis van het leerbedrijf in Izegem start eigenlijk in Rumbeke. Uit de hierbij gevoegde stamboom van de Rumbeekse familie Matthys blijkt hoe Louis-Eugeen Matthys het huidevettersberoep uitoefende in Wakken, in Lichtervelde en mogelijk ook in Rumbeke. Na de dood van Louis-Eugeen zetten eerste weduwe van zijn broer August-Matthias en later diens zonen Louis en August het ambt verder in de Hoogstraat in Rumbeke. Toen deze August op 75-jarige leeftijd in 1882 de uitoefening van zijn beroep stop zette, hield meteen ook de huidevetterij-leerlooierij in Rumbeke op te bestaan. Intussen hadden echter "leerlingen" van de familie Matthys het beroep overgebracht naar Izegem: Ivo Devos, leerling van Louis-Eugeen verhuisde in 1816: Leo Declercq, leerling van Louis en August kwam in 1859 naar Izegem.

1. IVO DEVOS.

a. Afkomst.

Ivo Devos werd geboren in Rumbeke op 12 mei 1783 uit een molenaarsfamilie: grootvader Michel was eigenaar van de zogenaamde "Vossemolen" (nu de naam van een gehucht in zuid-Rumbeke) en vader Joseph Norbert was molenaar van de "Plaatsemolen". Ivo werd huidevetter in het bedrijf van Louis-Eugeen Matthys. Hij huwde op 16 juli 1816 te Izegem met Maria Hendrika Stauthamer, zonder beroep, geboren te Izegem op 25 juli 1794.

b. De huidevetterij-leerlooierij.

Na zijn huwelijk wou Ivo Devos zich in Izegem vestigen waar hij naar een geschikte plaats zocht om een leerlooierij op te richten. Daarvoor was immers heel wat water nodig om de looivochten samen te stellen, de huiden te weken, te wassen en te spoelen.

DE RUMBEEKSE HUIDEVETTERS MATTHYS:

JAN EMMANUEL MATTHYS x JOANNA VERPLANCKE.

• Calcken 30.01.1697
+ Rumbekke 26.07.1782.

Sedert 1731 koster benoemd te Rumbekke door kasteelheer Philippe-René de Thiennes (†).

JACOBUS-JOANNES

° 1732

bouwer van de eerste
KAZAND-molen bij het
station (v. Rumbekke).

JUDOCUS

° 1733

volgde voor een tijd
zijn vader op als
koster te Rumbekke.
x. CONSTANCE VERMEULEN.

JAN-FRANS

° 1744

1792: Cure constitutionel te
Wetteren en daarna te
Belle. - 1794: Huwt op 9
wordt gevangen gezet en
kort nadien weer vrij-
gelaten. - 1795 naar St.-
Omer, waar hij sterft.

LOUIS-EUGEEN MATTHYS

° 1781.

is een huidevetterij begonnen te
Wakken en later te Lichtervelde.
- Jongman - + Rumbekke 1.01.1839.

AUGUST MATHIAS.

° 1768 + 1814.

x Eugenie Anne. (+ Rumbekke
22.04.1858). In 1846 staat Wwe
Mathijs bekend (B) als huide-
vetster. Twee van haar zonen
staan bekend als huidevetter.

LOUIS.

° 1805

Jonkmannen - begonnen een huidevetterij te Rumbekke
na de dood van hun erfoom LOUIS

AUGUST

° 1807

Op 30.12.1882 verliet August Rumbekke om zich
te Izegem te vestigen. Daarmee eindigde ook de
leerlooierij op Rumbekke.

♂

koopman
in Lynwaad

♀

♀

(A) Voorrecht dat toebehoorde aan de Heren van Rumbekke.

(B) Gemeenteraad van 24.10.1846.

Verder was de afvoer van het verbruikte water in een stad zonder straatriolering een niet te onderschatten probleem.

Onderzoek van verschillende bevolkingsboeken, van de "Atlas Cadastral de la Flandre Occidentale, plan parcellaire de la Commune d' Iseghem" van P.C.Popp (+1850), van de "Atlas des communications vicinales de la commune d' Iseghem" par Henri Heuschling (1846) en van enkele statistieken over de Izegemse nijverheid uit de Hollandse tijd, lieten ons toe de evolutie van het bedrijf te reconstrueren, al blijven nog wel enkele vraagtekens over.

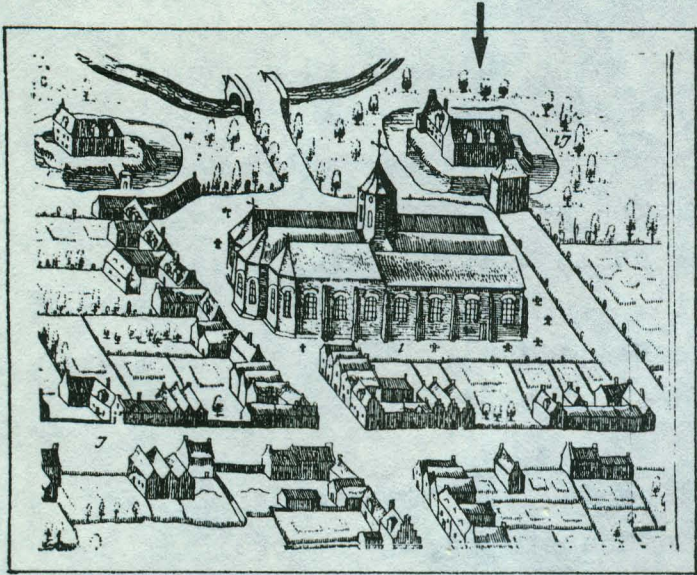
Het paar Devos-Stauthamer vestigde zich in de Gentstraat nr 27. Dat was de hoek tussen de Bossekouter en de Gentstraat, tegenwoordig is dat de parking voor het Lyceum de Pélichy. Waar de leerlooierij-huidevetterij zich bevond is niet helemaal duidelijk:

-Zekerheid is er over de domeinen van de vroegere baronnie van St.-Amands (zie kaart I-II-III). De kadasterboeken van Popp en Heuschling laten hier geen twijfel: het gebied was eigendom van Ivo Devos, en er was een leerlooierij en een blekerij ingericht. De Pastoriebeek zorgde er voor het nodige water. Wanneer dit domein eigendom werd van Devos is niet duidelijk.

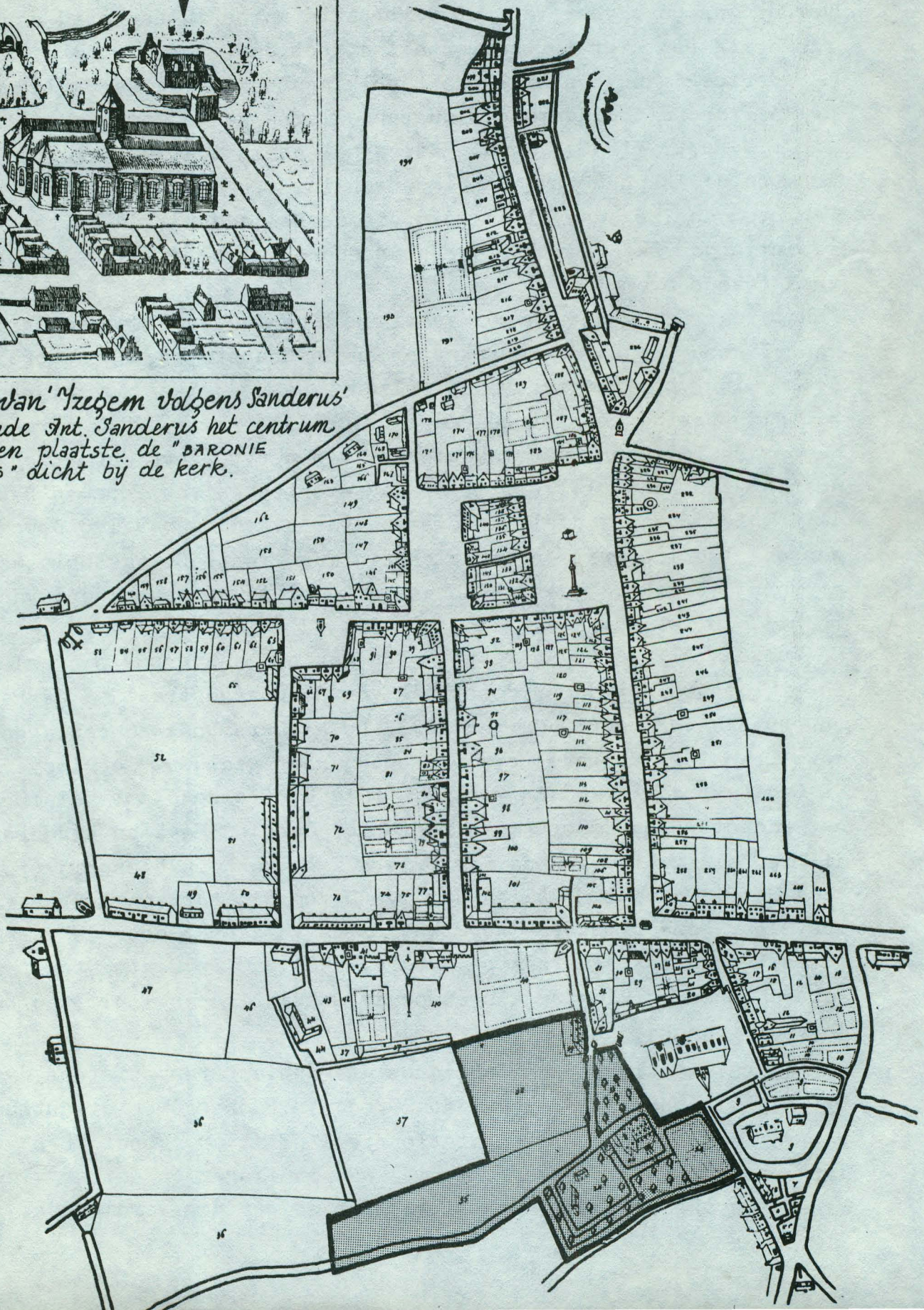
-Volgens Alfons DeJan bezat Devos dan nog een groot perceel met huis en bijgebouwen op de zuidoosthoek van de Gentsestraat en de Papestraat (nu huis en brouwerij Carpentier). De kadasterboeken weerleggen echter deze bewering. Volgens Popp was er daarentegen een "leerlooyerie" in de Gentsestraat nr 65, in sectie A 361a die volgens artikel 1070 van het kadaster toebehoorde aan rentenier Carolus Maes en kinderen. Ook dit terrein paalde aan de Pastoriebeek en aan een blekerij (perceel 338) Het is nu wel mogelijk dat Ivo Devos dit terrein huurde van Carolus Maes. Deze hypothese wordt enigzins versterkt door de vermelding in de bevolkingsregisters (o.a. 1826, 1830) dat in Gentsestraat 65 een zekere Johannes Vansteenkiste woonde, afkomstig van Tielt, van beroep "huydevettersknecht".

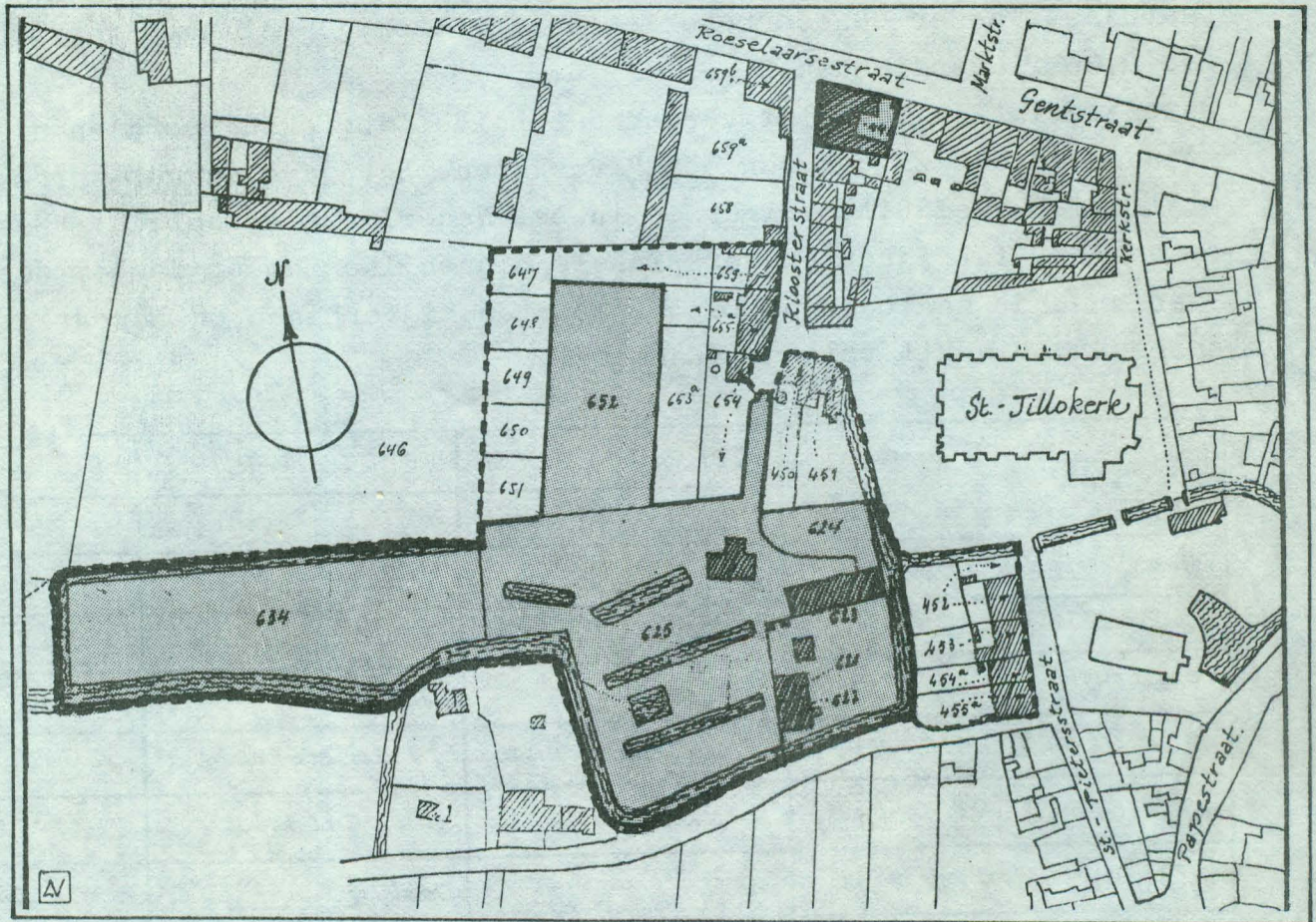
Uit de "Statistiques des fabriques et manufactures existans dans la ville d' Iseghem, à l' époque du 29 oct 1818, dressé en execution de la lettre du collègue de la députation de l' Etat du 16 oct 1818" blijkt dat er één tannerie (leerlooyerie) was in Izegem en dat er vier man waren tewerkgesteld die een halve florijn per dag verdienden.

KAART I

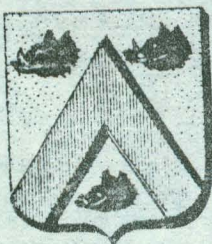

Fragment van 'Izegem volgens Sanderus'
In 1641 tekende Ant. Sanderus het centrum
van Izegem en plaatste de "BARONIE
VAN ST. AMANDS" dicht bij de kerk.

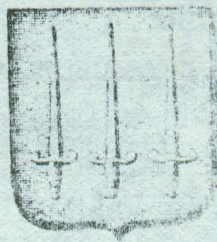

De vroegere "BARONIE VAN ST. AMANDS" is hier aangeduid met een dikke puntlijn. Het gebied dat eigendom was van IVO DEVOS is hier met puntraster aangeduid en met een volle zware lijn omgrensd.

LELOUP

VAN DER BEKE

De wapens van de twee heren die de BARONIE VAN ST. AMANDS behoord hebben en in leven hoogbaljuw waren van "de prochie ende prinsdomme van Izegem."

Dit is op één na het laagste loon dat op dat ogenblik in de 20 verschillende soorten nijverheden in Izegem werd betaald.

Daarnaast was er één corroyerie (huidvetterij) met twee werknemers die 0,60 fl verdienden.

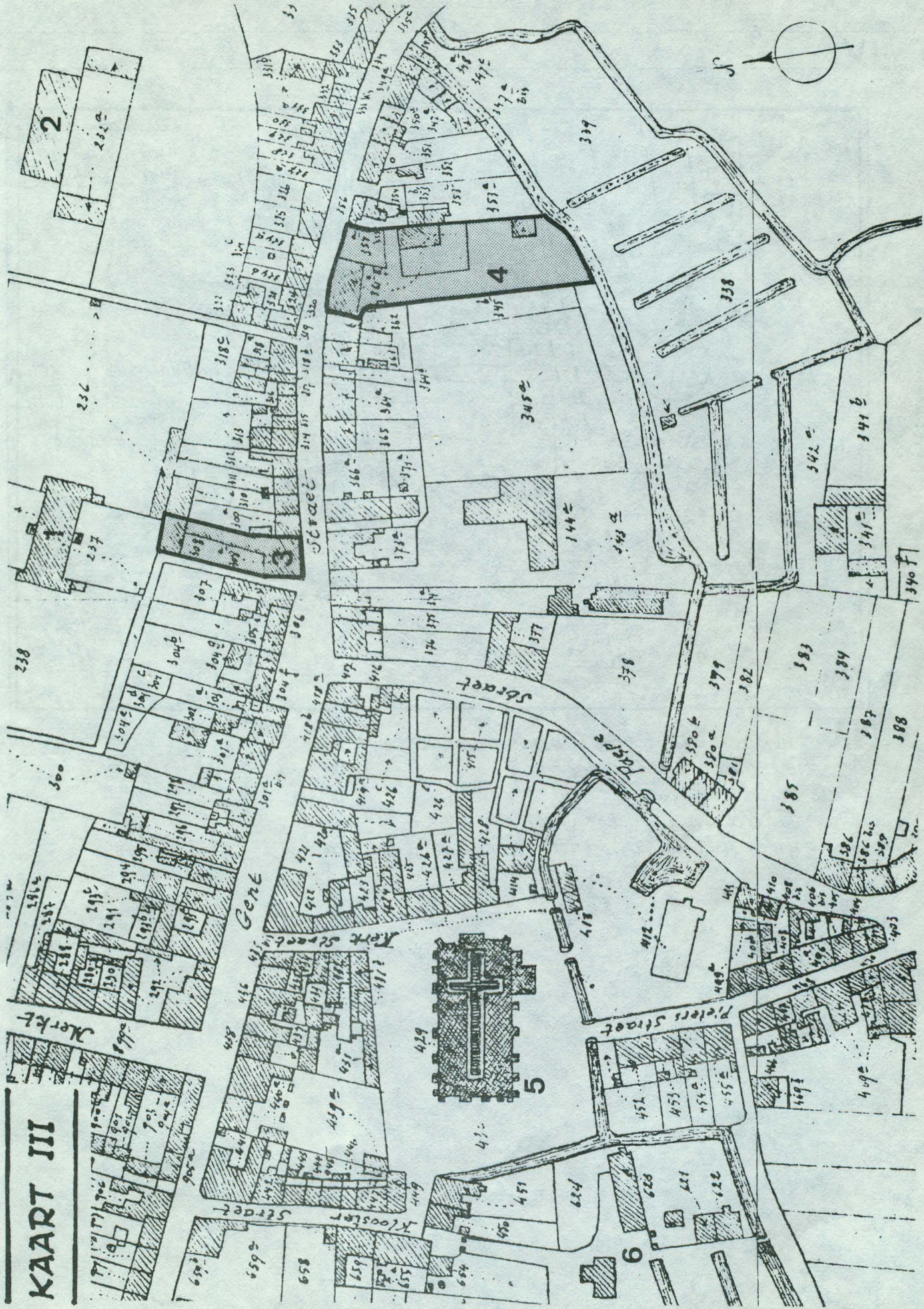
Deze statistiek vermeldt verder dat beide fabrieken voordien niet bestonden en dat ze "en bon état" verkeren. Het jaar daarop wordt deze statistiek veel uitvoeriger en in het Nederlands opgesteld: "Gemeentepogave der fabrieken en werkwinkels binnen Iseghem op den 31 dec 1819". Daarin wordt de toestand van 60 soorten nijverheden en beroepen beschreven. Daaruit volgend fragment:

	LEDERFABRIJKEN	LEERTOUWERIJEN	VELLENPLOTERIJEN
AANTAL	1	2	2
WERKTUIGEN	ZONDER	ZONDER	ZONDER
WERKNEMERS	5	4	2 MEESTERS
DAGLOON	0,50 GLD	0,50 GLD	0,60 GLD.
AFZETGEBIED VOOR 1814	EN EXISTEERDE NIET	EN EXISTEERDE NIET	PLAATSELIJK.
AFZETGEBIED NA 1814	BINNENLAND	BINNENLAND	PLAATSELIJK
TOESTAND TUSSEN 1814-1819	MATIG	MATIG	MATIG, NIET VEEL WERK
MIDDELEN VAN AANMOEDIGING.	VERBOD V. VREEMDE INVOER		

De volgende statistieken zijn weer in het frans en veel minder uitgebreid. De "Tableau statistique de la ville d' Iseghem dressé le 24 février 1821" vermeldt nog alleen soort en aantal werknemers in de verschillende beroepen. Er worden slechts 13 verschillende beroepen aangegeven waaronder 5 "tanneurs". Zijn dit Ivo Devos plus zijn vier werknemers zoals gemeld in de statistiek van 1818? Of zijn dit vijf afzonderlijke (en concurerende) patroons leerlooiers en huidvetters?

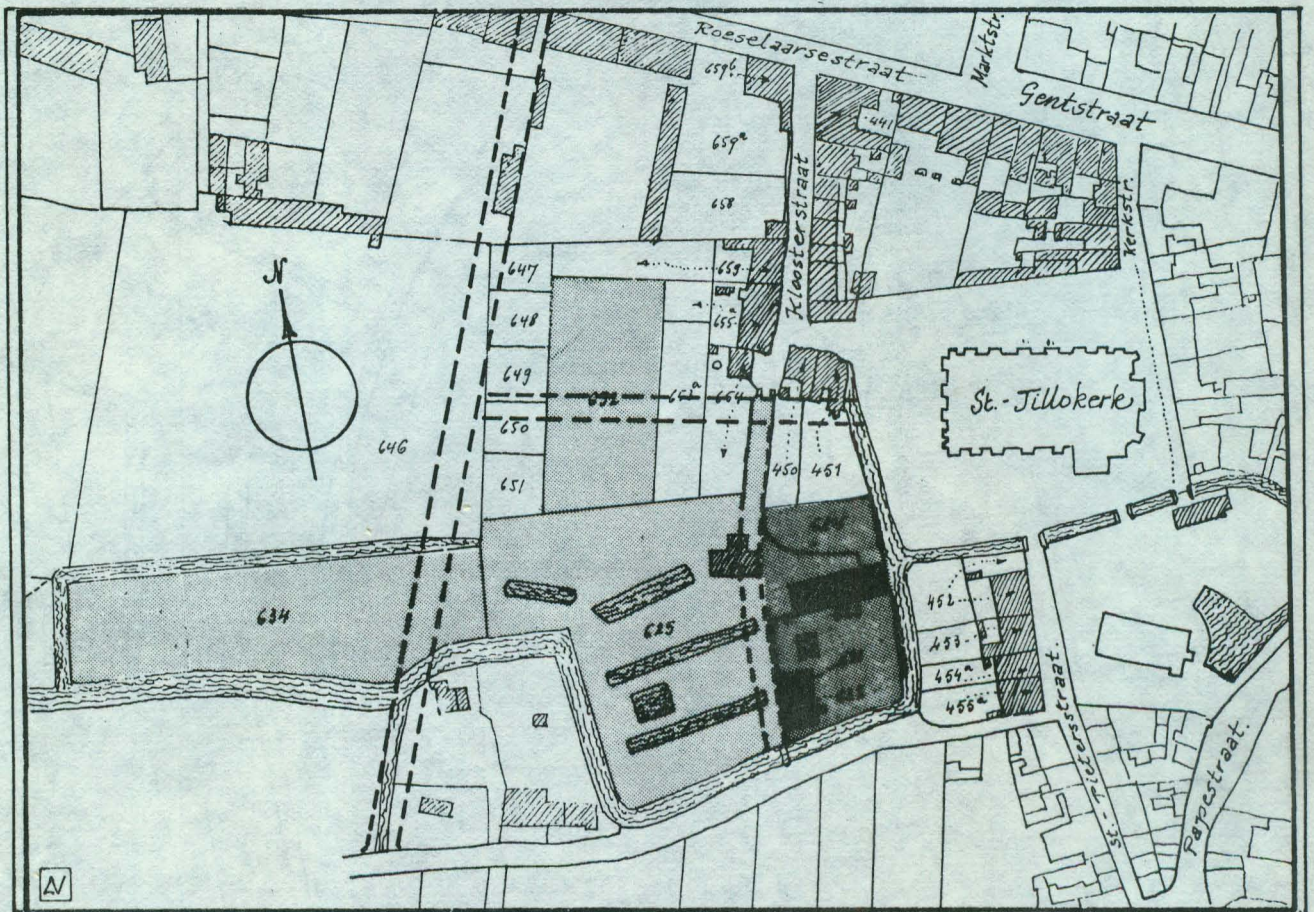
Aangezien deze statistieken geen persoonsnamen vernoemen blijven dus nog enkele vragen open. In de verschillende bronnen wordt Devos nu eens huidvetter, dan weer tanneur (leerlooier) genoemd. Ook volgens de mondelinge overlevering (Alfons DeJan) had hij inderdaad zowel een "lederfabriek" als een "leertouwerij". Zelfs indien dat zo was, dan nog was er volgens de statistiek van 1819 nog een tweede leertouwerij in Izegem. Waar of van wie kan niet met zekerheid gezegd worden. Misschien is volgende vermelding uit de bevolkingsboeken een oplossing: vooraan in de

KAART III

1. Ave Maria - Lyceum de Pelichy
2. Ouderlingengesticht
3. Woonhuis van Jvd Deyds
4. Leerlooierij van J. Deyds.
5. St.-Tillokerk
6. Oude BARONIE VAN ST. AMANDS.

KAART IV

Hier worden de eigendommen aangegeven van
 De Muelenaere en Declercq:
 * de eerste in lichte raster
 * de tweede in donkere raster
 De nieuwe straten zijn met streeplijn aangeduid.

Kortrijkstraat woonde sinds 1819 Johannes Delaey, afkomstig uit Nieuwkerke, van beroep "huydevetter". Of was deze Johannes Delaey werkzaam in het pas opgerichte atelier van Ivo Devos ???

Wat er ook van zij, Ivo Devos startte de eerste leerlooierij in Izegem, aanvankelijk nog kleinschalig met vier werklieden. De zaak werd langzamerhand renderend. Op het hoogtepunt van haar bloei telde het bedrijf ruim 20 looikuipen. Ivo Devos stierf na een korte ziekte op 10 oktober 1835. Hij liet negen (?) kinderen na, allen te jong om het bedrijf voort te zetten. De weduwe Devos - Stauthamer slaagde er echter in, geholpen door haar werknemers, de zaak begonnen door haar man vrij succesrijk verder te leiden. Naar alle waarschijnlijkheid heeft zij echter toch alleen het bedrijf in St.-Amands in stand gehouden. De bevolkingsboeken vermelden dat huidevettersknecht Johannes Vansteenkiste in 1837 vanuit het atelier in de Gentsestraat 65 terugkeert naar Tielt en dat na 1850 op dat adres een bakkerij was gevestigd. Aangezien dus vooral op het terrein van de vroegere baronnie van St.-Amands de lederbereiding zich verder ontwikkelde, is het wellicht interessant hier even de evolutie van dit buitengoed te schetsen.

Deze evolutie van het domein waarop reeds van in de 17de eeuw een omwalde herenwoning stond, is duidelijk te volgen op de hierbij gevoegde fragmenten uit de kaarten van Sanderus (1640), DeBal (1746) en Popp (1850).

Vanaf de 17de eeuw was het in bezit van de familie LeLoup en werd ondermeer bewoond door Pieter LeLoup (+ Izegem 1647) baljuw van Izegem. In de volgende jaren kwam achtereenvolgens in het bezit van de families VanderBeken en De Moucheron. Zo schrijft DeBal in zijn landboek: "Mevrouwe de douarière van Jacques Norbertus Demosscheron: eene mote met een huys van plaisance ende nederhof west daeraen met alle de wallen ende ommelopen ront daeraen". Het uiteindelijk verval van het goed wordt in het Parochieboek van Iseghem (1863) door Kan. Tanghe aldus beschreven: "De laetste eigenaerster Maria Norbertina De Moucheron stierf den 8 januari 1763. Ongetrouwd zynde, had zy aen den toenmaligen koster Clement al haer goed, voor haer onderhoud, opgedragen, met last van te volbrengen der fondatien voor kerk en disch daerop bezet door hare grootmoeder Antonette Leloup".

Het bouwvallig geworden "huys van plaisance" werd toen afgebroken en met de stenen werden twee huisjes gebouwd in de St.-Amandstraat. Op dat ogenblik was in de hovingen en de wateringen (duidelijk zichtbaar

HERINNERINGEN AAN H. DE MÜELENAERE

Uit het fotoarchief "Ten Mandere" Izegem.

Boven de dubbele deur van het oude woonhuis van notaris-burgemeester H. De Müelenaere in de St.-Tillostraat (nu bewoond door Dr. A. Dalle, vinden we nog de initialen van de bouwheer van dit woonhuis DM. Ze worden gelexen van in de hall van het huis. Van de straatkant af gezien staan ze omgekeerd.

Gewelsteen met het wapen van de familie "De Müelenaere" en het bouwjaar van de huizenrij op de gevel van het hoekhuis Krekelstr. / St.-Amandstr.

op de kaart van Popp) een blekerij ingericht. Wanneer nu juist deze gronden eigendom zijn geworden van Devos-Stauthamer is niet bekend, mogelijk reeds kort na zijn huwelijk in 1816, maar in de "Atlas Cadastral" van Popp staat onder artikel 1286: "Toebehorende aan Stauthamer Maria Hedrika, weduwe Devos, in sectie A:

621 leerlooyerie	groot 10..30
622 huis	0..65
624 hooiland	4..49
625 bleekery	45..07
634 hooiland	29..89
652 tuin	17..38"

Dit alles samen is dus het grootste deel van de baronnie van St.-Amands. Datzelfde artikel 1286 vermeldt ook nog in sectie A nr 441, toebehorende aan Stauthamer Maria, weduwe Devos, een huis op de hoek van de Kloosterstraat-Roeselaarsestraat (nu huis Josson). Daarenboven geeft diezelfde kadastrale atlas onder artikel 204 in sectie D, met als eigenaars "de weduwe en kinders van Ivo Devos", een woonhuis met boomgaard, hooiland en landerijen, gelegen in de Molenhoekstraat.

Uit dergelijk overzicht blijkt hoe de leerlooierij en huidevetterij waarmee Ivo Devos gestart was, uitgroeide tot een geslaagde onderneming die hem en zijn gezin ruime welstand bracht.

Op 28 juli 1857 huwt Juliette Marie Devos, dochter van wijlen Ivo Devos en geboren op 12 september 1830, met notaris Henricus De Mûelenare, woonachtig in Beveren-Roeselare en geboren te Ardooie op 24 juli 1823. Het jonge paar woonde aanvankelijk in de Gentstraat 27 bij de weduwe Devos. In 1859 verkoopt deze weduwe Devos uit het hof van St.-Amands de percelen met de leerlooierij-huidevetterij aan de oostkant van de St.-Amandsdreef (Popp 621-622-624) aan Leo Declercq. De percelen aan de westkant, zijnde de blekerij, hooiland en tuin (Popp 625-634-652) geeft zij aan haar dochter Juliette (De Mûelenare)-Devos. De huidige St.-Amandsstraat bestond op dat ogenblik nog niet. Er was een dreef in het verlengde van de Kloosterstraat die uitkwam op de gebouwen en landerijen van de vroegere baronnie. Aan de zuidkant was dan een brugje over de Pastoriebeek zodat men langs daar in de Krekelstraat kon. Anders gezegd, heel die oppervlakte grond die notaris De Mûelenare van zijn schoonmoeder verkreeg, had door de volledig ingesloten ligging geen al te grote waarde. Henricus De Mûelenaere werd echter in

1874 burgemeester van Izegem. Als burgemeester-notaris had hij weinig moeite om, onder andere ook in het voordeel van de stad, in 1881 de St.-Amandsstraat, de St.-Tillostraat en de Pélichystraat aan te leggen. Dat deze nieuwe straten "toevallig" langs of over zijn grond kwamen was uiteraard ook voor hemzelf een goede zaak (zie kaart IV). Op de percelen 652 en 625 bouwde De Mûelenare voor zichzelf een ruime herenwoning met een grote tuin met vijver (nu bewoond door Dr. A. Dalle), en op de westhoek van St.-Amandsstraat-Krekelstraat bouwde hij enkele kleinere huisjes. Tot op vandaag zijn daarvan herinneringen zichtbaar: in het smeedwerk boven de voordeur van het huis van Dr. Dalle zijn de initialen DM verwerkt, en in het hoekhuisje St.-Amandsstraat-Krekelstraat zit in de topgevel het wapenschild van de familie De Mûelenare ingemetseld.

c. Ivo Devos en Izegem.

Niet alleen als fabrikant-werkgever was Ivo Devos in Izegem een belangrijk man, maar hij bekleedde hier ook verschillende voorname functies.

Over zijn activiteiten tijdens het Hollands Bewind is niets concreet bekend, maar hij moet, als ingeweken Rumbekenaar, toch heel wat aanzien hebben verworven, aangezien hij in 1830 werd verkozen als eerste schepen van het eerste Izegemse stadsbestuur in het onafhankelijk België. Tijdens de revolutiedagen had Ivo Devos met Edouard Dierick de burgerwacht helpen stichten en had hij heel wat repressiebaldadigheden kunnen voorkomen. Toen in 1832 burgemeester Joseph Vanden Bogaerde stierf volgde Ivo Devos hem op. Hij bleef burgemeester tot zijn dood in 1835. Hij werd begraven met een grote plechtigheid waaraan heel de stad deelnam. Uit zijn korte ambstperiode als burgemeester kunnen enkele markante feiten worden opgesomd: -de Izegemse lijnwaadmarkt, eens zo beroemd, kende na jaren van bloei een steeds sneller verval.

Het stadsbestuur stimuleerde de handel door prijzen uit te loven voor de drie meest verhandelende kooplui tijdens de marktdagen tussen maart en augustus. Zij kregen respectievelijk 15, 10 en 5 frank.

-ook voor de armen werd gezorgd: in 1833 kreeg het armbestuur 2000 frank extra voor de bekostiging van verbouwingen en aankoop van meubels, kledij en werktuigen.

-het stadsbestuur verkocht grond voor een totale waarde van 3700 frank. De notulen vermelden dat het geld moet dienen opdat een "kollegie of pensionaat in deze stad zou kunnen gebouwd worden".

DE IZEGEMSE HUIDEVETTERS DECLERCQ :

JAN JACOBUS DECLERCQ X ANTONIE FRANCISCA BOUTENS

LOUIS DECLERCQ X MARIA THERESIA DECLERCQ

LEO FIDEEL DECLERCQ

° Rumbeke 10.12.1827

+ Izegem 14.09.1888

x 1853 MATHILDE VANHAVERBEKE (° Oostnieuwkerke 13.07.1828)

Het jonge echtpaar is in 't najaar van 1859 naar Izegem gekomen om de huidvetterij van IVO DEVOS over te nemen.

CYRIEL DECLERCQ

° Izegem 5.03.1862

+ Izegem 21.01.1917

JULES DECLERCQ

° Roeselare 16.09.1859

+ Izegem 14.01.1920

x CLOTHILDE MARLEGHEM

° Gistel 22.02.1870

+ Izegem 30.09.1942

MARGUERITE DECLERCQ

° IZEGEM 16.06.1895

+ IZEGEM 20.05.1961

x ROGER AMEYE

° Izegem 21.07.1889

+ Blankenberghe 11.08.1934

LUCIE DECLERCQ

° IZEGEM 29.05.1900

+ IZEGEM 11.12.1972

x LEON

VANGHEENBERGHE

° IZEGEM. 19.12.1894.

LEON DECLERCQ

° Izegem 26.02.1893

+ Izegem 28.04.1951

x MADELEINE DEPRINCE

LAATSTE VAN DE TAK 'DECLERCQ'
DIE NOG LEDERHANDEL HIELD.

GENEVIÈVE

MARIE-THERESE

JEAN-LOUIS

GERMAINE

IZEGEMSE HUIDEVETTERS

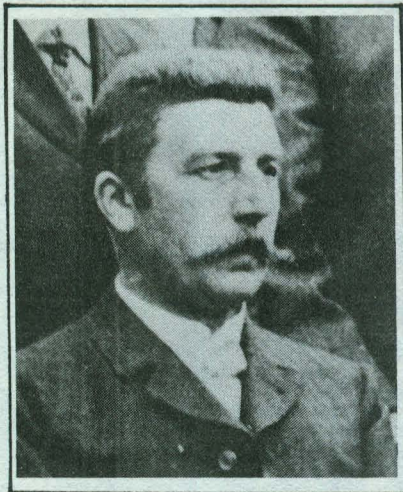
HET WOONHUIS VAN DE HUIDEVETTERS-
FAMILIE DECLERCQ IN DE
ST. - AMANDSTRAAT.

LEO FIDEEL DECLERCQ
° Rumbekke 10.12.1827
+ Izegem 14.09.1888

JULES ALF. DECLERCQ
° Roeselare. 16.09.1859.
+ Izegem 14.01.1920
Huidevetter te Izegem.

CYRIEL DECLERCQ
° Izegem, 5.03.1862
+ Izegem, 21.01.1917
Broer van Jules.

LEON DECLERCQ
° Izegem 26.02.1893
+ Izegem 28.04.1951
laatste zoon van de huidevettersfamilie.

2. DE FAMILIE DECLERCQ.

Zoals hierboven beschreven verkocht de weduwe Devos op 17 maart 1859 een deel van haar eigendom uit de vroegere baronie van St.-Amands: -een erve van 16 aren 30 ca, bebouwd met een huidevetterij, werkmanswoning en verdere afhankelijkheden (Popp 621-622)

-een groententuin van 4 aren 49 ca (Popp 624) (Zie kaart IV).

Leo Fideel Declercq werd de nieuwe eigenaar. Acht maanden later, op 24 november 1859 stierf Maria Hendrika Stauthamer, weduwe Devos.

Net als Ivo Devos, was de nieuwe eigenaar, Leo Fideel Declercq een Rumbekenaar, aldaar geboren op 10 december 1827. Hij had zijn beroep geleerd bij Louis Matthys en gebruikte aldus dezelfde methodes zoals Ivo Devos die had geleerd bij diens oom Louis-Eugeen Matthys. Na zijn huwelijk in 1853 met Mathilde Vanhaverbeke verbleef hij eerst in Roeselaere.

Na de aankoop van de leerlooierij-huidevetterij van Ivo Devos vestigde hij zich in 1859 in Izegem. Op de grondvesten van het vroegere " huys van plaisance " (Popp 623) bouwde Leo Declercq later een ruime woning met koetspoort. (In 1979 werd de typische voorgevel van dit huis verborgen achter een nieuwe moderne gevel). Aldus verdwenen de laatste restanten van dit eens zo riant buitengoed. In 1863 schreef Kan. Tanghe daaromtrent: " Van de hovingen en doorlopende waters wierd er ene blekery of wasschery gemaekt, welke by later tyd plaets maekte voor een huidvettery die tot alsnu bloeiend voortgaat ". De zaak floreerde inderdaad intussen ook verder en blijkbaar was Leo Declercq een bekwaam vakman, want reeds in 1862, amper drie jaar na de overname, behaalde hij op een internationale tentoonstelling in Londen een bronzen ereteken voor de hoogstaande kwaliteit van zijn leder. Volgens de toen gebruikte methodes, met het lange looiproces waren twee kilo zogenaamde groene huid (= verse huid) nodig om één kilo afgewerkt leer te bekomen. Een normale huid van f 24 kilo gaf 12 kilo zoolleer.

Leo Declercq bleef zo'n 30 jaar werkzaam in zijn bedrijf. Hij overleed op 14 september 1888. Net als zijn voorganger Ivo Devos genoot hij enig aanzien: hij was een tijdlang plaatsvervangend vrederechter van het kanton Izegem en verwierf het ridderschap in de Leopoldsorde.

De zonen van Leo Declercq, Jules en Cyriel volgden hun vader op. Hoewel zich op dat ogenblik in de industrie twee belangrijke feiten voordeden die de bloei van de leerlooierij-huidevetterij enorm konden stimuleren, toch ging de zaak langzaam maar zeker achteruit. Deze twee

feiten waren primo de zeer grote uitbreiding na 1880 van de schoen-
nijverheid in Izegem, en secundo, het ontdekken van nieuwe looimetho-
des (o.a. met chroomzouten) die het looiproces korter en goedkoper
maakten. Het fabricageproces werd dus voordeliger en de afzetmarkt in
Izegem zelf was verzekerd. Toen de gebroeders Declercq niet konden vol-
doen aan de toenemende vraag werd in plaats van het bedrijf uit te
breiden en te moderniseren, geleideijk overgeschakeld op de huidenhan-
del en vooral de lederhandel. Omstreeks de eeuwwisseling werd de leer-
looierij volledig stopgezet. De huidevetterij bleef nog een korte tijd
doorwerken maar het hoofdaksent lag op de handel van onderleer en
ruwe huiden en vellen. In 1929 werd de huidvetterij gesloopt en werden
op dezelfde plaats huizen gebouwd in de Krekelstraat.

Het voorgeloid leder voor de huidevetterij van de firma Declercq
kwam van de looierij Kensier Frères uit Peruweliz (kroeponeer) en van
de Tannerie A. Gérard en Van Cutsem et Fils beide uit Zinnik (hals- en
flankleer). Het leer dat uit deze looierijen kwam bleek bijzonder ge-
schikt voor het fijne Izegemse handwerk van die jaren. Jaarlijks werd
er meer dan 100.000 kg leer verhandeld. Cyriel Declercq deed vooral het
administratief werk en Jules Declercq was werkzaam in het magazijn.
Naar verluid wist deze laatste heel goed wie er een degelijk geldschie-
ter of wie er een geschoolde vennoot van doen had. Door zijn toedoen
zijn aldus verschillende geslaagde vennootschappen in Izegem ontstaan.
Als ondervoorzitter van de toneel- en muziekvereniging Grétrykring en
van de "Maatschappij voor onderlinge bijstand De Broederliefde", die
heel wat voorname ingezetenen van de stad verenigden, was hij daarvoor
overigens goed geplaatst.

Cyriel Declercq die stierf in 1917 was ongehuwd. Jules Declercq over-
leed in 1920. Zijn zoon Leon zette nog 30 jaar lederhandel verder.

3. VANWALLEGHEM ISIDOR.

In dezelfde periode van de gebroeders Cyriel en Jules Declercq was
nog een andere leertouwer werkzaam in Izegem. De gegevens zijn echter
zeer schaars: Isidor Vanwalleghem, geboren in Beveren-Roeselaere op 17
november 1849 was volgens de kiezerslijsten van 1885 tot 1887 leer-
touwer in de Roeselaarsestraat (zonder nummer). Van 1888 tot 1919 oefen-
de hij zijn beroep uit in de Nieuwstraat nr 7. In 1920 werd hij (hij
was toen 70 jaar) herbergier.

B. BIJLAGE:DE LOOIMETHODE VAN IVO DEVOS.

Door mondelinge overlevering is de werkwijze van Ivo Devos bekend gebleven. Ivo Devos was zeer goed bevriend met Edouard Dierickx, deken van het schoenmakersgild. Deze kwam dikwijls in de looierij en leerde aldus het looiproces kennen. Edouard Dierick zette die later uiteen aan zijn zoon Emiel. In 1900 gaf Emiel Dierickx de eerst vaklessen omtrent de schoenmakerij in één van de lokalen van de Kongregatie. In het vak " grondstoffenleer " maakte hij aldus het leerlooisysteem van Ivo Devos bekend. Alfons DeJan noteerde deze gegevens en toen hijzelf later op zijn beurt leraar werd aan de intussen gestichte "Vakschool" in Izegem leerde hij deze zelfde manier van looien aan. Toen onder WO II er een grote lederschaarste heerste, heeft Alfons DeJan heel wat leer volgens de methode Devos gelooid om het tekort aan grondstoffen enigszins te milderen. In 1958 heeft hij deze methode gepubliceerd in " De Mandelbode ". Het is deze tekst die hier nu letterlijk wordt overgenomen.

1. STAPELHUIS.

Hier liggen gezouten huiden en gedroogde vellen. Geen uitheemse. Niets anders dan vellen uit eigen streek en geleverd door beenhouwers uit Izegem en omstreken.

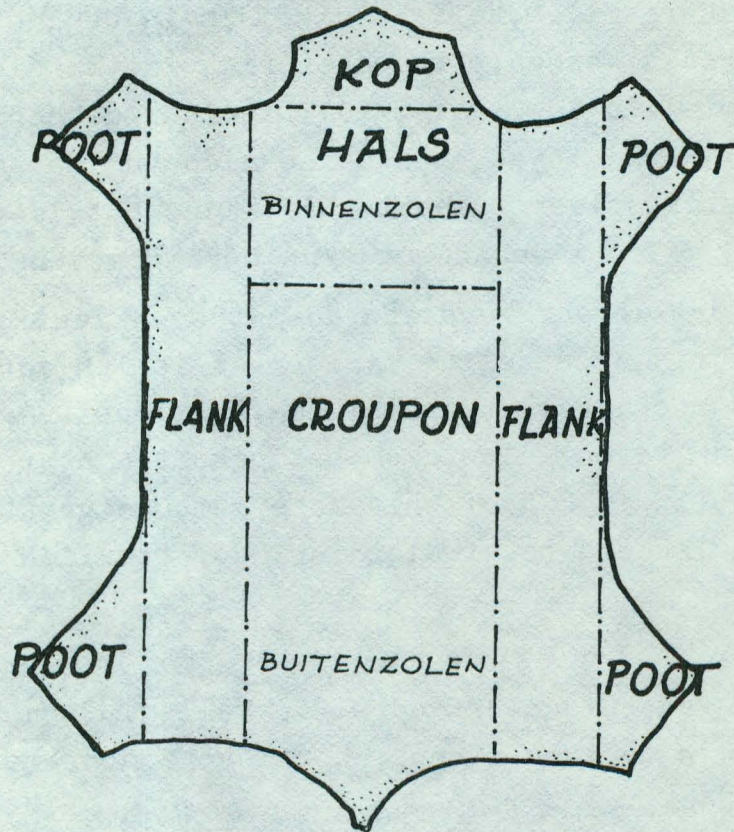
WEKEN.

In het weekbad komen de gedroogde huiden tot hun vroegere groene toestand en de gezouten vellen geven het zout af dat ze hadden opgenomen.

ONTHAREN.

Ivo Devos had geen scheikundige studies gedaan, maar dit belet niet dat hij twee werkwijzen kende en toepaste, om de huiden te ontharen. Schaapsvellen werden in vochtige toestand op elkaar gelegd en afgedekt. Bij een temperatuur van ongeveer 15° ontstond er, na een paar dagen, een zekere graad van verrotting, waardoor ammoniak ontstaat die de vellen week maakt, zodat de wol, bij middel van een stomp ontharingsmes, gemakkelijk kon afgestoten worden.

Bij de tweede methode, komen de groene huiden in een kalkbad. Een oplossing van gewone kalk met water. Hierin komen de huiden in een gezwollen toestand, de haarklier komt los en na een paar dagen zijn de lichte vellen reeds klaar om onthaard te worden. Voor zware huiden zijn er daartoe 4 tot 6 dagen nodig.

ONTKALKEN.

Vellen die kalk bevatten nemen moeilijk looistof op. Tegenwoordig gebeurt het ontkalken langs scheikundige en ook wel eens langs bacteriologische weg. Maar toen kende men deze methode nog niet. Het verwijderen van de kalk gebeurde heel eenvoudig door de vellen herhaaldelijk te wassen en uit te strijken met de uitzetter.

ONTVLEZEN.

Bij dit werk liggen de huiden op de schaaftboom en met een vliemscherp mes, dat de vorm heeft van het trekmes dat de timmerman gebruikt, wordt het onderhuidsbindweefsel en aanklevende vleeslappen van de huid verwijderd. Ontvlezen is een werk waar veel oplettendheid en vakmanschap mee gemoeid zijn.

De minste verkeerde beweging kan een insnijding voor gevolg hebben. Runderhuiden ontvlezen is maar een kinderspel, vergeleken bij het bewerken van paardevellen. De moeilijkheid bij het uitschaven van paardevellen vindt haar oorzaak in het feit dat al de eenhoevige dieren een dubbel vel hebben. Jawel, een dubbel vel. Onder het gewone vel ligt een onderhuid, een soort dik vlies, dat we spiegel noemen.

De structuur ervan is samengesteld uit een uiterst fijne vezelvervlechting en veel eiwitstof. Spiegelleer heeft natuurlijk geen nerfzijde, bezit weinig rekbaarheid en bij het aanvoelen ervan, denken we onwillekeurig aan een plaat ge vulkanizeerde rubber van ongeveer 5 mm dikte. Ver van ons te beweren dat die onderhuid of spiegel dezelfde grootte heeft van de bovenhuid. Neen, paardespiegel reikt niet verder dan de heup, maar bij de ezel komt hij tot aan de schouder.

Leer van paardespiegel was 50 jaar geleden een luxe artikel. Zwarte schoenen uit zulk leder waren zeer sterk, en bewerkt met schoencreem, kon men ze een glans geven, net als deze van lakleder. Spiegel zit tamelijk vast op de leerhuid en het afsnijden ervan, zonder een van beide delen te kwetsen, was toen een hele kunsttoer.

2. IN DE LOOIERIJ

Runderhuiden werden gelooid in ronde houten kuipen van ongeveer 1,5 m doorsnede op 2 m hoog die tot 25 huiden konden bevatten. Op het binnenplein van Ivo Devos en in de St.-Amandsstraat, waren er wel 20 zulke kuipen ingegraven. En als looimateriaal gebruikte hij niets anders dan de van oud bekende, gemalen eikenschors.

Het looien van runderhuiden was heel eenvoudig en de gevolgde methode, meer dan 4.000 jaar oud. De huiden die men in de kuip openspreidde waren ieder afzonderlijk bestrooid met een 5cm dikke laag eikenschors. Nadat de kuip gevuld was met huiden en schors en alles overgoten met gewoon water, werd ze toegedekt. Nu begon een langzaam looiproces, dat voor lichte kalfsvellen tot 3 maand, voor koehuiden tot één jaar en voor zware stierenhuiden, soms tot 2 jaar in beslag nam.

Als de huiden volledig doorgelooid waren, werden ze bovengehaald, gewassen en naar de droogkamer gebracht. Om de huiden enigszins effen te krijgen, werden ze in vochtige toestand op elkaar gelegd en bedekt met planken en plat geperst onder het gewicht van zware stenen.

Het looivocht, dat in de kuipen is overgebleven, heeft nog een zekere waarde en is biezonder geschikt om een volgende serie huiden een lichte voorlooïng te geven, alvorens ze in een bad komen met een sterk looi-gehalte.

Geiten-, schaaps- en andere lichte vellen werden over 't algemeen aluingaar gelooid. Zulk looiproces had ook plaats in kuipen. Maar deze waren niet ingegraven en ook veel minder diep. Bij deze methode verbleven de vellen niet vele maanden in een stil en rustig bad. Ze werden gekneed. Hiervoor had men nog geen machine, 't ging veel " eenvoudiger ". De vellen werden een volle uur getrapt met de blote voeten. En de mannen die zulk werk verrichtten hadden geen last van zweetvoeten. Hun voetzoolvel had een zekere graad van looiïng ondergaan.

We mogen niet denken dat bovenleders, 't zij chevreau of boxcalf, daim of voeringleer hun zachtheid verkrijgen door toepassing van een of ander speciaal looisysteem. Dat is een verkeerde opvatting. Al het gelooide leer, in droge toestand, is stijf en moet nadien zacht gemaakt worden. Dit werk heeft plaats in de HUIDENVETTERIJ.

Plantaardig gelooide runderhuiden, die we de naam geven van pinkvellen, werden zacht gemaakt door invetten met vistraan en talk of reuzel.

Om aluingaar gelooide geiteleer, sterk en soepel te krijgen, werd het ingewreven met eierdooier en nadien, in vochtige toestand, uitgerokken in alle richtingen.

Voor kalfsvet gebruikte men verzepte olie of geëmultioneerde vistraan. Pink- en kalfsvellen werden nooit op de nerfzijde gezwart, maar altijd op de vleeszijde. Het zwartsel noemde men "barbouillie". Dit was een brei samengesteld uit meelpap, vloeibaar was en roet of gewoon " grijm " voor de grove leersoorten, maar voor fijne kalfsvellen gebruikte men lampzwart. Denk nu niet dat zulks kalfsleer (veau ciré) geen schoon uitzicht had. We bezitten nog twee paar laarzen uit die tijd; het kalfsleer is nu nog in-zwart en heeft een glans die even schoon is als die van onze tegenwoordige boxcalf.

Registre van politique

ordonnantien, statuten, resolutionen, ende voordere notitien gegeven,
genomen, ende geordonneert by Hooghbailliu, Burghm, ende Schepenen
der prochie ende prinsdomme van Iseghem

door E. Seynaeve,
Grote Markt. 28. - 8800 ROESELARE.

A. EERSTE DEEL

13 maart 1682

Aen alle de goone die dese presente letteren sullen sien ofte hooren
lesen Jooris Nieulaet, tabellioen geccommitteert bij Philippe Blauaert
(?) tabillion generael van synne Mat. omme te ontfanghen, bewaren,
grosseren segelen met den segel van synne voornoemde Mat. ende on-
derteekent alle acten ende contracten die gemaect, ende gepasseert
worden voor nottarissen binnen de jurisdictie van synen souverainen
Rade binnen Doornick, saluijt, doen te weten dat voor hen: de Roo, no-
taris residerende binnen den prinsdomme van Iseghem, present Sr An-
tone van Houtte, greffier ende Jooris de Schrijvere Offr, als ghe-
thuijghen hierover geroepen, compareerde voor den voornomden notta-
ris ende ter presentie vande getuijghen hier boven genompt in per-
soone d' heer Maximiliaen Leloup, d'her Tobias de Blocq, Joos du Bois
Franciscus de Vos, Jan van Suijt, ende Pieter de Smalle, respectieve
hoochballiu Burghm ende Schepenen vanden voornomden prinsdomme ende
prochie van Emelghem in hunne qualiteyt, welcke comparanten hebben
verclaert soo sy doen by desen over de voornomde prochie van Emel-
ghem, wel ende deughdelick schuldigh te synne aen ende ten proffytte
van Sr Jan vander Beke, medeconfrere in wette, de somme van neghen
hondert guldens in goeden gevalueerden permissien ghelde gelycke
somme by hem aen ons ter handt gedaen, omme daermede op te legghen
eene rente aen Jof. de Wwe Jan Michiels van neghen ponden seve schel-
lijnghen ende ses groote s' jaers over de voornomde prochie van E-
melghem als hebbende voor desen deselve prochie deselve pennijnghen
geadvanceert ende tot nu toe gelooopen te croosen den pennijnck XVI,

volgens de obligatie danof sijnde, die hier mede doot ende extinct is, belovende aenden voornomde vander Beke jaerlijckx te betalen vande voornomde somme intrest in advenante alsvooren, innegaende metten voorseyden sesentwintichsten february XVI twee en tachtich, beloopende tot neghe ponden seve schellinghen ende ses groote s' jaers ende soo voorts van jare te jare eeuwelick gedeurende immers tot den oplegh van dien die de comparanten ofte naercommers sullen vermoghen te doene t' allen tyden ende wylen als hemlieden goetduncken ende geliefven sal t' eender reyse met de croosen naer raete van tyde ingelyckx goeden gevalueerden ende permissie gelde met belofte van dese te laten wysen wettelick ende exc. inden Rade van Doornick ofte alomme daertoe aensocht synde gevende daertoe procuratie aen aen elcken tooghen deser omme dese t' hunne laste te laeten verkennen innelick ende Executoir sonder dagynghe t' hunnen coste over de voornomde prochie van Emelghem in hunnen voorseyde qualiteyt ende de voornomde nottaris heeft hen van gelycken verobligeert neffens de voorseyden comparanten als Schepene, in teecken der waerheijd hebben wij tot bevestynghe van dien gesegelt dese presente, met den segel van synne voornomde Mat. ende geteeckent by den voorseyden tabellion der stede ende roede van Meenen, aldus gepasseert desen derthiensten maerte XVI twee en tachtich ende was onderteeckent. J. Nieulaet, ende van onder uithangende den segel van synne voornomde Mat. in groenen wasse met dobbelen sterte. (5 - 5b)

21 april 1683

Dese vooren staende obligatie is op den 21 april 1683 vertransporteert in proffytte van Rogier Bottelier, volgens den transport alhier gesien. (6)

B. NOTEN BIJ HET EERSTE DEEL

- * Schuldbrief van 13 mar 1682 opgesteld door notaris de Roo uit Ize- gem en goedgekeurd door Jooris Nieulaet, tabellion bij Philippe Ber- naert, tabellion generaal bij de Raad van Doornik. Werden als getui- gen opgeroepen: Antone Vanhoutte, greffier en Jooris de Schrijvere, officier. De Wet van Izegem was comparant met onder meer hoogbaljuw Maximiliaen Leloup, burgermeester Tobias de Blocq en de schepenen Joos Dubois, Franciscus de Vos, Jan Van Suijt en Pieter Smalle. Deze schuld werd aangegaan voor de parochie Emelgem. Jan Vander Beke; confrater van de comparanten, leende hen 900 gulden. Deze gelden wer- den gebruikt om een rente vaste te leggen ten voordele van de weduwe van Jan Michiels. Per jaar zal deze vrouw 9 ponden, 7 schellingen en 6 groten ontvangen als vergoeding voor een vroegere lening. Op die wijze wordt het gemeentelijk passief tot voornoemde weduwe geweten. De intrest op die 900 gulden zal jaarlijks toekomen aan Vander Beken. Acte ondertekend door J. Nieulaet. Op 21 april 1683 wordt deze obli- gatie verlegd op Rogier Bottelier (p. 5 - 5v - 6)

- * Tabellion: functionaris belast met de registratie van notariële con- tracten, in ondergeschikte jurisdicties ook plaatservan- gend notaris.
Larousse ed. 1971.

- * Wet: gebruikelijke naam in de XVII en XVIII om het bestuur van een heerlijkheid, Prinsdom of baronnie aan te duiden. (zie Tanghe)

- * Luxembourg, Francois-Henri de Montmorency-Boutteville, hertog de (Pa- rijs 8 jan 1628-Versailles 4 jan 1695), Frans veldheer. Werd in de negenjarige oorlog (1689 - 1697) opnieuw be- kleed met het opperbevel in Vlaanderen. Won de veldsla- gen van Fleurus in 1690, Steenkerken en Neerwinden in 1692. Winkler Prins, ed. 1971, deel 12, p 337 - 8
zie verder bijzondere bijlage

- * de Montal..... zie verder

- * Fourrage..... eten en onderhoud der dieren, in casu gras, stro, hooi, enz.....
Larousse ed. 1971.

C. BIJZONDERE BIJLAGEN

1. Hertog de Luxembourg, Maarschalk van Frankrijk, Opperbevelhebber van "L' Armée des Flandres"

Korte biografische schets

François-Henri de Montmorency-Boutteville, hertog de Luxembourg, geboren te Parijs op 8 jan 1628 en gestorven te Versailles op 4 jan. 1695, Frans veldheer die de zijde van Condé koos tijdens de Fronde. Begnadigd in 1659 huwde hij in 1661 de erfdochter van Luxembourg wier naam hij aan de zijne toevoegde. Tijdens de Devolutieoorlog (1663 - 1668) diende hij onder Turenne en later als Luitenant-Generaal onder Condé. In de Hollandse Oorlog (1672 - 1678) kreeg hij het opperbevel over het leger van Vlaanderen en versloeg Willem III van Oranje bij Montcassel in 1677. In de negenjarige Oorlog (1689 - 1697) was hij opnieuw opperbevelhebber in Vlaanderen en versloeg von Waldeck bij Fleurus in 1690 en Willem III bij Steenkerke en Neerwinden in 1692. Sedert 1675 was hij Maarschalk van Frankrijk. (1)

De troepen van de Luxembourg in onze gewesten

Het hoeft geen betoog dat de Zuidelijke Nederlanden veel te lijden hebben gehad van de lang aanslepende krijgsverrichtingen van de Franse Koning Lodewijk XIV en zijn tegenspelers Spanje, Oranje, Habsburg, Engeland e.a.

Meermaals werden onze streken door troepen van allerlei slag bezet, uitgebuit en soms vernietigd tot as. De krijgskansen waren zeer wisselvallig zodat eens de Fransen dan de Geallieerden ons letterlijk en figuurlijk kwamen leegschudden. Geschiedkundig gezien hebben deze troepenbewegingen dan enorm veel belang voor de plaatselijke heemkunde. Wij vonden het wenselijk enkele bewegingen in onze gewesten op te tekenen.

2 a 3 nov 1682. Overgave van Kortrijk... Maarschalk d' Humières, die sedert meer dan twee maanden afgezonderd was te Lessen (Lessines), twee mijlen van Ath, vertrok op 31 oct 1682 en sloeg zijn kamp op te Ronse (Renaix). Op 1 nov overschreed het leger de Schelde en begaf zich naar Pontalais (?) Dezelfde nacht werd Kortrijk ingenomen door Markies de Boufflers en op

François Henri de Montmorency-Bouteville

HERTOG DE LUXEMBOURG

Maarschalk van Frankrijk

Parÿs 8 jan. 1628 - Versailles 4 jan 1695

2 nov rond de middag kwam het ganse leger in deze streek. De kwartieren van de Koning bevonden zich te Harelbeke (Harlebeck). (p. 40)

19 a 20 mei 1690 (inhoudende voorafgaande bewegingen tot de slag van Fleurus)

De 19e gingen de Luxembourg en de hertog de Mayne met meerdere generaals de wegen verkennen en vooral deze naar Ath. Inwonenden werden opgevorderd om herstellingen aan deze wegen uit te voeren. Het leger stak de Schelde over te Pontalaye waar graaf de Maulevrier bruggen had laten staan. Dan richtte men een kamp op te Outrijve (Autrive) waar ook het hoofdkwartier gevestigd was. De rechtervleugel nam stelling te Avelgem (Evelghem) en de linker te Bossuit (Bossu). Op 22 mei trok men verder naar Harelbeke. De Maulevrier sloeg zijn kwartieren op te Wielsbeke (Vielsbeck). Op 26 mei ging men opvorderen en opeisen tot aan de poorten van Gent. Op 7 jun gaf bevelhebber de Luxembourg order aan enkele detachementen om Harelbeke te verwoegen. Op 15 juni kwamen 4 bataljons, 200 fuseliers, artillerie en de "Dragons d'Asfeld" aan. Op 17 jun verliet de Luxembourg Deinze om zich naar Bergen te begeven. (p. 241 - 242)

9 oct 1690

Op 9 oct vertrok de Luxembourg uit Lessen en begaf zich naar Anseroeulx (Rancureuil) op de Rosne waar hij tot 10e verbleef. Hij verliet voornoemde plaats op de 11e en gaf opdracht aan een detachement van 9 bataljons (infanterie) en 20 eskadrons (cavalerie) zich naar de Maas te begeven terwijl hijzelf met de rest van de troepen halt hield te Harelbeke. Op 17 oct werd het leger in zijn winterkwartieren gebracht rond Rousselare (Rousselar) waar tevens het hoofdkwartier gevestigd werd. (p. 271)

Mei 1691

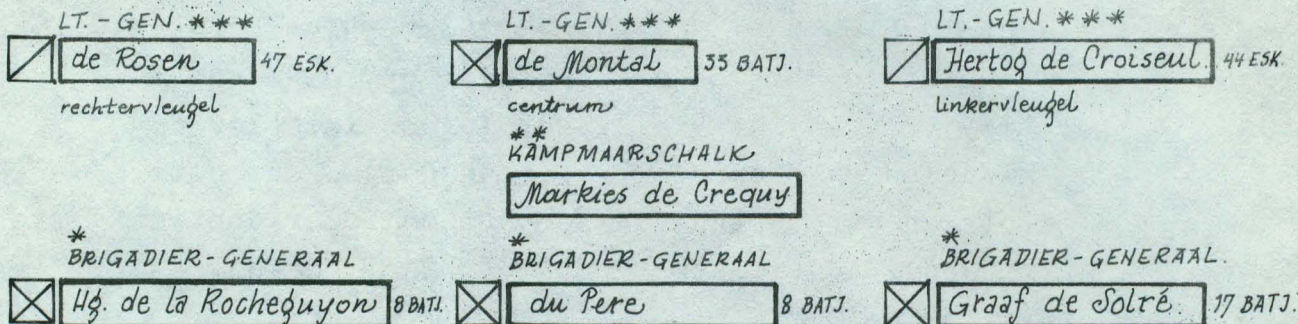
Luikse veldtocht. Gedurende deze expeditie verzamelden de troepen van M. de Luxembourg zich tussen Menen en Kortrijk en dit rond 15 mei 1691. Vervolgens begaf de generaal zich naar het kamp van Kuurne (cuerne). (p. 375)

3. Slagorde van de Franse troepen onder het bevel van de Luxembourg in Vlaanderen in 1692.

 GENERAAL-OPPERBEVELHEBBER

Maréchal de Luxembourg 66 BATALJONS INFANTERIE ☐
 205 ESKADRONS CAVALERIE ☐

EERSTE GEVECHTSLIJN:

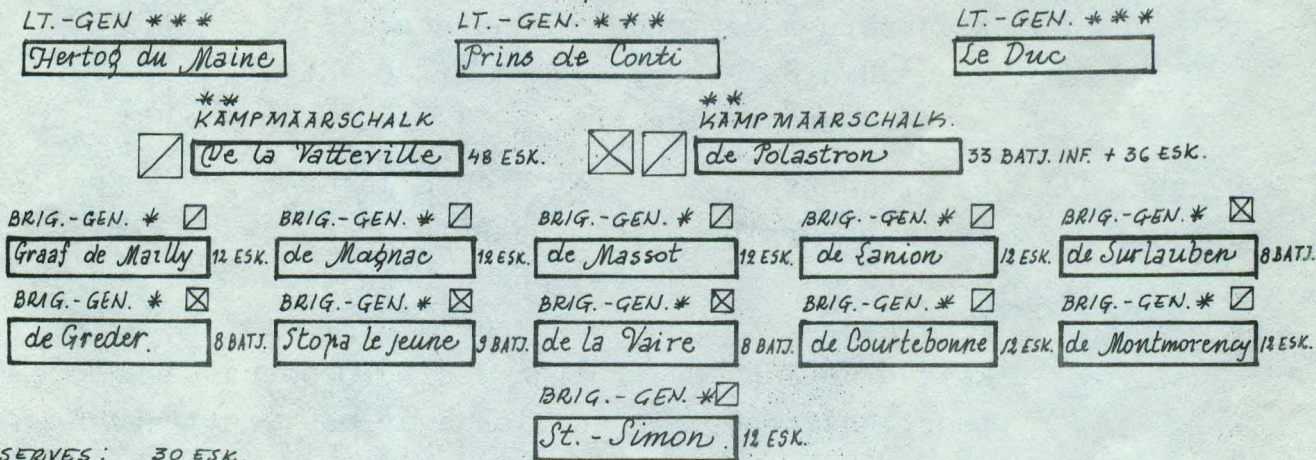

Lanquedoc (2)
 Vermandois (1)
 Orléans (3)
 Navarre (2)

Siennois (2)
 Bourbon (1)
 Naulevrier (2)
 Greder Allemand (2)
 Chartres (1)

Royal (3) Charmagne (3)
 Du Maine (2) Guiche (2)
 La Saar (1) Royal Italien (1)
 Royal Combois (2) Provence (2)
 Solré (1)

TWEDE GEVECHTSLIJN:

RESERVES: 30 ESK.

**
 KAMPMAARSCHALK.

Hg. de Chartres onder rechtstreeks bevel van Luxembourg.

BRIG.-GEN. *
 Markies de Sully 12 ESK.

BRIG.-GEN. *
 de Besons 18 ESK.

REF.: DE QUINCY (Marquis): Histoire militaire du Règne de "Louis le Grand", Tome II, Paris 1726.
 (Militaire school Brussel nr. 355.48.(44) en 4/12 '42).

18 sep. 1691 De Franse troepen kwamen terug naar het kamp van Herinnes (?) bij Doornik waar de Luxembourg verbleef tot de 24e. Zijn verblijf zou daar langer geduurd hebben waren zijn troepen niet in moeilijkheden geraakt met de omwonende boeren. Daarom stak hij opnieuw de schelde over bij de brug te Spiere (Espierres) en sloeg zijn kamp op te Outrijve waar hij de 25e en 26e verbleef. Vervolgens stelde hij zijn kwartieren op te Vijve-St-Eloy (Vive-Saint-Eloi). Het leger eiste levensmiddelen en "fourrage" op rond Deinze en zelfs tot aan de poorten van Gent (toen bezet door de vijand). In dit kamp verbleef hij 12 dagen. (p. 396 - 397)

4 oct 1691

5 oct 1691

Terwijl het Franse leger gelegerd was langs de Leie kwam heer de Chamloy, afgevaardigde van het Hof, besprekingen voeren met de Luxembourg inzake de op te stellen winterkwartieren. Daarop aansluitend werden de troepen rond Rousselare gevestigd en werden de legerplaatsen op 20 oct aan iedere eenheid aangewezen. (p. 397)

27 aug. 1692 Op 27 augustus ging het Franse leger over de Schelde naar Harelbeke toe. De Prins van Oranje zette over te Gavere (Gavre) en de Leie te Deinze en ging zich vestigen te Rousselare. Ietwat later kwamen de Engelse troepen die te Oostende en Nieuwpoort ontscheept waren zich daar ook vestigen. Op 26 sep. lieten de Geallieerden Veurne en Deinze en de Fransen Kortrijk, versterken. Grachten werden opgeworpen. Hierbij werden acht a tienduizend inwonenden te werk gesteld daarbij geholpen door drie soldaten per compagnie. Op 19 sep. kwam een edelman uit Oostroosbeke (Rosbec) de Luxembourg inlichten dat de vijand provisies opdeed tussen Rousselare en Oostroosbeke. (p. 544)

Tot hier deze ietwat uitvoerige beschrijving van troepenbewegingen. Noteer dat deze opsomming slechts de jaren 1682 - 1692 behelst, een druppel water in de zee als men weet dat de krijgsverrichtingen in onze gewesten een bijna onafgebroken periode vertegenwoordigen gaande van 1649 tot 1713.

2. Luitenant-generaal de Montal, bevelhebber van de Franse Infanterie onder de Luxembourg.

Bevindingen

Wegens gebrek aan bronnen kon van vornoemd veldheer geen biografische schets opgesteld worden. Nochtans slaagden wij erin bepaalde gegevens te ontdekken bij bestudering van een Frans Militair veldboek uit de XVIII.

Zo onderscheidde de Montal zich in de slag van Steenkerke (aug 1692) bij de achtervolging van de vijand. Zijn ondergeschikten waren toen hertog d' Elbeuf, Mijnheer d' Albergotti en Mijnheer de Blainville. Du Montal zelf stond onder het bevel van Maarschalk de Luxembourg (zie de slagorde). (p.533)

Na verder onderzoek menen wij te mogen aannemen dat hij reeds heelwat vroeger in Vlaanderen veldtochten meemaakte. Bij de belegering en inname van Sainte-Menehault (Frankrijk) in 1653 leest men wat volgt:

" Het Hof had beslist Sainte-Menehault te belegeren. Maarschalk du Plessi-Praslin werd belast met de uitvoering van deze onderneming terwijl Maarschalk de Turenne hem bijstand zou verlenen. De belegering van de plaats duurde tamelijk lang daar deze vesting op voortreffelijke wijze was verdedigd door Monsieur de Montal en zijn uitstekend garnizoen. Hij hield driendertig dagen stand (Veldtocht van 1653). (p.75)

Evenzo lezen wij bij de belegering van Stenay (Frankrijk) in mei 1654:

" Om Stenay te kunnen innemen maakte Mijnheer de Faber enkele tactische verplaatsingen met zijn troepen om de schijn te wekken dat Rocroy zou belegerd worden. Dit maneuver verplichte Mijnheer de Montal, bevelhebber van het garnizoen van Rocroy, troepen uit Stenay te onttrekken om Rocroy te versterken." (p.183)

Ons kan het eigenaardig schijnen dat men hier te doen heeft met Fransen contra landgenoten. Dit weze opgehelderd door de voor de hand liggende verklaring: de Frondeonlusten. Vele edelen slo-ten zich bij deze beweging aan daar zij hierin een mogelijkheid zagen om het Parlement te overtuigen van hun feodale rechten en deze te herstellen. Zo meenden zij de groeiende macht van de Koning te kunnen ondermijnen. Evenzo waren zij van oordeel dat een opstand gedoemd was tot mislukking indien er aan het hoofd geen hooggeboren personen bevonden. De Fronde was dus niets anders dan een soort burgeroorlog waar op zeker ogenblik de twee grootste veldheren van Frankrijk Turenne en Condé tegenover elkaar kwamen te staan. Ook de Montal heeft een keuze moeten doen en sloot zich aan bij de rebel Condé, hetgeen de posities te Sainte-Menehault en Stenay verduidelijkt.

Na de algeme amnestie verleend door Lodewijk XIV, werden Condé en de Montal, zoals trouwens ook de Luxembourg terug in dienst genomen door de Franse Koning (1) Zo weten wij dat bij de slag van Seneffe (9 aug 1674), de Montal en de Luxembourg onder het bevel streden van Prins Condé. Bij de verovering van het dorp werd de Montal deerlijk aan de knie gekwetst. (p. 382 - 385)

Dat deze veldheer niet ongemerkt te Izegem vertoefde bewijst de aanhaling in het Resolutieboek dd. 13 sep 1694. De door ons gebruikte term "bewaring" dient hier verstaan te worden als "op kosten van", hetgeen betekent dat de Montal en zijn troepen te Izegem en omstreken gelegerd waren en daar ook provisies opdeden bij de plaatselijke bevolking. De "sauvegarde" afgeleverd door de hertog de Luxembourg werd naar onze mening enkel opgesteld om aan de Wet van Izegem een garantie te verlenen dat het enerzijds niet ging om een geïsoleerde legerbende maar om een aan zijn bevel ondergeschikte eenheid en anderzijds om aan de Wet een bewijsstuk te overhandigen waarmede men later voorgeschoten gelden en provisies zouden kunnen terugvorderen (zie punt 5 van het Resolutieboek).

(1) W. en A. Durant, Le siècle de Louis XIV, Histoire de la civilisation, ed. Rencontre, Lausanne, tome 23, p. 23 - 27.

D. TWEEDE DEEL _____
16 september 1682.

Wij onderschreven hoochballiu, Burghm ende Schepenen vanden prinsdomme van Iseghem kennen wel ende deughdelick schuldigh te synne aen ende in profytte van Franciscus van Lede fs Lucas, de somme van twee en dertigh ponden grooten over gelicke somme ontfanghen t hebben vande Wwe van Jooris van Lede ende dat in mijnderijnghe van synne weese pennijnghe die hij is goet vindende ten voorschreven sterfhuijse gelicke somme wij onderschreven op genomen hebben omme daermede te betalen eenighe presserende schulden vande prochie, waer van t synen tyde sal worden gedaen employ belovende de voorschreven somme van twee en dertigh ponden grooten op te legghen ter wille ende vermane vanden voornomden Franciscus van Lede, emmers alst believen sal met den intrest vandiene in advenante vanden penninck XVI, verbindende daer inne onse persoonen in solidum, in teecken der waerheyt hebben dese onderteeckent desen XVI 7bre 1682, ons toorconden ende in soo verre datter noch een ander obligatie van te voorent gemaect ware van gelicke somme sal deselfde, hier mede doot ende teniet gedaen worden. Actum date als boven, ons toorconden, ende waren onderteeckent M. Leloup, Rosvel, J. de Roo, Franciscus de Vos, J. du Bois, Jan van Suijt, t mercq van Pieter Smalle

15 september 1696.

t jaer croys gevallen 15 7bre 1696, is gegeven ordn. (bijgevoegd in rand)

15 september 1683

Op de 7bre 1683 is de bovenstaende obligatie vertransporteert in profytte van Rogier Bottelier.

Dese pennynghen syn ge employeert omme te betaelen de vraghe vanden Coninck opde disch ende kercke goederen, ende is daer gedaen eene venditie die prochie heeft geproffyteert door Franciscus de Vos, heeft rekenynghe gedaen als deselfde ontfanghen hebben ende ge employeert voor de prochie volgens de rekenynghe rustende ten comtoire (4b).

E. NOTEN BIJ DEEL TWEE

1. Schuldbrief ondertekend door de Wet en geacteerd op 16 sep 1682.
Franciscus van Lede is crediteur voor 32 ponden. Daarbij worden nog eens 32 ponden ontvangen van de weduwe van Jooris van Lede, gelden ingezameld door Franciscus de Vos ten sterfhuize van Lucas van Lede. Een deel van deze inkomsten werd gebruikt om "presseren-de schulden vande prochie" te vereffenen. Ondertekenden M. Leloup, J. de Roo, Franciscus de Vos, J. Dubois, Jan van Suijt en Pieter Smalle. Op 15 sep 1683 werd deze obligatie verlegd op Rogier Bottelier. Ook wordt vermeld dat deze gelden gediend hebben om "de vraghe van den Coninck op de disch ende kercke goederen" te vereffenen. (p. 4b)
2. Schuldbrief dd. 29 nov 1692 ten laste van de Wet en ten voordele van de weduwe van Rogier Bottelier. Op verzoek van graaf Hoorne werden 650 gulden gelicht "tot betalinghe vande oncosten ende tairre". De schuld moet ingelost worden binnen de drie maand. Ondertekenden F. Leloup, Rosseel, J. Amerlinck, Pr Vander Brugghen fs David, Jan van Suijt, J. Dubois en M. de Coene. (p. 3v)
3. Schuldbrief van 1 sep 1694 van 45 ponden groten Vlaams voorgeschoten door de weduwe Rogier Bottelier en tot kwijting van de "sauvegarde" (vrijgeleide) van de Mellerij (?) in de parochie Emelgem. De wet belooft deze som terug te geven binnen het jaar. Ondertekenden F. Leloup, Rosseel, Pr Vanderbrugghen, Jan Vander Beke, B. Clement dit Fiefvez, Lucas van Suijt en Marijn Bottelier. (p. 4)

F. DEEL DRIE

13 september 1694

Wij hooghbailliu, Burghm ende schepenen vanden prinsdomme van Iseghem bekennen bij desen, wel ende deuchdelijck schuldigh te synne aen Sr Cornelis vanden Berghe de somme van twee en vijftich pondt grooten vlams fransche munte omme daermede te betalen een sauvegarde vanden heer hertooghe van Luxembourg met name N. Montal alhier sijnde geweest in sauvegarde den tijdt van seventhien daghen, welcke voornoemde somme wij beloven te betalen anden voornoemde vanden Berghe ofte de gonne die sijne actie hebbende met den interest van diere den penninck XVI onthier ende een half jaer, ons toorconden desen XIII septembre XVI vierentnegentich, ende waren ondertekent: F. Leloup ofwel met paraphe, J. Amerlinck, Pieter Vanderbrugge, Jan Vanderbeke, B. Clement dit Fiefvez, Lucas van Suijt, ende Marijn Bottelier.

13 december 1697

Nederstont ontfaen bij mij onderschreven van Boudewijn Clement dit Fiefvez, de somme van twee en vijftich ponden groote fransche munte in voldoeninghe vande bovenstaende croiserende obligatie cederende de selve mits dien t' sijnnen proffijtte, omme met de selve sijn proffijtt te doen als oock die te verhalen als naer rade, fait den 13 Xbre 1697, my toorconden Joanne - Theresa Amerlinck Wwe van Cornelius vanden Berghe, achter op den dos stont t' naervolgende, den onderschreven als transport hebbende van Joff de Wwe Sr Cornelius vanden Berghe, verclaert soo hij doet bij desen te vertransporteren aende ende in proffijtte van Sr Michiel Maelfeyt fs Anthone, de obligatie op d' hander zijde vermelt, fait den 13 Xbre 1697, my toorconden, ende onderteeckent B. Clement dit Fiefvez. (2)

29 november 1692.

Wij onderschreven hoochballiu, Burghm ende schepenen vanden prinsdomme van Iseghem Emelghem metten toebehoorten bekennen soo wij doen bij desen wel ende deughdelijck schuldigh te synne an ende ten prof-

fytte vande Wwe Rogier Bottelier, de somme van ses hondert vijftich guldens over geavanceerden gelde gelyck het selve alsnu cours ende ganck is hebbende omme daermede te betalen ten deele de oncosten ende taire van de Exc. gedresseert tot laste vande voornoemde proc- hien, op het versouck van syn Excellentie den Graef Hoorne, welcke voornoemde somme wij wederomme belooven te restitueren ande voor- noemde Wwe binnen den tydt van drye maenden naer date deser in ge- lyecke munte int volcommen van al welcken ende elcken pointe sonder- lijnghe voorschreven verobligeeren wij onse persoon goederen present ende toecommende. Actum desen 29 9bre 1692 ende waren onderteeckent: F. Leloup, Roseel, met paraphe, J. Amerlinck, Pieter vander Bruggen, F. Devos, Jan van Suijt, J. du Bois met paraphe ende M. de Coene. (3b)

1 september 1694

Wij onderschreven hoochballiu, Burghm ende Schepenen vanden prins- domme van Iseghem ende Emelghem bekennen soo wij doen bij desen wel ende deughdelick schuldigh te synne aen ende ten proffytte vande Wwe Rogier Bottelier, de somme van vijfenveertich ponden grooten vlams wissel gelt over gesejde somme vande voornoemde Wwe ontfanghen t' on- sen contentemente omme daermede te betalen de sauvegarde vande proc- hie van Emelghem genaempt Mellerij, welcke voornoemde somme wij hooch- balliu, Burghm ende Schepenen voornoemt belooven ande voorseyde Wwe de voorschreven somme in munte voorschreven te restitueren met den in- trest van diere in advenante vanden penninck XVI binnen den tydt van een jaer naer date deser, int' volcommen van al welcke, ende elcken pointe sonderlynghe voorschreven verobligeren wij onse persoonen goe- deren present ende toecommende in solidum, dat is elck voor ander ende één voor al, actum desen eersten septembre 1694 ende waren ondertee- kent. F. Leloup Roseel, met paraphe, Pieter vander Bruggen, Jan vander Beke, B. Clement dict Fiefvez, Lucas van Suijt ende Marijn Bottelier. (4)

27 januari 1695

Wij onderschreven elck voor andere ende een voor al in solidum kennen schuldich te wesen aen Sr Jan Wallaert, coopman, de somme van een hondert drye en vijftich ponden thien schellijnghen grooten vlams spansch wisselgelt, te weten de pattacons tot achtenveertich stuijvers ende schellijnghen tot ses stuijvers, kennende de voorseyde somme van hem t' onsen contentemente ontfanghen te hebben opden vijf en twintichste janrij XVI vijf ent negentich, beloovende danof jaerlickx intrest te betaelen in advenante vanden penninck XVI danof het eerste jaer omme-commende sal den XXV janrij XVI sesentnegentich, ende alsoo voorts van jare te jare, belovende voorts dese obligatie souffisantelick te besetten ende hypoticqueren binnen vier maenden naer date deser ten consentemente vanden voornoemden Wallaert ofte de gonne synne actie hebbende, faute van dien de capitaele pennijnghen mette rate van tijde naer begint te rembourseren in mubte voornomt, op het verbant, ende renunciatie als naer rechte, ons toorconden desen 27 january 1695, ende waren onderteeckent. F. Leloup, Roseel met paraphe, Pieter vander Brughen, Jan vander Beke, B. Clement dit Fiefvez, Lucas van Suijt ende Marijn Bottelier.

19 september 1696.

Wij onderschreven kennen bij desen opgelicht ende ontfanghen te hebben van Sr Ludovicus Simons fs Guilliaume in Cortryck, de somme van dry hondert twee entseventigh ponden negen schellijnghen ende acht en halven grooten vlams in spaenschen permissien wissel gelde als sijnde de spaensche patacons aachtenveertich stuijvers, voor welcke somme wij elck voor ander ende een voor al beloven te betalen t' crois naer advenante vanden pennijnck sesthesiene, innegaende date deser, ende de selve, capitale somme opte leggen in ghelycke spaensche munte binnen den tyt van ses eerstcommende maenden, verbindende daermee onse personen ende goederen present ende toecommende met belofte van dese onse obligatie t' onsen laste te verkennen executoir daer ende dies versocht sijnde in teecken der waerheyte hebben dese respectievelijck onderteeckent. Actum in Cortryck desen negenthienden septembre seshien hondert sesennegentich, ende waren onderteeckent. F. Leloup, met paraphe, Jan Vanderbeke, B. Clement dit Fiefvez, M. de Coene, Joos Coubout, Lucas van Suijt ende Marijn Bottelier.

Het gelt bij den boven staende obligatie vermeldt is geimploijeert tot betalijnghe vande contributie vanden jare 1695 voor de prochie van Emelghem.

19 oktober 1696

Hier naer volght den employ vande voorenstaende obligatie.

Alvooren betaelt aen d' heer Le Blon ende Craeynest,ontfangers vande contributie binnen Gendt,de somme van volgens de quittancie van daten 8 oct 1696...900 gulden item betaelt ande selve heeren ontfangers by quittantie vanden 25 oct 1696 de somme van 240 guld. Item betaelt ande selve heeren ontfangers by quittantie vande 19 octobre 1696 de somme van 1023 guld. 4 1/2 st. Dese drye vooren staende drye quittantien syn berustende ter greffie. Voorts is noch betaelt over de onkosten van een Excd. geschiet (?) omme betalynghe vande voorenstaende contributien tot de somme van 48 guld. Voorts noch betaelt over het overmaken vande pennijnghen dependerende ande voorschreven contributien de somme van 23 guld. 15 1/2 St. Welcke voornoemde sommen syn al betaelt in permissie wyssel gelt. (1 - 1b)

1 januari 1698.

Opden dos stont nota dat de pennijnghen op d' andersijde vermeldt sijn geemployeert omme te lichten de peerden vande prochie van Isegghem die gehaelt syn geweest by ex van een pth. (?) van het garnisoen van Nieuwpoort,tot betalijnghe vanden gevraeghden heefth van Dixmuidje,noch nederstont ontfaen bij mij onderschreven van Boudewijn Clement dict Fiefvez,de somme van hondert drye en vijftich pondt thien schellijnghen vlams spans permissie gelt,in voldoenynghe vande boven staende croyserende obligatie,cederende deselfde myts dien t' synen profytte,om met de selve syn proffyt te doen,als oock die te verhalen als naer rade,faict den 30 decembre 1697,was ondertekent Jan Wallaert. Noch nederstont den onderschreven als transport hebbende van Sr Jan Wallaert verclaert soo hij doet bij desen te vertransporteren aen ende ten proffijte van Sr Michiel Malfeyt fs Anthonne in Cortryck,de obligatie op d' ander zijde vermeldt,fait den eersten des jaers XVI acht en negentich my toorconden,ende was onderteekent. B. Clement dict Fiefvez. (2b - 3)

G. NOTEN BIJ DEEL DRIE

1. Schuldbrief opgesteld te Izegem op 13 sep 1694. Cornelius vanden Berghe is kredietgever aan de Wet voor 52 ponden groten Vlaams in "Fransche Munte". Dit bedrag werd gebruikt om een sauvegarde te vereffenen. Daarin wordt nog vermeld dat deze vrijgeleid afgeleverd werd door de Hertog van Luxemburg aan zijn ondergeschikte Montal die 17 dagen te Izegem en omstreken zijn tenten had opgeslagen. Ondertekenden F. Leloup, Rosseel, J. Amerlinck, Pr Vanderbrugghen, Jan vander Beke, B. Clement dit Fiefvez, Lucas van Suijt, Marijn Bottelier. Hierop aansluitend (zonder datum) betaalt Clement de weduwe van voornoemde Vanden Berghe terug mits het bedrag te verleggen ten voordele van Michel Maelfait fs Anthone. (p 2)
2. Schuldbrief van 27 jan 1695. Door koopman Jan Wallaert worden 153 ponden en 10 schellingen groten Vlaams in Spaans wisselgeld geleend aan de Wet op 25 jan 1695. Ondertekenden F. Leloup, Rosseel, Pr Vanderbrugghen, Jan Vanderbeke, B. Clement dit Fiefvez, Lucas van Suijt, Marijn Bottelier. Een bestedde dit geld aan het lichten van paarden ingevolge een vordering uit Dixmuide. De dieren werden afgehaald door het garnizoen van Nieuwpoort. Op 30 dec 1697 wordt deze som aan Wallaert terug betaald. Clement bekwam dit geld van Michel Maelfait fs Anthone uit Kortrijk, die nieuwe schuldeiser wordt. (p 2v - 3)
3. Schuldbrief van 19 sep 1696 (geregistreerd te Kortrijk). Schuldvordering ten laste van de Izegemse Wet en ten voordele van Ludovicus Simoens fs Guillaume uit Kortrijk. De som bereikte 3 1/2 ponden, 9 schellingen en 8 1/2 groten Vlaams. Deze penningen werden gebruikt om een belastingsschuld van Emelgem voor het jaar 1695 te vereffenen. Ondertekenden F. Leloup, Jan Vander Beke, B. Clement dit Fiefvez, M. de Coene, Joos Coubout, Lucas van Suijt, Marijn Bottelier. (p - 1) Op 19 oct 1696 werd deze obligatie nog aangewend om bepaalde zaken te regelen. Zo betaalde men 900 gulden met quittance dd. 8 oct 1696, 400 gulden met quittance dd. 25 oct 1696 en 1023 gulden 4 1/2 met quittance van 19 oct 1696 aan Le Blon en Craeynest, belastingsovervangers uit Gent. Voorts betaalde men eveneens 48 gulden voor gelede onkosten bij deze transacties alsook 23 gulden 15 1/2 stuivers voor het overmaken van deze bedragen (1 - 1v).

H. DEEL VIER

16 februari 1699

Wij onderschreven hoochballiu pointers ende setters der prochie van Emelghem bekennen soo wij doen bij desesen, wel ende deughdelick schuldigh te synne aen ende ten proffytte vande kercke van het voornomde Emelghem de somme van twee hondert acht en tachtich guldens courant gelicke somme vande regierders der voornomde kercke ontfanghen, welke voornomde somme in handen vande voorseyde regierders vande voornomde kercke is opgeleyt in aflossynghe eender rente van gelicke capitale somme ten laste van wylent meestere Passchier de Roo ende ten laste van Lucas van Suijt als cooper vande hipoteque die met den voorseyden oplegh is geannuleert, welke voorseyde pennynghen, by d' heeren hoochballiu pointers ende regierders der prochie voornomt syn ge Employeert geweest omme daermede te betalen over de voornomde prochie in handen van d' heer Jan Casteele tot Meenen in mynderynghe van het goone de voorseyde prochie schuldich was, soo van mandementen van fourage, afcoop van officieren, van ontfangers, van verificateurs ende controlleurs als andersints volgens de quittance van daten 18 february 1699, welke somme wij hoochballiu pointers ende regierders voornomt beloven ande voorseyde regierders der voornomde kercke, van prochie weghe wederom te restitueren met den intrest van diere in advenante vanden penninck XVI binnen een jaer naer date deser in al sulcke munte als ten daghe vanden oplegh het gelt sal cours ende ganck hebben in synne Mat. comptoiren, int volcommen van al welke ende elcken poincte sonderlynghe voorschreven verobligeren wij onse personen goederen present ende toecommende, desen 16 february 1699, ende waren onderteeckent. F. Leloup met paraphe, t mercq van Jacques Janssens, t mercq van Franciscus Verrostrate, t mercq van Joannes Slasseel ende t mercq van Carel Gerlant

18 februari 1699

Hier naer volcht den employ vande voorschreven obligatie.

Ontfaen van mijnheer Leloup de somme van twee hondert achtentachtich guldens betalende voor de prochie van Emelghem op mynderynghe vande wtsenden (?) die ick t' hunnen laste hebbe, actum in Meenen desen 18 february 1699, ende was onderteeckent Jan Casteele.

Memorie dat dese somme van twee hondert achtentachtich guldens compt van gene rente vande kercke van Emelghem tot laste van het huijs bevoont bij de Wwe meester Passchier de Roo, opgeleyt by Lucas van Suijt, ontfanghen by Rogier Morel, ende van dito Morel by my ontfanghen waer van ick an dito Morel myne quyttantie hebbe gegeven, ende desen betaelt over de prochie van Emelghem aen Sr Jan Casteele in gevolge dese quyttantie ende onderteckent F. Leloup met paraphe. (6b - 7)

I. NOOT BIJ DEEL VIER.

Schuldbrief van 16 feb 1698, ten laste van "Hoochballiu, pointers ende getters der prochie van Emelghem" die 228 gulden courant ontvangen van het kerckbestuur van dezelfde parochie. Deze rente valt ten laste van de weduwe Passchier de Roo en van Lucas van Suijt, beiden kopers van een hypoteek die door voornoemde som wordt geeffend. Deze gelden, die op 18 feb 1699 in handen gegeven worden van Jan Casteele uit Mennen, zullen gebruikt worden om gemeentepassief te veroffenen.

In concreto worden daarmede kredieten geregeld over het aanvragen en leveren van "fourrage" alsook de betaling van gemeenteofficieren, ontvangers, verificateurs en controleurs.

De vereffening zal binnen het jaar geschieden. Ondertekenden F. Leloup, Jacques Janssens, Franciscus Verroestraete, Joannes Stasseel, Carel Gerlant (p 6v - 7)

Periode 1699 - 1708..... Nihil

De Heer Maurits VANDOMMELIE
diocesaan inspecteur

onderwijzer aan het college van 1933 - 1958
directeur aan het college van 1958 - 1970
diocesaan inspecteur van 1970 - 1979

FIGUREN VAN BIJ ONS :

Maurits VANDOMMELE

DIOCESAAN INSPECTEUR VAN HET HOOFDGEBIED ROESELARE.
door Jozef Seynaeve.

Op zaterdag 22 september '79, het feest van de H. Maurits, werd aan de heer inspecteur MAURITS VANDOMMELE, glansrijk hulde gebracht bij zijn op rust gaan.

Om 16.30u was er een PLECHTIGE EUCHARISTIEVIERING in de St.-Tillokerk geconcelebreerd door Z.E.H. J. Vanwijnsberghe, diocesaan hoofdinspecteur samen met de diocesane priester-inspecteurs. Deze mis werd opgeluisterd door het St.-Grègoriuskoor o.l.v. de heer Luc Ghekiere.

Om 17.30u volgde een ACADEMISCHE ZITTING in de feestzaal van het St.-Jozefscollege.

Om 18.45u werd een RECEPTIE gehouden, aangeboden aan alle leerkrachten in de nieuwste gebouwen van het college.

Om 19.45u was er een uitgebreid KOUD BUFFET voor de vele ingeschrevenen in de ruime eetzaal van het college.

Op de academische zitting werd door ex-directeur de heer Jozef Seynaeve een portret van de gevierde naar voor gebracht. Hier volgt het:

Geachte Genodigden; U allen die hier gekomen bent om de heer Vandommele te huldigen bij zijn afscheid uit het onderwijs, u kent hem beslist als inspecteur.. U hebt hem op bezoek gehad in uw school; u hebt hem op meesterlijke wijze bezig gezien tijdens de conferenties en misschien hebt u enkele van zijn vele voordrachten beluisterd.

Er zijn er zeker heel wat minder onder u die iets afweten over zijn vroegere loopbaan en beslist zijn er heel weinig die iets kennen of weten over zijn prille jeugdijaren. Ik geloof dat dit de opdracht was die ik kreeg, nl. om een tip van de sluier-van het leven van de inspecteur (in hoofdzaak zijn jeugdijaren) - op te lichten.

Maurits Vandommele werd geboren in Izegem, in de Roese-laarsestraat, dicht bij het kerkhof op 29/09/13, dus over acht dagen zal het juist 66 jaar geleden zijn. Hij was de 10de uit een gezin van 12 kinderen, waarvan er nu nog 8 in leven zijn. Eén van die kinderen, nl. het derde, was na enkele maanden gestorven en het heette eveneens Maurits. Als peuter en kleuter liep onze inspecteur te piekeren over een probleem dat hij nooit opgelost kreeg. Zoveel keren heeft hij zijn vader de vraag gesteld: "Hoe zou mijn naam geweest zijn als die oudere Maurits niet gestorven was?" Hierop kreeg hij steeds hetzelfde antwoord dat zeker voor hem onbevredigend was en misschien nog meer vragen bij hem opriep. Vader antwoordde: "Ik zeg het niet en zwijg daarover, want wie weet, was jij er toen gekomen!"

Zijn vader, Arthur, was oorspronkelijk schoenmaker. Hij werkte thuis voor de firma Crochon. Het scenario was altijd egaal: De maandagochtend ging hij bij de firma het werk ophalen; dat waren de leesten, het bovenleer en de zolen. Dat alles werd in een zwart linnen doekje - het kleedje - geknoopt en op de schouder gedragen. Praktisch geen enkele schoenmaker werkte toen op de maandagochtend, want nadat ze hun werk opgehaald hadden, deden ze hun 'postjes' aan; toen zaten de cafés vol met schoenmakers. De hele week maakte hij dan de schoenen - ongeveer een zestal paar - die hij de zaterdagavond weer bij de firma binnendroeg. Thuis had hij een schoenmakerskamer. Daarin stond een stoel zonder leuning; daar had hij ook doosjes met nageltjes, els en draad, een ijzeren pikkel (tatsvoet) en een spanriem. Die spanriem kreeg bij vader Arthur een dubbel gebruik: primo om zolen aan te spannen; secundo, hij gebruikte ze ook als roede - als 'martinee' - als zijn kinderen het soms te bont maakten. Hij paste daarmee letterlijk de zin uit het evangelie toe: "Wie de roede spaart, haat zijn zoon." Maar ik voeg hier onmiddellijk aan toe dat Maurits praktisch nooit die roede gevoeld heeft, want, naar het zeggen van zijn oudere zusters, was de kleine Maurits een heel braaf, naarstig en gehoorzaam jongetje.

Tijdens de oorlog hielp vader Arthur met zijn eigen vader op het kerkhof, want er was toen veel werk; immers veel gesneuvelde Duitse soldaten werden - meestal 's nachts - op het Izegemse kerkhof begraven.

Later volgde Arthur zijn vader op als officiële grafmaker, beter bekend als 'Vandommele, de puttemaker'. Van hem werd gezegd dat hij een heel strenge vader was, maar heel werkzaam, vlaamsvoelend en sociaal. Hij was een actief lid van het A.C.V.

Zijn moeder, Lutgardis Schelpe, was een typisch Vlaamse vrouw. Ze was heel trots op haar dooppeter, pater Julius Devos, capucijn, die werd weggestuurd van het Klein Seminarie te Roeselare wegens Vlaamsgezindheid. 'De eerste martelaar van de Vlaamse studentenbeweging'. Hij had het peterschap aanvaard op voorwaarde dat ze de Vlaamse naam, Lutgardis, kreeg.

De kleine Mautits was nog geen jaar oud als de eerste wereldoorlog uitbrak; een rampzalige tijd voor veel gezinnen en zeker ook voor het gezin Vandommele. Op driejarige leeftijd zou hij voor 't eerst school lopen in de 'Bewaarschool van de paterkens'. Maar wegens opeisingen van het Duitse leger en tot grote vreugde van de kleine Maurits bleef de school gesloten tot 14/12/1916. Dus, op 15 december trekt de kleuter voor 't eerst naar school. Die eerste schooldag heeft hij gehuild en gesnikt van 's ochtends tot 's avonds, praktisch zonder ophouden. Hij was in de eerste kleuterklas bij Zr. Donatienne, samen met 10 andere jongetjes en 21 meisjes, alle 32 kosteloze leerlingen. Naar 't schijnt was die zuster Donatienne een heel strenge leerkracht die die arme kleutertjes verplichtte de godganse dag met de armen gekruist te zitten. Tijdens het schooljaar 17/18 was hij bij dezelfde leerkracht in de tweede kleuterklas die nu aangegroeid was tot 50 leerlingen. Het volgende schooljaar en dus ook bij 't einde van de oorlog bevond hij zich in de derde klas, bij zuster Elisabeth, een leidster zonder diploma.

Na de oorlog zette hij de stap naar de 'grote school' die toen heette 'Knechtenschool van het H. Hert' en die school stond bijna rechtover zijn huis. Op dat ogenblik was h. Achiel Decock er directeur. Later is de h. Decock diendesane inspecteur geworden en dus een voorganger van M. Vandommele.

Hij begon zijn eerste leerjaar in 19/20 bij de h. Jacques D' Hooghe, dat was een graadsklas -eerste en tweede leerjaar- met eventjes 76 leerlingen.

In het derde leerjaar kwam hij terecht bij de h. Leo Desmet die nu nog leeft. Meneer Desmet liep hoog op met de kleine Maurits en sprak er dikwijls over met zijn ouders, zodat bij Maurits en bij zijn ouders de overtuiging groeide dat hij de primus zou worden van zijn klas. Zo vertrok Maurits vol verwachting naar de plechtige prijsuitdeling met de vaste hoop thuis te komen met mooie prijzen. Helaas, het viel helemaal anders uit: hij was niet de eerste en hij kreeg zelfs helemaal geen prijs. Daar stond hij met de traantjes in de ogen. Meneer Desmet had zo 'n medelijden ermee dat hij hem bij zich riep en als volgt probeerde te troosten: "Je bent wel niet de primus geworden, maar je hebt wel de eerste plaats behaald in godsdienst" en hij gaf hem een kerkboekje als prijs. Plotseling werd Maurits zo woedend dat hij het boekje over het hoofd van de h. Desmet weggooide en huilend naar huis liep. Hij volgde het 4de leerjaar bij Michel Denys, onlangs overleden, en de derde graad bij Daniel Saelen.

Toen bestond nog de 4de graad. Dat was een graadsklas - 7de en 8ste - geleid door Jozef Vandekerckhove, de latere directeur. Enkel de flinkste leerlingen gingen daar naartoe. In 25/26 in het 7de waren er 10 leerlingen en 't volgende schooljaar nog 9. In het 8ste leerjaar behaalde hij de 4de plaats in uitmuntendheid met 81%. In het vierdegraadsexamen werd hij samen met 3 medeleerlingen in eerste categorie geclasseerd.

Tijdens en kort na de oorlog won vader Arthur 1500 fr. per jaar, zegge 125 fr per maand. Hoeveel dat was in waarde, vergeleken bij nu, weet ik niet, maar in alle geval onvoldoende om er 11 kinderen mee te voeden en te kleden. Daarom moest het hele gezin bijspringen. U weet wellicht dat Izegemnaren de bijnaam krijgen van borstelmakers. Welnu dit borstelmaken of beter borsteltrekken met de hand was een bron van kleine bijwinsten voor veel gezinnen. Zo ook voor 't gezin Vandommele. Na de klas zat het hele gezin samen en ze trokken borstels. De jongsten legden het haar of coco in pakjes en de oudsten trokken die pakjes met ijzerdraad in de gaten van de borstelhouten. De afgewerkte borstels werden afgeleverd bij de firma Sintobin. Ook Maurits werkte daaraan naarstig mee, elke dag, onmiddellijk na de klas. Pas na het borsteltrekken, als 't avond werd, kwamen de boterhammen op tafel, en, na het eten was het bedtijd.

Voor Maurits en veel andere kinderen uit die tijd was er maar weinig tijd om te spelen. Hij en zijn broers kregen die kans alleen tijdens de zomervakantie. Toen zei vader Arthur: "Kijk, jongens, vandaag moet die weg op 't kerkhof gezuiverd worden van alle onkruid. Dat was gewoonlijk werk voor een volle ochtend en daarna mochten ze spelen. Tijdens zo 'n vakantie hebben Maurits en zijn broers, verschillende avonden, met een laken over 't hoofd, voor spook gespeeld op de muur van 't kerkhof in de Nederweg en..... naar 't schijnt waren er toch heel wat mensen die die Nederweg ontweken.

Ik zei daarnet dat Maurits weinig van de roede gekregen heeft, maar toch is dat - voor zover ik vernomen heb één keer gebeurd en dan nog wel op de dag van zijn plechtige communie. Vader had - na zijn werk op 't kerkhof - een paar mooie, zwarte laké-schoenen gemaakt voor het feest en Maurits was op die fameuze dag, na het noenmaal; voetbal gaan spelen op het kerkhof met die mooie schoenen aan. Even vóór drie uur kwam hij de woonkamer binnen om naar het lof en de vespers te gaan. En..... toen vader die vuile schoenen zag, werd de roede - de spanriem - nog eerst eens bovengehaald.

Maurits ging, na de 4de graad, over naar het Sint-Jozefs-college, en omdat hij geslaagd was voor het examen van de 4de graad mocht hij direct naar de 2de middelbare klas, toen de 5de moderne; dat was in 't schooljaar 27/28 en 't volgende schooljaar volgde hij de 4de moderne. De resultaten die hij er behaalde, waren zeker niet schitterend, nl. 65 en 63%, maar u moet weten dat alle lessen, met uitzondering van godsdienst en moedertaal, in 't Frans gegeven werden, wat natuurlijk een enorme handicap was. Toch heeft hij nog steeds een goeie herinnering bewaard aan de leraar wiskunde, de eerwaarde heer Alfons Gruwier, die hem de voorliefde tot wiskunde bijgebracht heeft.

In 29 trok hij dan naar de normaalschool in Torhout, die toen geleid werd door directeur, eerw. h. A. Decoene die 't jaar daarop diocesane hoofdinspecteur werd en opgevolgd door eerw. h. R. Leterme. Meneer Leterme bleef ook leraar wiskunde van het laatste normaaljaar en die heeft bij Maurits de voorliefde voor wiskunde nog versterkt. In 't vierde jaar werd hij laureaat en behaald op 30/6/33 het diploma van onderwijzer met grote onderscheiding.

De volgende dag mocht hij al een interim waarnemen in de H. Hartschool en dit tot aan de zomervakantie die toen op 8/8/33 begon. 't Schooljaar daarop, 33/34, mocht hij starten in het Sint-Jozefscollege, in het derde leerjaar, als interimaris voor de h. Felix Bekaert en op 1 oktober van datzelfde jaar werd hij al vastbenoemd. Eventjes een anecdote uit dat eerste jaar lesgeven. Daags vóór de Kerstvakantie kreeg hij het bezoek van de kantonnale inspecteur, de h. F. D' Heyghere. De inspecteur vroeg hem hoe het gesteld was met het vak metriek stelsel. Heel trots antwoordde de jonge leerkracht: "Heel goed, meneer de inspecteur, mijn programma is al helemaal af." "Prachtig," zei de inspecteur en hij ging op 3 stappen van de muur staan en vroeg: "Hoeveer sta ik hier ongeveer van die muur?" Een eigenaardige vraag van een vreemde meneer. Geen enkele vinger ging omhoog. De inspecteur spoorde nog eens aan om een antwoord te krijgen. Eindelijk,..... hoe gebeurt het! de zwaktste leerling uit de klas stak zijn vinger op en zei: " 5 meter, meneer. " "Nee !" Verbaasd over zoveel durf van hun medeleerlingen gingen nu meer vingers de lucht in en 't werd een roepen: " ...6 m meneer,.....10m,....20m...100m..." Kaïmweg nam meneer D'Heyghere zijn hoed, gaf de hand aan Maurits en zei: "Als ik u een goeie raad mag geven, begin na de vakantie helemaal opnieuw en op 't einde van het schooljaar kom ik nog eens langs."

Als onderwijzer bleef hij daar tot 31/08/58. Er waren wel enkele onderbrekingen: in 34 moest hij zijn militaire dienstplicht volbrengen; in 39 werd hij gemobiliseerd; in 40 maakte hij als officier de oorlog mee - de slag aan de Leie - en werd krijgsgevangene. In 45 nam hij deel aan de bezetting van Duitsland. Hij stond 14 jaar voor de 3de klas, 8 jaar voor de 4de en 3 jaar voor de 6de klas. In 41/42 - en dit is maar één keer gebeurd in onze school - kreeg hij een graadsklas - 3de en 4de - met 32 leerlingen. Over die 25 jaar had hij een gemiddelde van juist 40 leerlingen per klas, met ooit eens een maximum van 49 en een minimum van 29.

Op 1/09/58 volgde zijn benoeming tot directeur aan dezelfde school, als opvolger van de h. Jozef Behaeghe die de eerste directeur geweest is van de lagere afdeling van 't college.

Tijdens het directeurschap van Maurits, nl. in 63/64 werd een B.L.O.-afdeling opgericht, die ondertussen tot een autonome school geworden is. Tijdens het schooljaar 68/69 werd een maximum aantal leerlingen genoteerd, nl. 602. Daarbij had hij de leiding over 21 leerkrachten lager onderwijs, 2 leerkrachten B.O., 3 bijzondere leermeesters, plus 3 leerkrachten uit de school van de H. Familie. Hij was 12 jaar directeur.

Op 1/09/70 werd hij benoemd tot diocesane inspecteur. Als inspecteur was hij verantwoordelijk voor de pedagogische begeleiding over 6 schoolkantons, nl. Veurne, Diksmuide, Staden, Roeselare, Izegem en Tielt. Bij 't begin van zijn ambtsperiode telde dat gebied ± 200 scholen en nu - na de vele fusies - nog 132. Een belangrijke opdracht waren de pedagogische conferenties: 14 voor het basisonderwijs, 6 voor het kleuteronderwijs en nog eens 6 per graad, in totaal dus 26 conferenties per schooljaar.

Zijn liefde tot de studie van pedagogische en didactische problemen is ontstaan uit de C.O.V. - studiekering van Izegem, onder de kundige leiding van de h. Raf Verholle die later kantonnale inspecteur werd. We bestudeerden er het werk van professor V.D 'Espalier: 'Nieuwe Banen in het onderwijs'. We waren met niet velen, want het was geen luisterkring; er viel hard te werken, maar het schonk ons een onvergetelijke lust tot verder studeren. Zo behaalde hij in 43 het diploma van assistent beroepsadviseur en in 52 was hij laureaat aan het Hoger Instituut voor Opvoedkunde en behaalde het DHOS-diploma met grote onderscheiding. Vóór de tweede wereldoorlog schreef hij een artikelenreeks over de volledige uitwerking van het werkplan W.O. voor het 3de en 4de leerjaar, in het tijdschrift 'School en Leven' onder de redactie van inspecteur A. Decock. Vanaf 70, maar dat weet u, schreef hij ook geregeld in St.-Canisiusblad. Hij gaf ook een klasseboek uit voor de lagere school en een voor de kleuterschool.

Vanaf zijn eerste stappen in het onderwijs was hij lid van het C.O.V. Hij was pas onderwijzer als al een eerste en heel eigenaardige vergadering plaats vond. Daar moest gestemd worden tegen de toenmalige voorzitter, de h. Debruyne. Maurits heeft meegestemd maar hij wist helemaal niet waarom.

Hij werd secretaris van C.O.V. - kring Roeselare-Izegem van 35 tot 58. Zelfs fungeerde hij als secretaris van de gouw West-Vlaanderen onder het voorzitterschap van de h. Hemschoote. In 58 werd hij voorzitter en in 70 ere-voorzitter van onze kring.

Verder was hij ook nog secretaris van het leerlingen-secretariaat en lesgever en pedagogisch adviseur bij de oprichting van de vormingsinstituten van Roeselare en Izegem.

Ook als soldaat bracht hij het ver,nl. tot kolonel in het kader van de reserve-officieren.

Tenslotte wil ik nog enkele hobby 's opsommen:

- Tuinieren heeft hij altijd graag gedaan en zal hij nu waarschijnlijk nog meer doen.
- Vóór zijn ziekte gidste hij iedere zomervakantie een paar meerdaagse reizen, o.a. heeft hij 26 keer de reis naar Lourdes gegidst. Tijdens de eerste jaren na de oorlog nam hij altijd een bus mee met poeier tegen luizen en vlooiën in de hotelkamers in Frankrijk. Tijdens een bepaalde reis naar Zwitserland gidste hij eens met een chauffeur die lezen noch schrijven kon, maar dat heeft hij pas ontdekt aan de Zwitserse grens; de douaniers vroegen de chauffeur naar 'le papier vert' en hij toonde een groene reclame van de grotten van Han.
- Hij was eveneens bestuurslid en secretaris - nu ere-secretaris - van F.C. Izegem, waar hij vooral zijn aandacht besteedde aan de jeugd ploegen.
- Hij is ook een fervent boekenlezer.

Om te eindigen vermeld ik nog dat hij in 38 getrouwd is met Elvire Debie uit Izegem en uit dit huwelijk kreeg hij 3 kinderen: Kris die architect is, Christine, kleuterleidster, en Katrien, regentes. Alle drie zijn ze getrouwd en bezorgden Maurits al 3 kleinkinderen op wie hij natuurlijk verzot is.

Geachte genodigden, dat was een tamelijk saaie opsomming en heel onvolledig. Maar om zo 'n leven volledig uit de doeken te doen zou er heel wat meer tijd en zoeken nodig zijn.

Ik eindig met de wensen die ik hem zeker in uw aller naam mag toesturen: "Vriend Maurits, leef nog lang en gelukkig in uw

gezin, omringd door uw kinderen en kleinkinderen, beoefen uw hobby 's
zoveel als 't kan, blijf nog lang in contact met het u zo geliefde on-
derwijs, maar doe het heel rustig en kalm.

Nog vele, vele jaren!

Snippers nr. 23

ANTOON VANDROMME Blauwhuisstraat 54 Izegem

171 De eerste drukkerij werd te Izegem gesticht in 1840 door P.J. BOS-SUT, likeurhandelaar, geboortig van Dottignies, hier wonende op de Grote Markt. Hij kwam zich hier vestigen op aanraden en met vriendelijke medewerking van Mijnheer Lefebvre - Maes, destijds burgemeester van Izegem.

Dagbladknipsel - Izegem - 1927

172 DUIVENSPORT ANNO 1853

Hoe stond het, honderd jaar geleden, met de duivensport?

De toestand te Izegem in die tijd is ons onbekend. Maar te Brugge was er reeds een duivenmaatschappij "De Hoop", gevestigd in de herberg: "Het Wit Kruis". In Juli 1853 richtte de duivenmaatschappij een vlucht in op Bordeaux. Aan die prijskamp namen 37 duiven deel. Zij moesten een langdurende reis maken naar de stad Bordeaux en zij werden gelost op Zondagmorgen 17 Juli te 5 uur. Zie hier de uitslag: 1e prijs: de burggraaf Visard, Maandag te 6u. 42m. 's morgens; 2e prijs: M. Pickery te 8u. 3m.; 3e prijs: Alph. Bogaert te 11u. 42m. 4e prijs: A. De Grootte te 11u. 55m.

173 In het jaar 1630 was graaf FILIP LAMORAL VAN GENT, graaf van Isenghien (1587 - 1631) de enige die in dit jaar in de orde van HET GULDEN VLIES werd opgenomen.

Naamlijst van de ridders van het gulden vlies in "HET GULDEN VLIES" -catalogus, Lannoo, Tielt, 1962, p. 44

174 DE LIJNWAADHANDEL VERVALLEN.

Nu als, aengaende de draperyen ende sayerye, is oock al te nietten. Zo verre aengaet tlynwaet, danof twas procedeert uut dese landen, is oock meest al ghefalliert, midts dat tlandt niet benoot en wordt, ofte emmers weinnich, midts dese continuelle oorloghe ende parcialiteyt. Twelcke ie hebbe hooren extimeren van zekere coopliden daerinne wel ghemaect van tvlas aldaer ghegroyt, was weerdich viventwintich hondert duust guldens van twintich stivers tstuck tsiaers: Up de plaetse van Yseghem alleene mocht bestiert worden up den marctdach van der weke wel drie duust ponden grooten vlaems, zonder nu alle de andre marcten in Vlaenderen.

Biekorf: 1969 p. 19-20.

175 BESTE TARWE IN WEST-VLAANDEREN.

Onder de titel: " Curieuse nota van 't meel en coorne etc." tekende Jonker Joseph van Huerne, kasteelheer van Izegem, omstreeks 1810 het volgende aan.

" Zes pond meel moet gewoonlijk uijtbrengen 7. pond brood, maer men is ordinairelijk content als men 9. pond brood van 8.pond meel krijgt: en dan heeft den molenaer van 't graen, gemaelen zijnde, voor hij 't meel 't huijsbrenghet zig somwijlen wat veel voorengedient van uijt te scheppen zonder het molenstof, zoodanig dat men voor zijn geld maer slegt bedient en is, en voor de backers ons eijgen gruijs, weder verkoght en dikwijls te veel uijtgesift, op de excuse, dat het brood dan witter valt en lichte als fransch brood.

Le sac de froment de courtray pése 180 Ib. poid de marc; le quintal est $3\frac{1}{4}$ avot. Le quintal de seigle $3\frac{1}{2}$ avot. $9\frac{5}{16}$ muddekens of meutjens wit koorn t' Audenarde doen een sak tot Cortrijk, een meutjen weegt 24 Ib; den avot cortrijkx weegt 36 Ib. Fr. Vramont, boucqueetpelder in Brugghe, ziek zijnde anno 1802 heeft aen een vriendgezeijt dat hij experientie van meer als 50 jaer in zijn fonctie, de swaertte terwe was tot Rousselare, Staden en Hooglede, dat die beter is als elders, want op een stuck komt'er wel 20. pond meel meer uijt als elders.

De witste terwe is tot Liswege, Westcappelle. Rondom Liswege en en Zuijkerkerke en prijst hij die terwe niet.

Tot Iseghem is het roode terwe en 't brood is loghter en veel beter als tot Brugghe, alwaer het meest komt van den Noorden, zoo dat ik meyne die te zijn der soorte van Rousselaere ete, die van de beste is, welke t' Iseghem groeijt, en gebruijkt word:"

Jonker van Huerne verbleef te Izegem in de zomer, te Brugge in de winter: hij kon de kwaliteit van het brood " van zuid en noord " goed vergelijken.

Biekorf 1966 p. 60 A.V.

176 METEN MET BRUGGE EN IZEGEMSE MATE / 1599-

Op de Brugse markt werd lijnwaad uit Izegem in 1599 " ter vente gebrocht in sticken cort ende bouckwys ghepact, tweleke was upde maniere van Yseghem ".

De " sticken up zyn Bruchsche " waren zoals immer " lanck gherolt " dat was de oude vorm van verpakking " alzo die over hondert jaeren ghewone waeren gheweest te rollene ". En lang gerold Brugs lijnwaad werd ook steeds gemeten met de Brugse el.

Nu waren er echter kooplieden Brugs lang gerold lijnwaad begonnen te meten " met de Yseghemsche elle ". Vandaar de klacht van de deken en eed van de tijkwevers samen met de onvrije " Lynewevers ". De schepenen van Brugge stelden vast dat " de Brugche elle wel zesse ten honderde meer uitbrochte dan de Yseghemsche " en formuleerden daarop een zeer streng oordeel: de Izegemse el werd op de Brugse markt verboden. Meer nog: verboden werd aan alle meters gebruik te maken van Brugse ellen die de Izegemse maat zouden dragen: " verblendende ooc de meters thebben de zelve Yseghemsche mate up huerlieder Bruchsche ellen".

(RAB. Fonds ambachten, charters, voorl. blauw nr. 8478 : akte van 27 nov. 1599).

Biekorf 1966 p. 243

" Compareerde m'her Aybert van Huerne, heere van Huerne, heere van Schiervelde, Ayshove, 's Gravenwal, Bunnegem, etc. burghmeester van den commune 's lands van den Vryen, te kennen ghevende dat hy den heere comparant by contracte van huwelycke, heden ghepasseerd tusschen jr Aybert Joseph van Huerne, synen, ende mejoffrouwe Margarieta Emanuele Charles, vrouwe van Puienbeke, Nieuwenhove, etc., fa Jr Gillis, aen den voorn, synen sone, wesende synen apparenten hoir feodal, tot avancement ende onderstant van der selver huwelycke, ende by anticipatie van hoirie, heeft ghegheven, onder andere, de voornoemde heerlyckhede ,van Schiervelde, zigh bestreckende in de prochien van Rousselaere, Hooghlede, Nieuwkercke, Ardoye, Rumbeke ende Thourout, met het notabel foncier goedt ende andere hofsteden ende huysen, staende op de heerlycke cheynslanden, die van oude tyden in 's heerens handen syn gheresen ofte aan hem gheabandonneert, ende wanof den heere is bedeghen onveranderlycken proprietaris, welcke hofstede ende cheynslanden oock alle ende gheene ghesondert hy heere comparant mede heeft ghegheven ende ghecedeert met alle de heerlycke rechten ende renten...

Not.Acten Nr. 351 - Blz. 576 -
Arch.V.D. Raad V. Vlaanderen.

Eerste blz. van de besproken legger of landboek die op het kasteel "Het Blaauw-
huis te Yzegem wordt bewaard.

CAERTE ENDE LEGER

Boeck van het Casteel goet genaemt de blauwe poorte
mitsgaerders hofsteden landen Bosschen ende
meerchen, gelegen ter Prochie ende Prindsdom van
Yzeghem east van de kerke ende som ter Prochie van
Ingelmunster, voorts een Bossch gelegen ter Prochie
van Emelghem, competerende Jo^h Joseph
Aubone Rijbert van D'Luernē heere
van Puijembcke, Schiervelde, Edwalle,
etc. etc. wordende by dese alhier betaont de grotte 400
by ammelopper ofte lantbouck der voorseyde prochien
als by maect gedaen door francois (D'Hauss) Serecke,
gepatenteerden ende geswooren landmeeter van der
gewezen lande van den Vyzen.

Landboek bij een huwelijk

ANTOON VANDROMME Blauwhuisstraat 54 Izegem

Het huidig kasteel van de familie Gilles de Pelichy dateert uit de XVIIIde eeuw. Voordien stond op deze plaats een omwalde herenboerderij genaamd het goed "De Blauwe Poorte" die toebehoorde aan de familie Van Huerne.

Op de 13 van Sprokkelmaand 1776 was er op dit goed "De Blauwe Poorte" een groot feest: Jor. Joseph, Anthone, Aybert, Idesbald VAN HUERNE, Heer van Puyenbeke, Schiervelde, (1) Edewalle, Nieuwenhove en Pecques trad in het huwelijk met barones Isabelle Louise de Carnin de Staden. Zij was geboren te Ieper op 17.04.1755.

Bij dit huwelijk schonk zijn vader Aybertus, (2) Josephus Augustin van HUERNE (° 31.12.1720 -+ 10.12.1800) aan de jonge kasteelbewoners een behoorlijk stuk grond, alles bijeen 4 bunder en 48 roeden groot. Dit werd allemaal vooraf behoorlijk te boek gesteld door de gezworen landmeter van het Brugse Vrije de heer François D' Hauw - Vereecke. Daarna werd alles, perceel na perceel, beschreven volgens de regels van de landmeterskunst uit de XVIIIe eeuw.

Dit origineel en uniek werk (3) berust nu nog op het kasteel het BLAUWHUIS en bevat naast de flink verzorgde kaarten en de nauwkeurige beschrijving van de percelen, een rijke informatie aan toponiemen, die door het opstellen van dit landboek heel wat plaatsnamen voor altijd van vergetelheid hebben gered.

Op bijgaande kaart die uit dit boek genomen werd, zijn er drie zaken, waarvoor uw aandacht op een heel bijzondere manier gevraagd wordt.

1. De plaats van de STEENDAMMOLEN (4) (noord van art. nr. 31) en op het plan aangeduid met een kruisje.
2. De plaats van het FORREST (=BOOMFOREEST) zijnde een grote boom-aanplanting die gevangen zat tussen de kasteelwallen en de Gentsestraat en waarvan er zelfs een deel ten zuiden van de Gentsestraat

gelegen was en doorliep tot aan de grens met de Lendeleedsestraat maar dan alles volgens de oude rooilijn van die straten.

3. De aanduiding en de uitstippeling van de kasteelgronden van het goed "DE BLAUWE POORTE" gelegen binnen het Prinsdom der Prochie van Isegem oost bij de kerke, bestaende in een moderne gebauw, remisen, peerdestael, orrangerie (5) voliere, serre ende blomhof, romdom bewalt voorts Engelschen hof, lac, waters, berceaux, boomgaerd, hout-logie, rotse, hermitage (6) hobetten etc. Ook bewalt daer nevens de dreven, bekent per lant-bouck ende bij caerte der voorseyde Prochie in differente artikels in het tweede canton... (7)

Deze kaart geeft ons een zeer duidelijk beeld van wat het oud kasteel met zijn tuin geweest is op het einde van de XVIIIe eeuw. De aanleg van wandelwegen en de bijhorende bloemparken en dreven boden in alle geval een veel schilderachtiger uitzicht dan op heden. Ook de onmiddellijke omgeving van het kasteel met een brede vierkante omwalling was wel meer op verdediging gericht, maar bood tevens een geheel ander uitzicht dan vandaag de dag.

De heer Joseph Van Huerne was een verwoed verzamelaar. Hij was vooral gesteld op curiosa en antiekiteiten. Hij noteerde heel wat over mensen en dingen uit zijn tijd en was zodoende een man van de kroniek. Hij was ook in goede relatie met andere kroniekers of verzamelaars van zijn tijd. Om die reden werd de Moorselenaar SERAPHIN VERMOTE, (8) een arme weversjongen met uitzonderlijk tekentalent, door de Brugse patriciër aangeworven. In enkele jaren tijd (1812 - 1816) heeft S. Vermote een ruim deel van het toenmalig Zuid-West-Vlaanderen in beeld vastgelegd. En hoe? Eén voor één zijn het echte meesterwerkjes van gewassen tekeningen en ze vertonen daarenboven heel wat zichten die in de loop van de jaren totaal veranderd zijn of schetsen ons gebouwen uit die periode die sedertdien gesloopt of merkelijke veranderingen ondergingen. Het werk van S. Vermote blijft een unicum.

Deze begaafde wandwever werkte voor verschillende meesters:

1. Jacques Goethals - Vercruysse, (1759-1838) zijn werkgever-kanthandelaar te Kortrijk die zijn talent ontdekte en hem eerst naar de Kortrijkse academie meenam om daar tekenles te laten volgen.

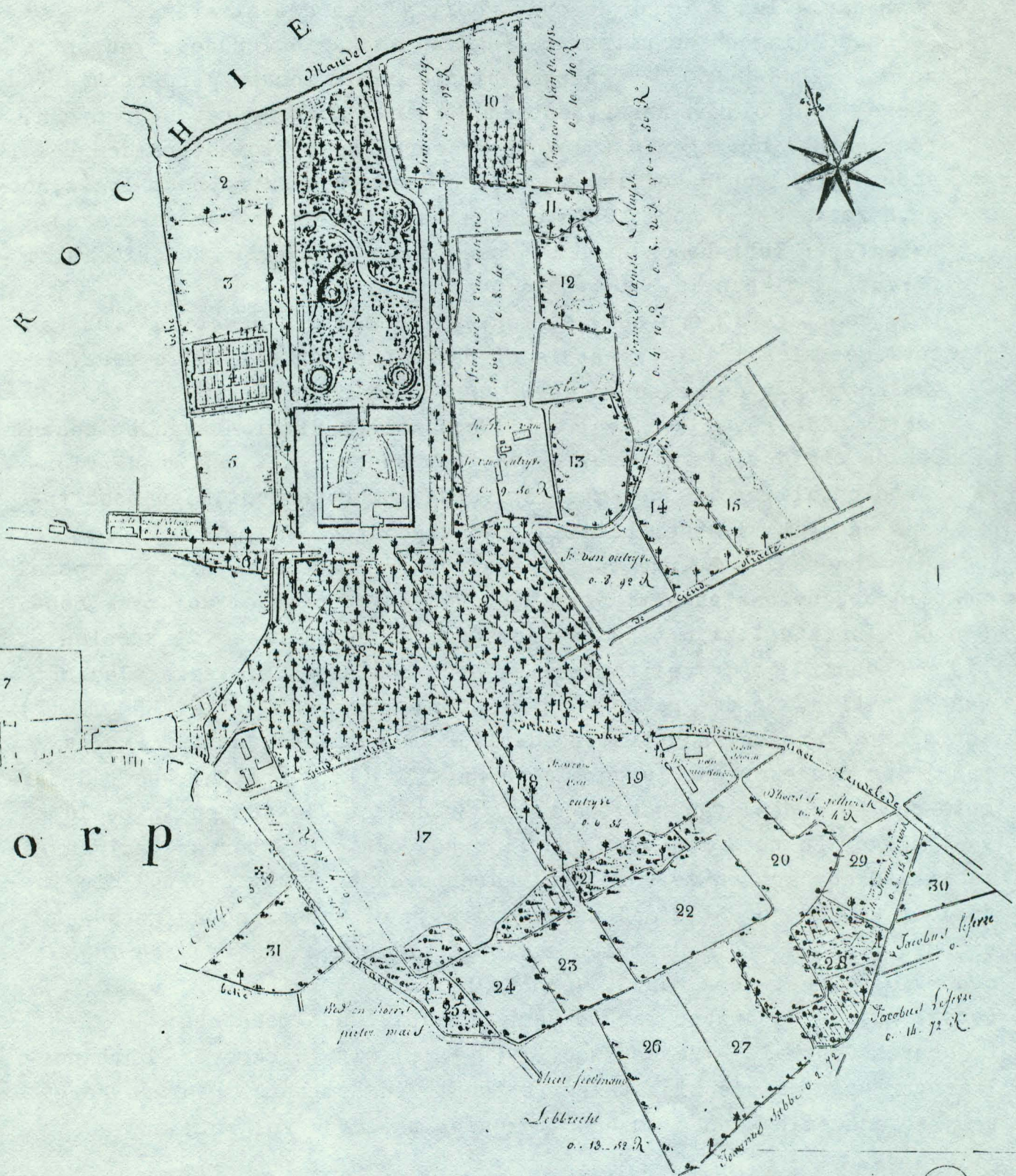
J

CHIE Mandel.

P
R
O
C

d
o
r
p

Schaale van 100 lastrijcksche Roeden

2. Joseph van Huerne (1755-1844) die zijn verblijf verdeelde tussen Brugge en Izegem.

3. Charles Carton de Winnezele (1768-1830) te Leper.

De rijke Izegemse verzameling van werken van S. Vermote zijn na de dood van J. Van Huerne verdeeld geworden. E.H. Joseph de Pelichy, (+1882) stichter en eerste directeur van "Ave Maria", erfde er een ruïn deel van. Zo is er nu nog een verzameling van 78 zichten van deze "Collectie van Seraphin" (9) in het "Instituut de Pelichy" te vinden, die daar op een heel bijzondere wijze en met de meeste zorg bewaard wordt.

In het boek "IZEGEM VROEGER EN NU" werden enkele oude zichten van het BLAUWHUIS opgenomen die van de hand waren van Seraphin Vermote. Deze zichten dateren van zo 'n 40 jaar na het huwelijk van Jonker Joseph VII. Deze vermelde zichten kunnen beslist als bijgaande illustratie sterk aanbevolen worden.

Joseph, Anthone, Aybert, Idesbald van HUERNE werd geboren op 24.11.1752 Hij werd raadgever te Brugge.

Op 3 december 1782 stierf zijn eerste vrouw Isabelle Louise de Carnin. Veertien maanden later op 19 februari 1784 huwde hij met Marie Anne Josephine de Schietere de Lophem. Zij overleed op 28 december 1804. Jonker Joseph van Huerne overleefde haar nog veertig jaar en stierf op 30 mei 1844.

Zij hadden vier kinderen:

1. Jean - Joseph stierf op 12.12.1784.
2. Charlotte - Marie huwde met François J.G. de Lichtervelde.
3. Desire - Louis stierf als novice bij de S.J. in Oswalde (Rusland) op 25.04.1816. (10)
4. Anne - Marie stierf vrij jong.

NOTEN:

- (1) De heerlijkheid SCHIERVELDE werd erfgoed van de familie VAN HUERNE bij huwelijk van Antoine VH. op 21.09.1587 te Gent met Catherine des Cordes, Vrouw van Schiervelde.
AYSHOVE wordt voor het eerst genoemd bij de familie VH bij Anthone VH die stierf op 9.05.1660. Hij huwde in 1642 met Catherine d' Eynholdts (+ 16.02.1660). De overgrootvader van Catherine d' Eynholdts was Pieter Bouckaert, Heer van Wallemote en Baljuw van Kortrijk.
- (2) AYPERTUS VAN HUERNE was Heer van Schiervelde, Ayshove, Bunneghem, 's Gravenwalle, Edewalle, Beveren, Buytsveld, Mucembus, Delborde en Elbuterne. Hij huwde met Marguerite - Emmanuelle Charles, vrouw van Puyenbeke, Nieuwenhove en Pecques (+ 3.01.1783)
- (3) Het origineel is 41 cm bij 32 cm.
- (4) STEENDAMMOLEN:
Van deze molen bestaan er enkele afbeeldingen die zeker de ene van de andere werden nageschilderd. Het origineel van de hand van Bernard Crombez, eerste directeur van de Stedelijke Academie berust in privaat bezit te Izegem. Het is een olieverfschilderij op hout (linde?) en meet 51,2cm bij 32cm.
- (5) ORRANGERIE: bijzondere serre waar de sinaasappelboompjes (tijdsgebonden plant in de XVIIIe eeuw) gedurende de wintertijd ondergebracht werden om ze tegen sterke temperatuurverschillen te beschermen.
- (6) HERMITAGE: een wat afgelegen landhuisje.
- (7) Hier werd de orriginele tekst gebruikt van de omschrijving in de legger van 1776 door Fr. D' Hauw - Vereecke. -blz. 2.
- (8) SERAPHIN VERMOTE (° Moorsele 1788 - + Kortrijk 1837 als leraar aan de stedelijke academie aldaar) Deze wever-schilder was een goede bekende bij Jonker Joseph VH. S. Vermote voerde tal van schilderopdrachten voor hem uit.
Lees daarover "HET CHOROGRAFISCH TEKENWERK VAN SERAPHIN VERMOTE" (1812 - 1816) in DE LEIEGOUW 1966/nr 1 van de hand van E.H. Ant. Viaene. p. 367 - 380;

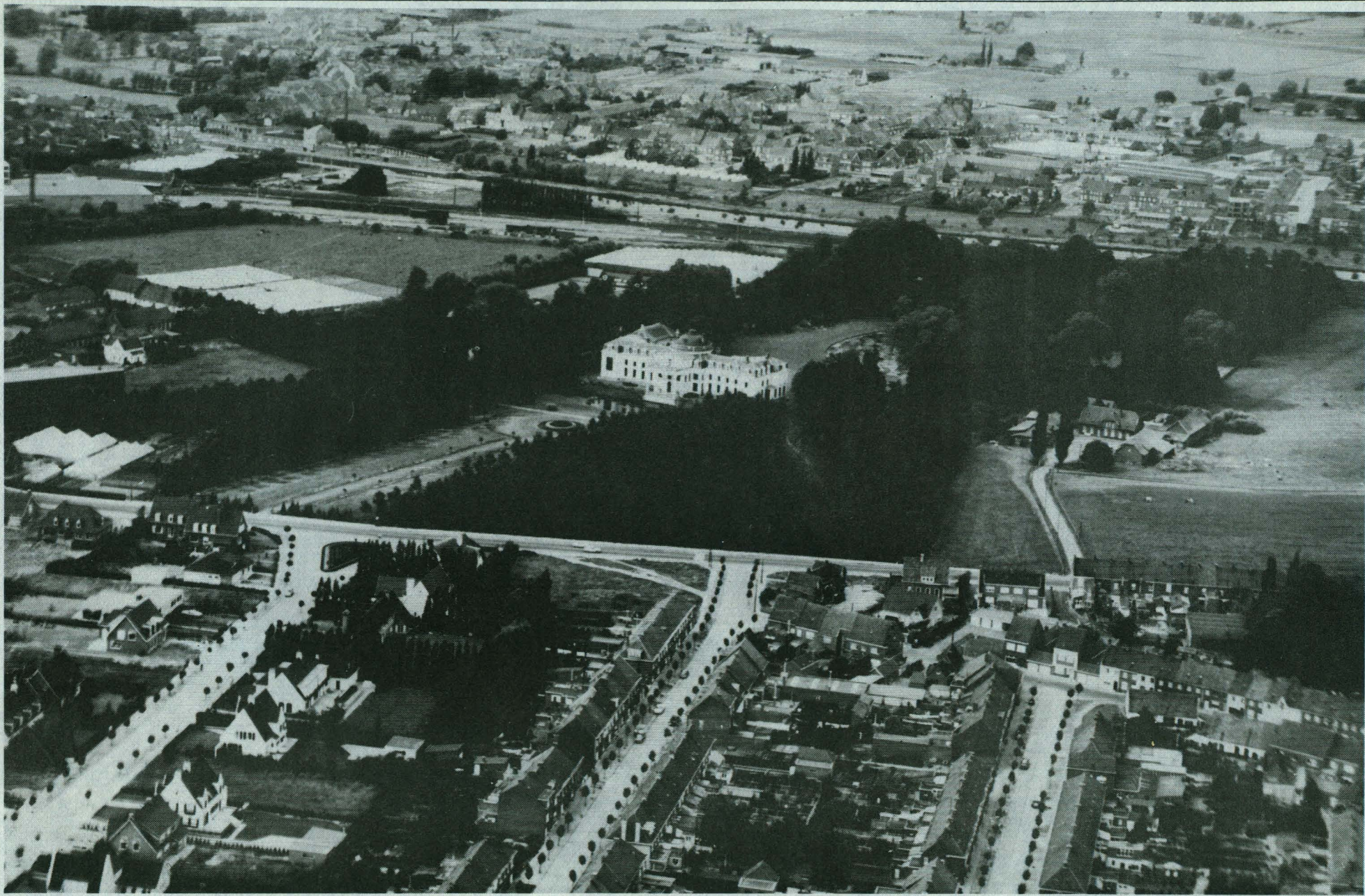
- (9) Zo werd deze verzameling geheten in de tijd van Joseph van Huerne.
(10) Katalogus: "KERKBEZIT & -INTERIEUR ST. - TILLOKERK IZEGEM"
7/8 en 14/15 sept. 1974 - p. 12.

Lithografie van Dewasme en C° naar een werk van J.-B. Dejonghe.

Het Kasteel „Het Blauwhuis ”

XVIIIe EEUW

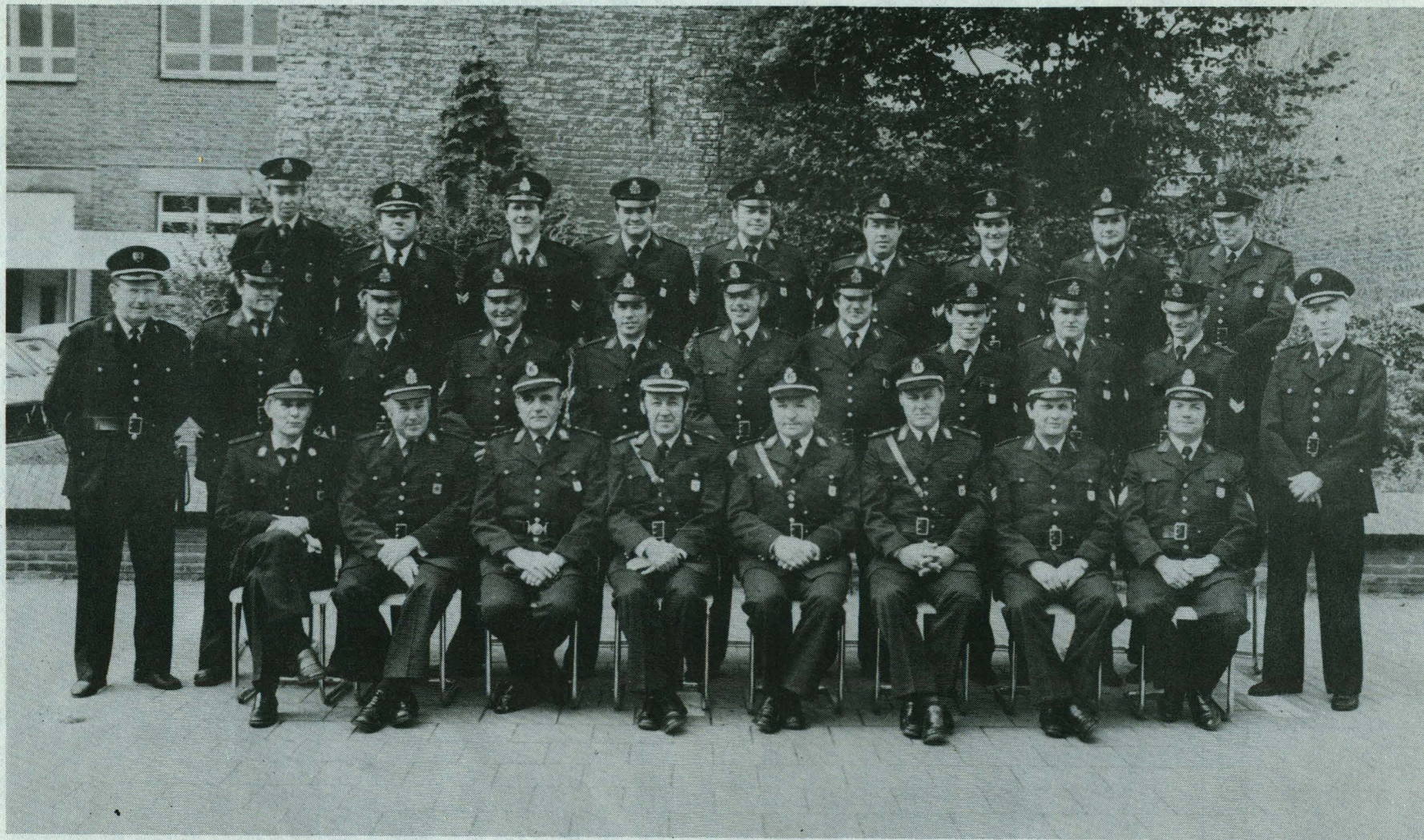

Hier hetzelfde kasteel in de 21ste eeuw. In de buurt is een ganz nieuwe wijk gegroeid - DE KASTEELWIJK - "HET BLAUWHUIS ligt nog vredig in het groen. In het westen ontstaat nu (1979) een administratief centrum. Op deze foto is daarvan nog niets te merken. De groene ruimte van het kasteeldomein bestaat 11,2 ha. en is gelegen tussen de spoorlijn BRUGGE-KORTRIJK (in het noorden) en de GENTSE HEERWEG (ten zuiden).

(/****) POLITIECOMMISSARIS.
(V) VELDWACHTER.

(/**) ADJUNCT-COMMISSARIS

(**) EERST AANWEZEND INSPECTEUR. (*) INSPECTEUR.

1ste RIJ: Defreyne Daniël (**) - Feys Germain (**) - Lapeire Georges (/**) - Timperman Herman (/****) - Demaeght Firmin (/**) - Stove Eddy (/**) -
Bardyn Werner (*) - Deklerk Johnny (*)

2de RIJ: Van den Broucke Camiel (V) - Huybrechts Jacques - Claeys Daniël - Corteville Freddy - Vanderheeren Jose - Herman Freddy - Troman Jan -
Dewiele Rik - De Vlamincq Ferdi - D'Hondt Herman - Vansteenkiste Paul (V).

3de RIJ: Demester Marcel - Hydæghe Etienne (*) - Trubbels Nilly - Cornillie Georges - Yanneuwenhuyse Luc - Malisse Wilfried - Van den Berghe
Roger - Maes Luc - Bolliau Edwig. ONTBREKEN: Delaere Roger (**) - Herman Jerome - Devoldere Herman - Deldaeck Luc - Verhaeghe Johan.

HET ST.-JOZEFSCOLLEGE OP REIS IN 1913.

door RENIER MAURICE, Dam 37. IZEGEM

Gedurende de maand augustus van het jaar 1913 deed de Middelbare School van het St.-Jozefscollege te Izegem een ééndaagse reis naar de Kemmelberg. Eerst ging deze uitstap met de trein tot Ieper. Daar werd de tram genomen naar Kemmel. Deze reis van een volle dag, was wel zeer uitzonderlijk voor die tijd.

Op bijgaande foto zijn een vijftiental leerlingen afwezig, alsook drie leraars.

De namen van de afwezige leerlingen konden niet achterhaald worden. De namen van de leraars waren:

- * E.H. GRUWIER Alfons, leraar van de 2de middelbare klas.
Leraar van 1909 tot 1932. + als pastoor te Kemmel.
- * E.H. GOVAERT Jeroom, leraar van de 3de middelbare klas.
Leraar van 1910 tot 1916. +
- * E.H. VANOVERSCHELDE Albert, directeur.
Was in het college van 1895 tot 1921, eerst als leraar en later als directeur. +

(/****) POLITIECOMMISSARIS.
(V) VELDWACHTER.

(/**) ADJUNCT-COMMISSARIS

(**) EERST AANWEZEND INSPECTEUR. (*) INSPECTEUR.

1ste R.I.J.: Defreyne Daniël (**) - Feys Germain (**) - Lapeire Georges (/**) - Timperman Herman (/****) - Demaeght Firmin (/**) - Stove Eddy (/**) -
Bardyn Werner (*) - Deklerk Johnny (*)

2de R.I.J.: Van den Broucke Camiel (V) - Huybrechts Jacques - Claeys Daniël - Corteville Freddy - Vanderheeren Jose - Herman Freddy - Froman Jan -
Dewiele Rik - De Vaminck Ferdi - D'Hondt Herman - Vansteenkiste Paul (V).

3de R.I.J.: Demeester Marcel - Hydaeghe Etienne (*) - Drubbels Nilly - Corneillie Georges - Yanneuvenhuyse Luc - Malisse Wilfried - Van den Berghe
Roger - Maes Luc - Bolliau Edwig. ONTBREKEN: Delaere Roger (**) - Herman Jerome - Devoldere Herman - Deldaele Luc - Verhaeghe Johan.

HET ST.-JOZEFSCOLLEGE OP REIS IN 1913.

door RENIER MAURICE, Dam 37. IZEGEM

Gedurende de maand augustus van het jaar 1913 deed de Middelbare School van het St.-Jozefscollege te Izegem een ééndaagse reis naar de Kemmelberg. Eerst ging deze uitstap met de trein tot Ieper. Daar werd de tram genomen naar Kemmel. Deze reis van een volle dag, was wel zeer uitzonderlijk voor die tijd.

Op bijgaande foto zijn een vijftiental leerlingen afwezig, alsook drie leraars.

De namen van de afwezige leerlingen konden niet achterhaald worden. De namen van de leraars waren:

- * E.H. GRUWIER Alfons, leraar van de 2de middelbare klas.
Leraar van 1909 tot 1932. + als pastoor te Kemmel.
- * E.H. GOVAERT Jeroom, leraar van de 3de middelbare klas.
Leraar van 1910 tot 1916. +
- * E.H. VANOVERSCHELDE Albert, directeur.
Was in het college van 1895 tot 1921, eerst als leraar en later als directeur. +

1913 · HET ST.-JOZEFSCOLLEGE OP REIS.

(Dese foto werd ons bezorgd door dhr Maurice Renier)

In 1913 trok de middelbare afdeling (3 klassen) van het Sint-Jozefscollege op schoolreis. De tocht ging met de trein tot Yeper en verder met de tram naar de Kemmelberg. In de namiddag werd boven op de Kemmelberg dese foto genomen.

NAAM	WOONPLAATS	LATER BEROEP
------	------------	--------------

1ste RIJ: (vooraan)

1. VERCAMERT André	+ Izegem	
2. STROBBE Pierre	+ Izegem	Landmeter van het Kadaster
3. DEVRIEZE Antoon	Izegem	
4.		
5. DEJONGHE Octaaf	+ Izegem	Geneesheer
6. VANBESIEN Michel	Izegem	Pater Trappist
7. BEHAEGHE André	Izegem	Pater Scheutist
8. VANDOMMELE Albert	+ Izegem	Hoofdonderwijzer - Emelgem
9. GHEKIERE Pierre	+ Izegem	Beenhouwer
10.		
11. SEYNAEVE Omer	+ Izegem	Patroon loodgieter
12. VERHELST Albert	Kachtem	Landbouwer/Burgemeester
13. LEZY Valere	Izegem	Pater Kapucijn
14. ROSSEEL Jozef	+ Izegem	Brouwer
15. DESCHEEMAEKER Henri	Izegem	Landbouwer

2de RIJ:

1. BROECKAERT Jozef	+ Izegem	Landbouwer - groenselier
2. DEBUSSCHERE Frans	+ Izegem	Patroon elektriker
3. TANGHE Gerard	Izegem	Onderwijzer
4. WYBO Urbain	+ Izegem	Borstelfabrikant
5. VERHAMME Michel	Izegem	Apotheker
6. VANDENBROUCKE Julien	+ Izegem	Schoenhandelaar
7. VERCAMERT Jozef	+ Izegem	Handelaar in duivenbenodigdheden
8. ROSSEEL Paul	+ Izegem	Witte Pater
9. BOURGEOIS Jozef	+ Izegem	Postoverste
10. BEHAEGHE Gerard	+ Izegem	Onderwijzer
11. VERSTRAETE Georges	+ Izegem	Bakker
12. DEBLAUWE Constant	+ Izegem	- vroegtijdig overleden -

3de RIJ:

1. FRANCE Jeroom	+ Ingelmunster	Onderwijzer
2. LAGA Gustaaf	Ingelmunster	Patroonmaker
3. VANBEYLEN Gerard	Izegem	Schoenfabrikant
4. DENYS Gerard	+ Izegem	Koloniaal
5. VANOVERBEKE Jozef	+ Izegem	Bediende

6.	DEJONGHE Hubert	+	Izegem	Onderpastoor Ieper (St. Jacob)
7.	SPRIET Albert		Izegem	Architect
8.	VANDEPUTTE Maurice	+	Kachtem	Goudhandelaar
9.	VANDECASTEELE Georges		Oostende	
10.	STROBBE Amand	+	Izegem	Meester-drukker
11.	DEVOLDERE Antoon	+	Izegem	Landmeter bij het Kadaster
12.	SABBE Gerard	+	Izegem	Bureelbediende
13.	BEHAEGHE Jozef		Izegem	Directeur L.A. College
14.	FEYS Gerard	+	Izegem	Patroonmaker
15.	VUYLSTEKE Jules	+	Emelgem	Apotheker
16.	BOURGEOIS Gerard	+	Emelgem	Onderwijzer
17.	NEYRINCK Adolphe	+	Izegem	Bureelbediende
18.	BRUYNEEL Aloïs		Izegem	Vlashandelaar / Landbouwer
19.	SCHELDEMAN Maurice	+	Emelgem	Aarnemer scheepbevrachtingen
20.	ROSSEEL Jan	+	Izegem	Brouwer
4de RIJ: (achteraan)				
1.	CLARISSE Willy		Izegem	Meubelfabrikant
2.	E.H. BLOMME GEORGES	+	Ieper	Prefect college / Pastoor
3.	ROSSEEL Jozef	+	Izegem	Landmeter van het Kadaster
4.	DEBLAUWE Jozeph		Izegem	Bureeloverste
5.				
6.	VANKWIRSBILCK Abdon		Emelgem	Stationschef (Brussel / Oostende)
7.	STAES Wilfried		Izegem	Handelsreiziger
8.	STROBBE Alfons		Izegem	Landmeter van het Kadaster
9.	MAERTENS Jozef		Izegem	Bureelbediende
10.	MEERSCHAERT Kamiel		Izegem	Bediende
11.	RENIER Maurice	+	Emelgem	Patroon elektriker
12.	SPRIET Frans	+	Izegem	Patroon schrijnwerker
13.	MERLIER Jules		Izegem	Meubelmaker
14.	SINTOBIN Leon	+	Izegem	Priester Pastoor
15.	VANHAVERBEKE Martin	+	Izegem	Houthandelaar
16.	E.H. VANDE WEGHE RAFAEL	+		Leraar 1ste middelbare klas. Was in 't college 1908 - 1917.

Actueeltjes nr. 41

door Robert Leroy

*De nummers gemerkt met een * verwijzen naar de bijgaande illustratiebladzijden.*

- 1066 -Leven is ebbe en vloed, komen en gaan. De manège "Ruytershove" die een vertrouwd beeld was te Izegem en een zeer degelijke faam genoot, verdwijnt: hoge exploitatiekosten en kwijnende belangstelling gaven de laatste stoot. Anderzijds werd onze stad een sfeervol restaurant rijker: in de Leenstraat opende "De Motte" haar culinaire deuren voor kieskeurige klanten.
- 1067 -Zaterdag en Zondag 2 en 3 juni organiseerde "Die Boose" een internationaal getint Volksdansfestival dat zeer veel bijval kende. Groepen uit Bissegem, Kortrijk, Gistel, Duitsland (Brake), Nederland en Oostenrijk verschenen op het podium. Een gekruid voorsmaakje van wat 1980 = 900 jaar Izegem, ons zal bieden!
- 1068 -De Stedelijke Kulturele Raad van Izegem bestaat 20 jaar en dat wordt gevierd. Begonnen wordt met een wandeltocht door de stad. Een toneelvoorstelling en een uniek muziekconcert in de St-Tillo kerk zullen zowat de hoogtepunten zijn, zonder de hulding te vergeten van de pioniers van deze Raad.
- 1069 -Op Pinksterzondag (3.6.79) ging op de hoeve van het Rekreatiecentrum een grote kleinveeshow door van sierhoenders, sierduiven en konijnen. De "Brakelklub" heeft de wind in de zeilen.
- 1070 -De Izegemse Batjes, reeds een goede traditie voor onze stad, kenden dit jaar een overweldigend succes. Het weer wilde mee en Izegems centrum krioelde van kooplustig volk.
- 1071 -De Izegemse Rotary en Lions-club rustten niet! Bij de eerste werd een nieuwe president gekozen; de Hr. Raf Lefevere en tevens werden de winnaars, in de door hen uitgeschreven opstelwedstrijd in de tweede taal, beloond. Algemeen laureaat was Geert Rosseel.

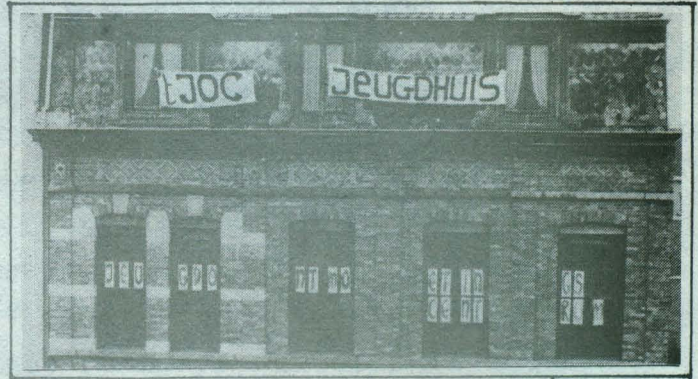
- 1072 -De Lions schonken bij een ontvangst ten stadhuize 2 werkkoffers en materialen voor de speelpleinwerking te Izegem. De H.H.E. Van-tomme en D. Vanwalleghem waren in hun nopjes!
- 1073 -Chioggia, Italië, 11 juli, betekende voor de "Spel-zonder-grenzen"-spelers van Izegem een succes: ze bleven in koers. Heel Izegem leefde de strijd mee, ter plaatse of aan de beeldbuis! Een receptie in het Stadhuis kende zeer veel bijval. Schepen Bourgeois spaarde zijn lofwoorden niet en pluimpjes gingen naar alle spelers, de verantwoordelijke oefenmeesters en de "topfunctionarissen": burgemeester Vens, schepen Vandenberghe, Gerard Vervaecke en Roger Mulier. -Jammer dat de finale te Bordeaux niet gehaald werd. -Zie bijzonder artikel- p. 243.
- 1074 -De Stadhuisgevel van Izegem krijgt, in het licht van de komende feestelijkheden, een opfrisbeurt. Dit gebouw verdient het zeker en zal er weerom netjes uitzien voor de komende jaren.
- 1075 -De Izegemse bakkers startten met een goed gekozen idee: de "Die
* Boose-taart". Een appeltaart, niet droog; smakelijk; ter grootte van 22 cm doorsnee (6 pers.) voor de prijs van 95 Belgische fr.! Bij het afsluiten van de speelpleinwerking mocht het Stadsma-gistraat als eerste de taart proeven!
- 1076 -Izegem verloor op 28 juli een van zijn jonge missionarissen: pater-scheutist Jan Wulleman. Van 1966 was hij werkzaam op de Filipijnen en schrok er niet voor terug dagen lang de bergen in te trekken om er de afgelegen dorpen en wijken te bezoeken. Moge zijn dood anderen stimuleren hem in zijn werk te volgen.
- 1077 -Tijdens de vakantiemaanden gonsde het van bedrijvigheid op alle Izegemse speelpleinen. Overal werden feesten ingericht. St. Ra-faël, een parochie met een speelpleinwerking die gesmeerd loopt, kan exemplaar staan. De spelnamiddag werd gewonnen, nipt, door de ploeg "Zuid". Het enthousiasme kon niet op! De eucharisievie-ring in open lucht, het "spel" van klein en groot en 't avond-feest maakten er alles samen iets puiks van.

ACTUEELTJES IN BEELD NR. 41

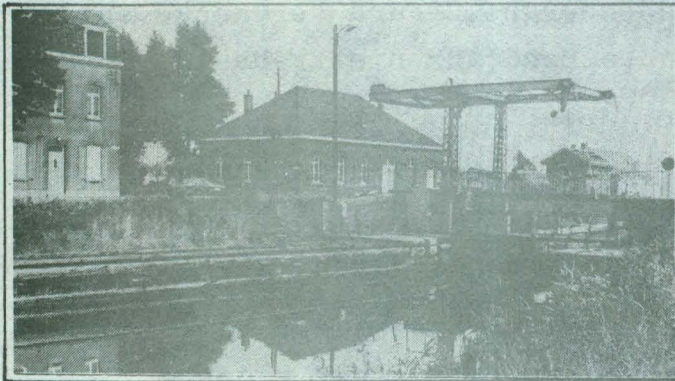
Foto's: Maurits Terryn

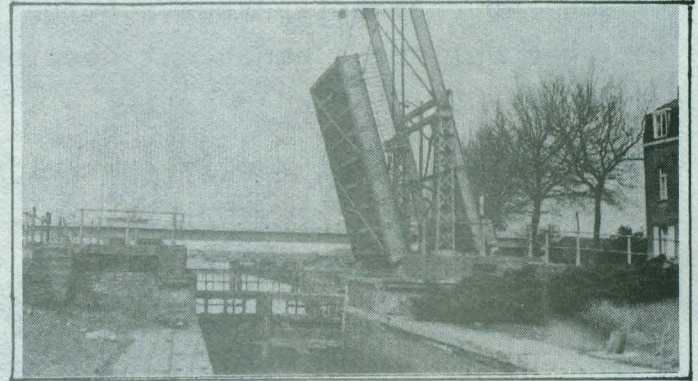
"Het dansfestival bracht weer wat leven in de brouwerij"

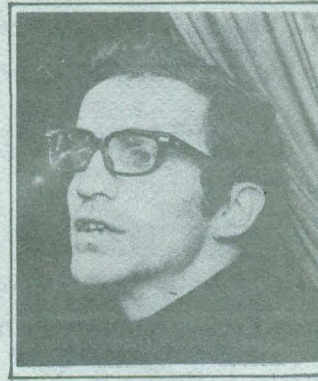
't JOC, werd geopend als jeugd centrum in de Hulvenstraat, nr. 2. Veel succes!

Twee vertrouwde zichten van het "Sas van Kachtem (dat eigenlijk op Rumbekke lag) en dat binnenkort moet verdwijnen"

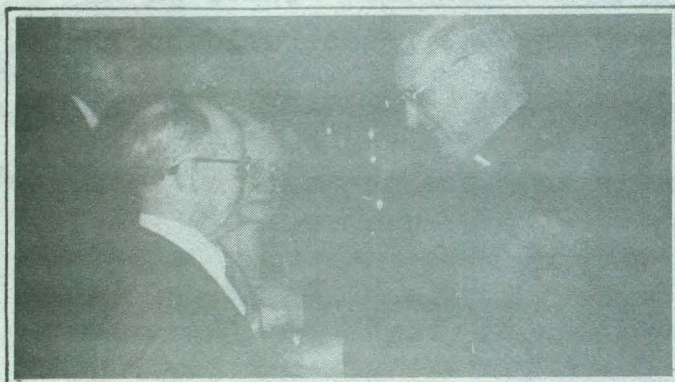
De gehuldigden van "20 JAAR CULTURELE RAAD".

E. P. Jan Wulleman

E. H. Louis Maertens
nieuw directeur college

"PRO ECCLESIA ET PONTIFICE" voor de diocesane inspecteur Maurits Vandommele.

Hr. Jozef Seynaeve

Hr. Raoul Vandecapelle

Vermelden we ook dat het Feestkomitee van diezelfde parochie zorgt voor een wielercriterium en eind september de bejaarden van hun gebied verwent en vertroetelt!

- 1078 -Izegem bezit volksvertegenwoordigers en provinciale raadsleden, maar nu ook een kabinetslid bij de minister Rika De Backer en wel in de persoon van Raf Vanwalleghem, de man die in Izegem een sterke pilaar is van de lokale C.V.P.
- 1079 -Izegems faam op internationaal gebied deint verder uit! An Vanbeckevoort en Jef Anseeuw, lang geen onbekenden meer bij ons (denk o.a. aan hun optreden in de St.-Pieterskerk te Emelgem) werden aangezocht een uitgelezen programma te verzorgen in Ernen bij Fiesch (Zwl.) Met orgel en blokfluit werden werken vertolkt van Abr. Van Den Kerckhoven, Jac. Obrecht, J.J. van Eyck, P. Cornet, J.B. Loeillet en J.H. Fiocco. Voor de ruim 300 aanwezigen uit verschillende landen werd het een onvergetelijke avond.
- 1080 -Zaterdag 1 september was een trieste dag voor de familie Jozef Rebry. Op die dag werd door de familie, die eertijds Pauselijke Zouaven had geleverd, de op 25 oogst overleden Jozef, als gedegen Vlaamse boer ten grave gedragen volgens aloud maar uitgestorven gebruik: met de wyte-wagen.
- 1081 -De Lagere Afdeling van het St.-Jozefscollege kreeg een opvolger
* voor de directeur Jozef Seynaeve in de persoon van Raoul Vandecapelle. Deze wordt de vierde directeur in een prachtrij na de H.H. Jos. Behaeghe, Maur. Vandommele en Jos. Seynaeve.
- 1082 -"Izegemse Borstelbedrijven". Het klinkt bijna vreemd, waar 50 en meer jaar geleden: borstels en schoenen en Izegem, één begrip vormden... Eind augustus '79 vierde de Firma Bourez uit Ameyestr. haar 150-jarig bestaan. Zeker het vermelden waard!
- 1083 -De Stedelijke Jeugdraad heeft een nieuw onderkomen en welk een!! 't JOC, in de Wulvenstraat 2: ruimte voor een babbelhoek, een TV-hoek, een leeshoekplaats om een pintje te pakken, een hobbyruimte en een vergaderlokaal voor de verschillende werkgroepen.

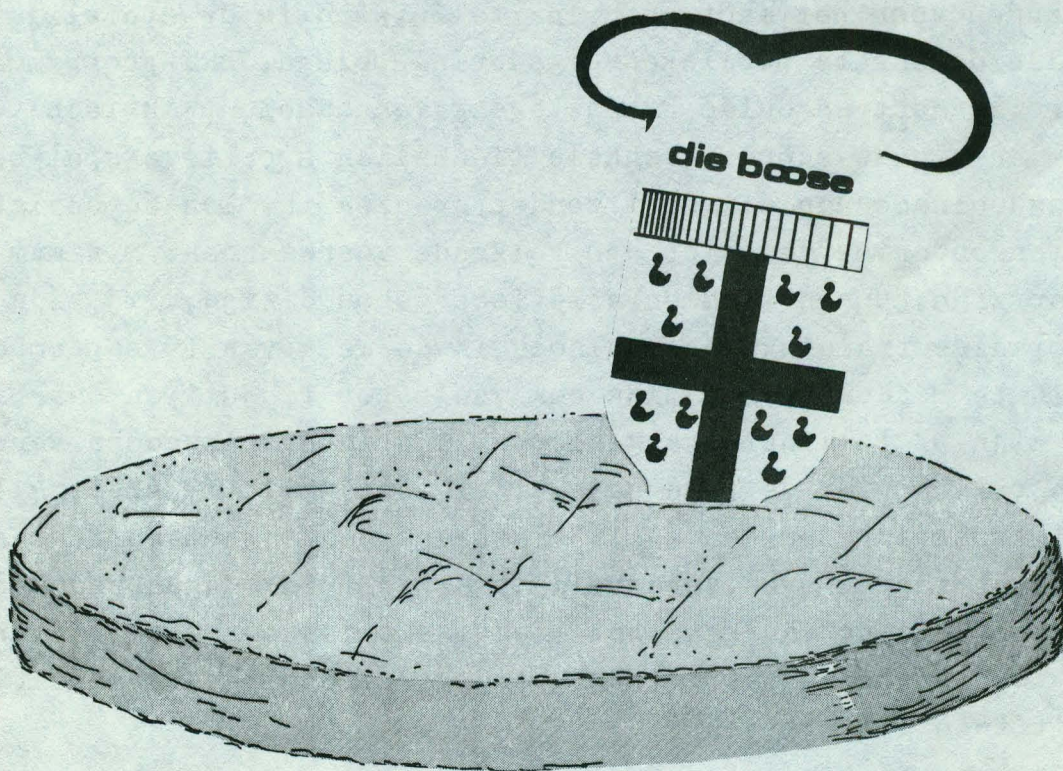
- 1084 -Het huidig Stadsbestuur vergastte elk Izegems gezin met een mooi gepresenteerd adressenboek. Een uitgave die heel wat gekost heeft maar door elk weldenkend inwoner naar waarde wordt geschat en veel dienst zal kunnen bewijzen!
- 1085 -Binnenkort verdwijnt de oude brug over het Sas te Kachtem: een ***** vertrouwd beeld voor veel streekgenoten. Ten Mandere richtte een aanvraag tot het Stadsbestuur om dit "monument" te behouden en eventueel te verplaatsen dicht bij de voet van de huidige nieuwe brug. Het Stadsbestuur steunt onze aanvraag en maakte deze over aan de beslissende Overheid.
- 1086 -Ons Izegems Politiekorps werd in een nieuw uniform gestoken en dat gaf aanleiding tot het nemen van de passende foto. Kommissaris Herm. Timperman en zijn adj.-kommissarissen Georges Lapeire, F. Demaeght en Eddy Stove staan er fier bij! We vermelden hier ook nog dat Adj. Kommissaris G. Lapeire, onder schuilnaam Cyr. van Ysenheim aan zijn tweede dichtbundel toe is. Na het goed ontvangen "Ernst en Luim in Verzen and Poems" volgde nu een in dezelfde lijn lopend "Fliflotterkes en andere verzen."
- 1087 -Het V.T.I. van Izegem kent vanaf dit schooljaar de dood van een studierichting en de geboorte van een nieuwe afdeling. De schoenafdeling, bron en oorsprong van het V.T.I. werd opgedoekt...Jammer, maar teken van de tijd...Daarentegen werd gestart met de afdeling "ruwbouwkonstruktie" anders gezegd: metselaarsopleiding (33 leerl.) Moge deze richting het langer volhouden dan de weggevallen afdeling is ieders wens.
- 1088 -Zondag 16.09.79 ging in onze stad het 19de Herfstmuziekfestival door. Het weer was van de partij, reuzeveel volk, muzikaal echter, dooreengenomen wat minder kwaliteit dan vorige jaren. Toch waren de eersten prima en aan elkaar gewaagd. Het Roeselaarse Gildemuziek haalde het nipt voor het jeugdig veelbelovend Ardoois.
- 1089 -Zaterdag 15 september vierde het Kachtems St-Janskoor zijn 15-jarig bestaan met een prachtig jubileum kerk-concert. Een grote, uitgelezen opkomst was een schone beloning voor dit noest werkend koor.

1090 - Ook in Izegem werd gestart, naar het voorbeeld van Brugge en Kortrijk, met een universitaire cyclus voor de derde leeftijders.

Vier voordrachten met een koffiepauze tussenenin, werden telkens op een maandag gegeven en kenden van meetafaan een flinke opkomst. Dit initiatief van schepen Andrea Devos-Geldhof zal zeker verder gezet worden en verdient de bijval die het kende.

1091 - Op zaterdag 22 september werd diocesaan inspecteur Maur. Vandommele gevierd en in de bloemen gezet bij zijn op rust gaan. Na 62 jaar in het onderwijs verbleven te hebben als leerling, onderwijzer, directeur en inspecteur, houdt hij er nu meeop. Het werd voor de gevierde een onvergetelijke dag. De Eucharistieviering in een bomvolle St-Tillokerk, de academische zitting met ernst en luim, lof en historiek; de drukke receptie gevolgd van het avondfeest leverden zoveel blijken van de waardering die Mijneer Vandommele geniet.

Op 20 november werd inspecteur Vandommele naar het bisdom geroepen en mocht uit handen van Mgr. De Smedt het pauselijk ereteken ontvangen van "PRO ECCLESIA ET PONTIFICE". Van harte gefeliciteerd !

Benedenito in Chioggia!

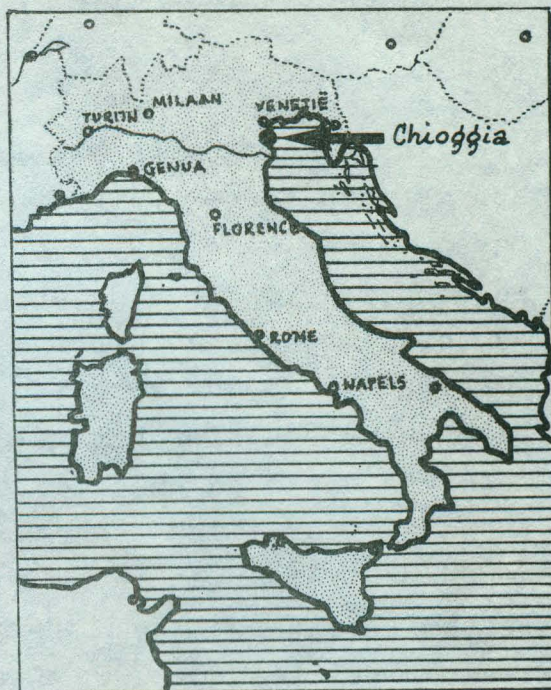
IZEGEMSE DEELNAME AAN "SPEL ZONDER GRENZEN" 1979

KAAT VEREECKE
Slagmeersenstraat. 102. 8700 IZEGEM

11 JULI 1979: we vergeten het nooit hoe fier we duimden voor "ONS BOOS IZEGEM", dat uitgerekend op onze Vlaamse feestdag, de Belgische kleuren mocht vertegenwoordigen op de "tuinfeesten" van Italië, samen met zeven andere Europese landen in de interlandenkamp "Spel zonder Grenzen". Aanvankelijk opteerde men voor een deelname in 1980, naar aanleiding van het 900-jarig Izegem. Maar doordat alle data 's reeds ingenomen waren, en er voor 1979 nog een vakante plaats was, werd de kandidatuur aanvaard en al gauw deelnemingsoproepen in het Izegemse verspreid.

In Izegem startte "Spel zonder Grenzen" op 19 maart. Ruimschoots vier maanden voor het aantreden in Italië, werd in de stedelijke sporthalle de eerste publieke vergadering belegd. BRT-programmamakers Ward Bogaert en Guido Depraetere gaven enkele praktische wenken vrij en al gauw schreven enkele tientallen sportieve spel-bezielders hun deelname aan dit spel zonder grenzen in. Een zeventigtal kandidaten onderwierpen zich aan volgende voorwaarden: minimum zestien jaar zijn, kunnen zwemmen, atletisch gebouwd zijn, vrij zijn op voorafbepaalde trainingdagen alsook in de week van 19 september voor de finale te Bordeaux, vrij zijn ook van 8 tot 12 juli, en daarbij Izegemnaar zijn of tenminste aangesloten zijn in een Izegemse vereniging. De samenstelling van de ploeg die uiteindelijk uit 12 spelers, 1 kapitein, 1 assistente en een aantal reserves mocht bestaan werden aan een negental testproeven, verspreid op 2 schiftingsdagen, onderworpen. De algemene leiding van gans het Izegemse opzet berustte bij burgemeester Vens en het stadsbestuur. Verder bestond het organisatiecomité uit twee deelgroepen.

Een eerste deelgroep die zich vooral de sportieve voorbereiding aantrok bestaande uit de trainers Daniël Allewaert (sportfunctionaris van stad) en Andre Degezelle (leraar lichamelijke opvoeding aan het St.-Jozefscollege), hierbij bijgestaan door Roger Mulier, voorzitter van de sportraad. Een tweede groep verzorgde de promotie van de ploeg en bestond uit Gerard Vervaecke, Eric Allosserie, Geert Azou, Dirk Van Wallegem en Ronny Devos.

De negen selectieproeven waar vooral aandacht besteed werd aan balvaardigheid, snelheid, kracht, uithouding, oriëntatievermogen en zwemcapaciteit rondden een eerste voorbereidingsfase af en nu werd uitgekeken naar een samenstelling met 22 kandidaten, waaronder 8 meisjes en 14 jongens. Na deze beraadslaging, zag de lijst van de trainingsploeg er als volgt uit.

Voor de Heren		Voor de Dames	
Devlieger Geert	21 student	Behaeghe Ann	17 studente
Dewaele Ronny	28 reg.L.O.	DeBacker Christine	20 studente
D'Hondt Noel	23 student	Debrabandere Ingrid	18 studente
Duhamel Frank	20 student	Demeyere Linda	18 studente
Glorieux Gino	31 ploegld	Dierickx-Visschers Ingaline	18 stud.
Goemaere Ronny	25 reg.L.O.	Vereecke Kaat	22 regentes L.O.
Hollevoet Johan	24 lic.L.O.	Vergote Annie	27 regentes L.O.
Maes Jan	18 student	Ludwine Colpaert	bediende
Seynaeve Luc	19 student		
Seys Christ	18 student		
Vandenbroucke Joris	25 lic.L.O.		
Vansteenkiste Rik	21 rijksw.		
Vannieuwenhuysse Geert	20 rijksw.		
Werbrouck Filip	17 student		

De gemiddelde leeftijd van de ploeg was 23 jaar.

Vanaf nu, konden de eerste trainingen aanvatten. Uit die trainingen zou men dan verder uitmaken wie uiteindelijk valabel was deel uit te maken van de kern van 12. De trainingen hadden plaats, steeds in het weekend, waarvan drie dagen elk twee à drie uur. Op vrijdagavond van 19 tot 21 uur in de sporthal van het college, werd vooral de fysiek verbeterd onder de vorm van powercircuits en conditietrainingen.

Later werd ook hier het rolschaatsen geoefend. De zaterdagmorgen stond iedereen dan rond halftien opnieuw fris en paraat aan de stedelijke turnzaal waar flink geklommen en geklauterd werd en meestal eindigden deze trainingen in en rond de stedelijke sporthal met loopestafetten en andere behendigheidsspelen ter verbetering van het samenspel en het teamwork. Op zondagmorgen plonsde iedereen dan voor het laatste uurtje in het zwembad waar redder Jacques Varrewaere voor de nodige accommodatie zorgde en een uitstekende materiele steun was voor de twee trainers Andre en Daniël. De bedoeling was, de ploeg met het water op allerlei manieren vertrouwd te maken.

Zo groeide stilaan maar zeker in de hard trainende Izegemse ploeg een sportieve samenhang en ploeggeest. Het was halfweg april toen men in Izegem te weten kwam dat op een boogscheut van Venetië, aan de Adriatische kust, in het badplaatsje Chioggia, de Vlaamse kleuren zouden verdedigd worden.

Dit aantrekkelijke Italiaanse plaatsje in het zuiden zette vele zonninnende Izegemmers ertoe aan, vakantieplannen alginder te maken.

Doch organisatorisch was het voor andere Izegemse planners een zware dobber. De BRT zorgde inderdaad wel voor de verplaatsings- en overnachtingskosten, maar stad zelf moest instaan voor trainingspakken voor de voorbereiding, trainingspakken voor de wedstrijd zelf, uitgangskostuums enz... Het Gemeentekrediet bekostigde al gauw het uitgangspak, Reddy-NV Vandemoortele kwam aan met de voorbereidingstrainingen, de gele trainingspakken voor de avond zelf werden geschonken door de sportzaak "Olympos" en een gele sportzak werd overhandigd door de Volkswagen-garage R. Maes en Zoon. Intussen werd door de PVBA Artex, publiciteits- en promotiemateriaal ontworpen, geleverd en gesteund.

En jawel, iedereen herinnert zich nog wel heel duidelijk de groene stickers, de fotokaarten in vele Izegemse etalages, de jokeraffiches en de witte T-shirtjes met rode petjes.

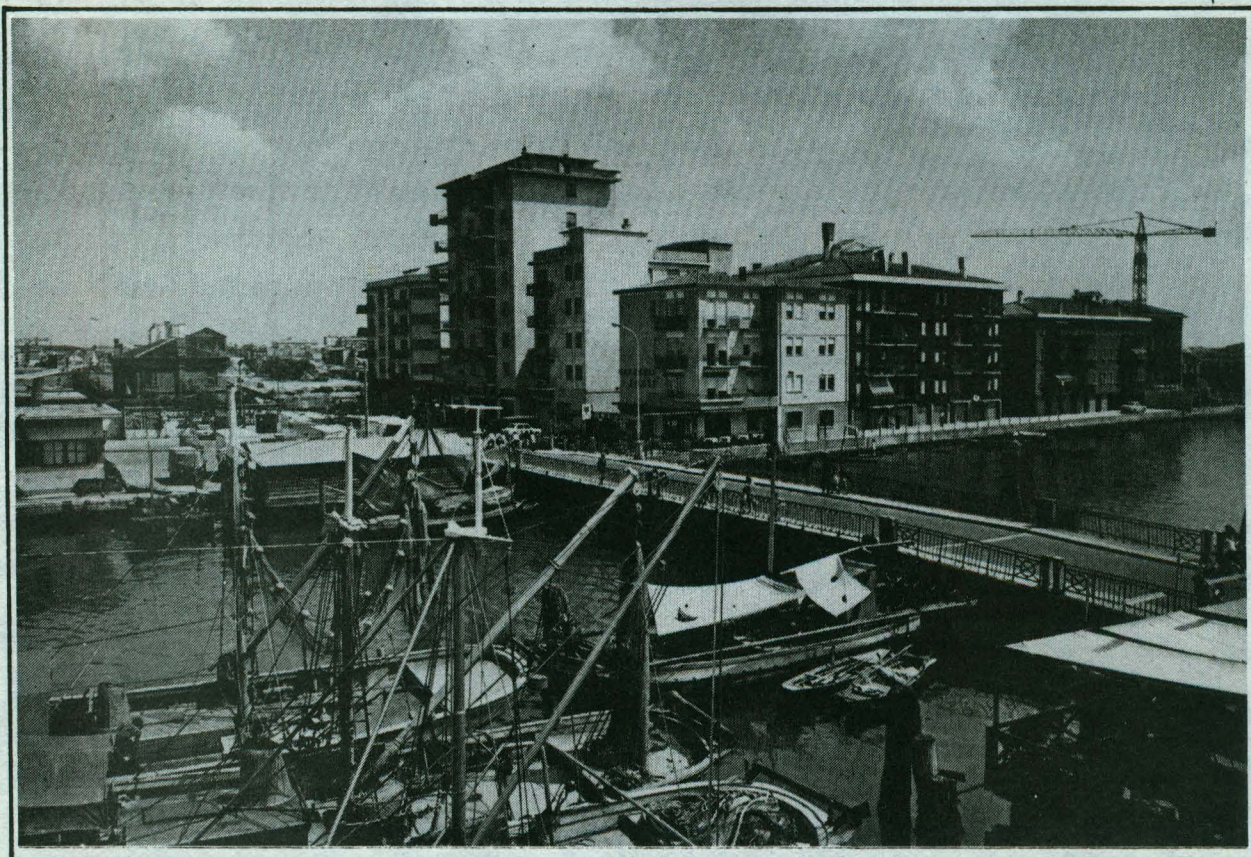
Het zwaartepunt voor de publieke financiële medewerking en voorstelling van de ploeg gebeurde dan tijdens het batjesweekend van 16 en 17 juni. Intussen kwam men nu ook te horen van de BRT afgevaardigde dat het vroeger vooropgestelde thema "het wiel" vervangen werd door "tuinfeesten". Een enerzijds nieuwe aanpak dus voor de trainers, doch alles wees verder op een duchtige, harde en vaak ook zeer luchthartige training voor de spelers. Begin juni dan, werd de voltallige ploeg bestaande uit de kandidaat-medespelers, organisatiekomitee, sportkomitee, burgemeester en BRT-afgevaardigde Jacques Van den berghe uitgenodigd door de familie Pattyn, in hun restaurant "de Mote" voor een souper. Op deze gelegenheid maakte trainer Andre Degezelle gebruik om de namen bekend te maken van de effectieve ploeg.

Namen waren: Ann Behaeghe, Linda Demeyere, Ingaline Dierickx-Visschers; Kaat Vereecke, Annie Vergote, Geert Devliegere, Ronny Goemaere, Frank Duhamel, Ronny Dewaele, Johan Hollevoet, Luc Seynaeve, Joris Vandenbroucke, Rik Vansteenkiste en Andre Degezelle als kapitein.

De slogan die de ploeg overal verspreide luidde: "Duimen voor ons Ize-gem" en toen de braderie plaats had herinnerde een groot spandoek aan het stadhuis wel degelijk het sportieve gebeuren in onze stad. Op de Korenmarkt werden allerlei attracties georganiseerd. Publieke trainingen, koersen op rollen van en met de ploeg, en verder werd de ploeg voorgesteld door ex-Ingelmunsternaar BRT-producer Guido Depraetere op een stand in de Roeselarestraat. Verder vermelden we nog het enthousiaste onthaal door talrijke andere Izegemse winkeliers, cafehouders en zaken. In de ploeg werd verder niets aan het toeval overgelaten en zo geraakte men klaar voor het Spel zonder Grenzen in Italië, maar het programma en de spelen bleven geheim tot op de laatste dagen in Chioggia zelf. De afreis werd georganiseerd door een plaatselijk reisbureau en dit gebeurde op zondag 8 juli.

De tegenspelers voor Izegem werden: natuurlijk het Italiaanse Chioggia, het Franse Troyes, het Yoegoslavische Bar, het Portugese Evora, het Zwitserse Monthey, het Engelse Dudley, en het Duitse München.

Op zondag 8 juli verliet een voltallige ploeg en een bus supporters onder de strijdkreet Ize- Ize- Ize- Gem, de grote Markt richting Zaventem. Van hieruit vloog een vliegtuig rechtstreeks naar Italië, meer bepaald naar Linate, de vlieghaven van Milaan.

5. DOMENICOKANAAL & VISMARKT

STARTKLAAAR OP DE GROTE MARKT TE IZEGEM

De reis werd verder gezet per bus naar Chioggia, het prachtige met zonnovergoten vissershaventje aan de zee.

Op het programma voor de eerste dag was een verbroederingsavond voorzien voor alle deelnemende landen, onder de vorm van een disco-party. We geraakten onmiddellijk in de echte "spel zonder grenzen" -sfeer. Voorafgegaan door de plaatselijke fanfare werden alle aangekomen ploegen gepiloteerd naar het punt van samenkomst. Gennaro Oliveri en Guido Pancaldi heetten allen welkom. Het orkest nodigde uit ten dans. Maar twee uurtjes later zat de ploeg opnieuw bijeen rond trainer Andre en coach Jacques.

De volgende dag werd dan de spelers gedemonstreerd hoe de spelen in elkaar zaten, welke de reglementen waren en vanaf nu werden de deelnemende ploegen officieel geïdentificeerd. Er werd nl. een foto gemaakt van de ploeg en ieder lid werd gelood rond de pols.

Op de middag werden alle ploegen dan uitgenodigd op het stadhuis waar de officiële verwelkoming en receptie plaats had en waar de meegebrachte geschenken onderling tussen de verschillende landen werden uitgewisseld. In de namiddag werd iedereen uitgenodigd zijn klederen te gaan aanpassen en kon men nog verder van dichtbij kennis nemen van de spelen en het materiaal. Daarna volgde dan opnieuw een tweede bijeenkomst. Na het avondmaal trok de ploeg dan opnieuw naar het speelveld voor een eerste spelronde. Rond halftwaalf waren we opnieuw in het hotel en kon iedereen zijn impressies over de spelen kwijt. We zagen elkaar de volgende dag. Dinsdag 10 juli, voorlaatste dag. Op het programma staat een bezoek aan Venetië gepland. Samen met Aïda, onze gidse en tolk, doorkruisten en doorvaarden we de prachtige stad. Een kort bezoek, niettemin fantastisch, en rond drie uur, was iedereen opnieuw paraat in Chioggia. Een laatste bespreking voor de generale repetitie van de avond. Supporters en spelers, iedereen trekt enthousiast naar het speelveld en precies om 21.05 u. wordt het programma ingezet. Een eerste tegenvalser voor Izegem: bij het verlaten van het podium verzwikt Frank Duhamel zijn voet. Het spel gaat verder, alles lijkt echt, en Izegem speelt, zoekt uit, laat zeker niet in zijn kaarten kijken en eindigt op de laatste plaats, maar het spel wordt pas morgen gespeeld.

Woensdag 11 juli: en dat de leeuw moge klauwen deze avond.

Andre en Jacques zijn in de morgen naar een vergadering waar alle laatste spelveranderingen en reglementen meegedeeld worden en waar ook de officiële lottrekking plaats heeft. Ondertussen begeleiden trainer Daniël en assistente van de ploeg Kaat Vereecke de groep naar de plaatselijke sportterreinen waar nog enkele trucjes en nuttige aanwijzingen ingeoeffend worden.

De supporters zijn nu ook duchtig spandoeken aan het maken, en sparen hun krachten verder tot vanavond, sommigen zijn warempel zenuwachtiger dan de ploeg.

De lottrekking valt uitstekend mee. Nog een laatste bijeenkomst met gans de ploeg vult de vooravond. Een heel belangrijke vergadering waarin iedereen zijn rol krijgt aangewezen, en waar samen wordt beslist hoe zal gespeeld worden. De avond nadert. Chioggia ziet zwart van het volk, (Izegem loopt waarschijnlijk nu wel stilaan leeg), en naar schatting hebben zowat 70.000 enthousiaste aanwezigen de podia bezet, waaronder natuurlijk onze vijftigtallige dolle Izegemse supporters, gewapend met spandoeken, Vlaamse leeuwen en ja ook, waarom niet eigenlijk met enkele frisse vaatjes.

Vijf na negen dan stipt, komen de acht deelnemende ploegen de arena binnen, onmiddellijk door het zuiderse wilde temperament ontboezemd. België verschijnt als vijfde in de rij op het podium met de Vlaamse leeuw in top. Het wordt een bliksemstart, want Izegem zorgt voor een overtreffende eerste plaats bij het eerste spel, waar Ingaline als een tulpebol in de aarde wordt geduwd door Geert en dan zelf de tulp de hoogte indraait. Er werd vooraf een treffende joker ingezet door kapitein en assistente, zodat het maximum aan punten werd bereikt.

Een tweede proef op de losliggende eilandjes was voor de twee Ronny 's alweer een koud kunstje: Een derde plaats, dankzij een ontzettend vlugge Ronny Goemaere die zijn bloem in een minimum van tijd in de vaas kreeg. Izegem staat nog steeds op kop. Het bloempottenvervoer met tractorman Johan werd een tegenvaller, alleen Joris bleef overeind op de aanhangwagen, toen deze over een sterk hobbelig parcours gesleept werd.

Ook het vierde spel, waarbij Geert door een sprong het eerst bij de zon moest komen, nadat hij door het stapelen van blokken aangegeven door Ingaline en gestapeld door Linda hoger geplaatst werd, eindigde al te vroeg in het water.

Gelukkig kwam Ronny Dewaele als rups, in een record van tijd door de appel-fil-rouge. Dit zou een tweede uitstekende plaats betekenen. Een derde tegenvaller bleek het spel met de ballonnetjesprikende bij, waardoor Izegem maar vijf puntjes achter zijn naam kreeg. Maar in de volgende kamp konden Rik en Joris respectievelijk verkleed in boom en hond de koplopers op dit moment, Frankrijk en Italië, terug bijbenen. Nu is de spanning op het scorebord het hoogst. Vijf ploegen maken een kans op een overwinning en ja, ook België. Het laatste nummer met Linda en Geert bracht onze gele bloem iets te traag de hoogte in, zodat Izegem op een welverdiende vierde plaats eindigde, met een kans op de finale in Bordeaux in zicht.

Maar eerst nog Brussel, Moeskroen, Eupen en Lierde aan het werk. Brussel doet het niet, noch Moeskroen en Eupen, doch Lierde haalt een schitterende eindoverwinning in Engeland op onze Belgische finalelijst. En het mag terecht een zeer goeie ploeg genoemd worden. Niettemin werd voor Izegem de spanning bewaard tot op de dag dat Lierde moest aantreden, zodat mag gezegd worden dat Izegem de tweede beste Belgische "Spel zonder Grenzen-ploeg 1979" was.

Na de spelavond op 11 juli werd natuurlijk verder gespeeld, op ander terrein dan. Het was in Sottomarina, het strand naast Chioggia. Een heerlijk openluchtfestijn rondde het feest vroeg in de ochtendlijke morgenuurtjes af.

Vrijdag 12 juli. Een laatste terugblik op het zonnige Chioggia met zijn ontelbare charmes en herinneringen, en om halfeen dan werd de aftocht geblazen. Het was omstreeks middernacht toen de ploeg verwelkomt werd met bloemen en een schaar supporters. Het feest kon opnieuw beginnen. Op zaterdagvoormiddag werd gans de ploeg dan ontvangen op het stadhuis en verwelkomd door het schepencollege. Schepen Bourgeois gaf een inleidend woord van lof, de ploeg antwoordt met een uit volle borst gezongen Izegems lijflied, burgemeester Vens drukt ook nog even zijn vreugde uit en aan allen wordt het embleem geschonken dat Izegem ook gaf aan de andere ploegen.

Woorden van dank voor gans het organisatiekomitee, en een laatste groepsfoto met leeuw wordt begoten met een fris glaasje.

Het spel is gespeeld. Voor goed! Een onvergetelijke herinnering voor alle deelnemers en supporters en alweer mag dan onze stad fier " BOOS IZEGEM " genoemd worden en dan nog Europees!
Dank aan allen die het mogelijk maakten.

IN CHIOGGIA! - Zo kwamen onze Izegemse atleten het stadion en onze eigen Izegemse huiskamer ingewipt!

Bijzondere werken uitgegeven door of met bijzondere medewerking van
DE IZEGEMSE HEEMKUNDIGE KRING «TEN MANDERE»

A. KAARTEN

- SANDERUS Antonius	1641	- Centrum van Izegem	50 fr.
- DE BAL François	1746	- Centrum van Izegem	50 fr.

B. BOEKEN

- TEN MANDERE Nr. 31	Notitieboekskén van J. B. Vande Walle
Izegemse kroniek 18 ^e en 19 ^e eeuw	80 fr.
- TEN MANDERE Nr. 52	Gedenkboek 125 jaar Kongregatie te Izegem
Extranummer, 151 blz.	250 fr.
- VANDROMME Jan	De 14de- en 15de-eeuwse oorkonden
van de Sint-Tillokerk in Izegem
Kritische tekstuitgave - De oorkondentaal	300 fr.

Al deze werken kunnen besteld worden

* ofwel door storting op Prk. 712-0700260-03 van de Heemkundige Kring «Ten Mandere», Izegem.

* ofwel bij de penningmeester van de Kring, de Heer Alberic Deprez,
Ommegangstraat 71/1 - 8700 Izegem.

Telkens wordt **de opgegeven prijs verhoogd met 20 fr.** voor de verzendingskosten.

Vergeet ook de **vermelding** niet van de kaart of het boek dat U bij ons betaalt.